

KOL: PLAY

בס"ד. מגזין קול פל"י
לתרבות ומוזיקה יהודית
ירחון מס' 21 : אדר ב' תשפ"ב

ליפא שמעלצר

לבש כאפיה ערבית - ולא בפורים



מוטי וייס

חוזר אל הדמויות הצבעוניות
שמרכיבות את הקליפים שלו



"החבר שלום"

הברסלביד שהפך לכוכב בתוך זמן
קצר, מקפץ על הניידת אבל גם
מוסר שיעורי תורה עמוקים



רב יענה'ל מילר

היהודי שהסכים לשלם עשרות
אלפי דולרים כדי לראות אותו.
שולחן המזרח שהסתדר ברגע
אחד בשל משפט קצר שאמר.
החתונה יוצאת הדופן מכל אלפי
החתונות בהן שימח. 20 הדולר
שהרוויח עבור ההופעה הראשונה.
ומה עשה כדי להיות ראוי לתואר
"רב". היארמער רב, ר' יענה'ל
מילר, חושף את כל הקלפים

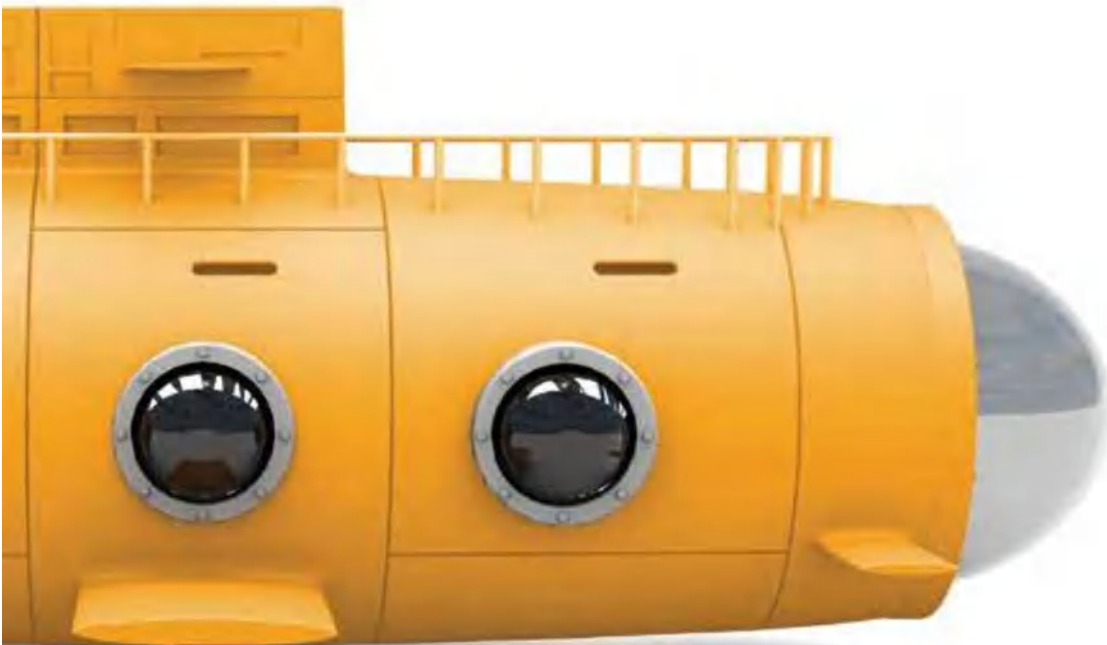
קובי
אריאלי

איזה בדיחות
מצחיקות את
הסאטיריקן
הידוע?



מרדכי בן דוד | משכנס אדר מרבים בשמחה - כוחם של הניגון והשמחה במעגל השנה | טור אורח

הטבה לא מ



פותרים חשבון
הלוואה בהתאם

עד 50,000 ₪



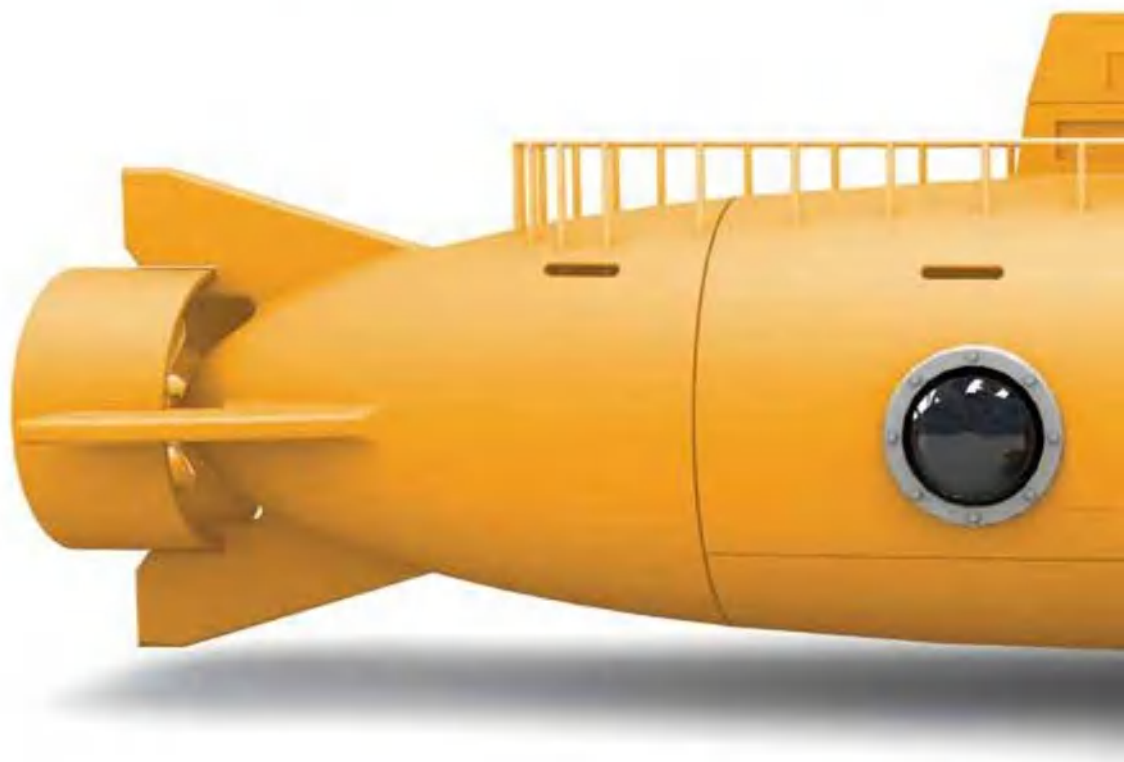
להצטרפות
מהירה
מהנייד*

***3360**

pagi.co.il

מובהר כי פטור כאמור עדיף על תנאי מסלול עמלות בסיסי או מורחב בחשבון העו"ש. הפטור מתייחס לעמלות פעולה על ידי פקיד ועמלות פעולה בערוץ ישיר, לרבות פטור מעמלת הצעה או התחייבות למתן אשראי כלשהו. אשראי יוענק בכפוף לשיקול דעת הבנק ולהמצאת בטחונות לשביעות רצונו. אי עמידה בפרעון ההלוואה עלול לגרום חיוב בריבית פיגורים חודשיות (כהגדרתן בבנק) לחשבון בסכום כולל של 5,000 ₪ לפחות. הבנק רשאי לשנות את תנאי המבצע או להפסיקו בכל עת. *השירות ניתן במכשירים תומכים בלבד ובכפוף

העולם הזה



בפאגי ולוקחים
לגובה ההכנסה

+ פטור לשנתיים
מתשלום עמלות
עו"ש מט"י מרכזיות

והריבית עלינו



פאגי

הבנק הבינלאומי

השלמה למינימום. ההלוואה נושאת ריבית. בכפוף לתנאים המפורטים בטופס המבצע, יזוכה החשבון בהטבה חודשית בגובה מרכיב הריבית החודשי. אין לראות בפרסום זה משום והליכי הוצאה לפועל. המבצע כפוף לתנאים המלאים המפורטים בטופס ההצטרפות וכן להסדרים הנהוגים בבנק. אין כפל מבצעים/הטבות. ההטבות מותנות בהפקדת משכורות לתנאי הבנק ואישורו. ככלל השירות מיועד ללקוחות יחידים (לא עסקיים), בגירים והינם תושבי ישראל בלבד. השירות ניתן לתושבי ישראל שאינם מנהלים חשבון בבנק הבינלאומי.

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מחסני חשמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

חיסול מלאי
עודפים ותצוגות
מחירים מיוחדים

כל
הקודם
זוכה



Sauter SAMSUNG BOSCH Haier Whirlpool SHARP PHILIPS ZANUSSI אלקטרה
SIEMENS Miele TADIRAN Electrolux TOSHIBA dyson AEG beko Blomberg
LIEBHERR Hisense Constructa Xiaomi Apple Lenovo hp ASUS JBL LG

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 23:00

PAYNGO.CO.IL | *5018

בתוקף עד- 31.3.22 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | מינימום 10 מוצרים במלאי בהנחה מקסימלית | מינימום 500 פריטים במכירה | ט.ל.ח

חייב איניש Energy בפוריא



גם השנה מוסיפים אנרגיה לשמחת פורים
עם אקסל, משקה אנרגיה שיעשה לכם שמייח!!!



טירולר
הכלי של
הבית

שנתיים
אחריות

טירולר עושים לכם סדר בניקיון עם סדרת מוצרי "רב מגב"

מטאטא גומי צר "רב מג 2"

המטאטא עשוי יציקה אחת של 100% גומי טבעי.
קל ביותר מגיע לכל פינה
ומטאטא באופן מושלם.
עמיד לאורך שנים.



רב-מגב קלאסי

הרב מגב 46 ס"מ עשוי
יציקה אחת של 100% גומי טבעי.
גורף את המים בצורה מושלמת
ומשאיר את הרצפה יבשה.
עמיד לאורך שנים.
ניתן להשיג גם ברוחב 60 ס"מ.



רב-מגב חלונות

רב מגב החלונות עשוי יציקה אחת של 100% גומי טבעי.
בצד אחד מטלית לקרצוף החלון.
בצד שני מגב לגריפה מושלמת.



מטאטא סיליקון מפרקי

המטאטא עשוי יציקה אחת של 100% סיליקון.
למטאטא מגב משולב ומפרק מתקפל
המאפשר להגיע בקלות לכל פינה.
עמיד לאורך שנים.



קל-מגב סיליקון מפרקי 45 ס"מ

הקל מגב 45 ס"מ עשוי יציקה אחת של 100% סיליקון.
מגיע לכל פינה בזכות המפרק המתקפל.
גורף את המים בצורה מושלמת.
עמיד לאורך שנים.
ניתן להשיג ברוחב 30 ס"מ.



יעה הפלא

יעה הגומי עשוי יציקה אחת של 100% גומי טבעי.
מורם את הלכלוך באופן מושלם,
לא נשבר ולא נקרע.
אינו שורט את הרצפה והרהיטים.
עמיד לאורך שנים.



מבריקן סיליקון

חדש!

המבריקן סיליקון הינו מוצר חדש של חברת טירולר.
עשוי יציקה אחת של 100% סיליקון.
מנקה ומבריק רצפון בקלות ובמהירות.
עמיד לאורך שנים.



חלונית-מגב חלונות מגנטי

הפתרון הקל והמושלם לניקוי והברקת חלונות שאין גישה לצידם החיצוני.
ניתן להשיג בשלושה דגמים שונים לפי עובי החלון:
2-8 מ"מ / 8-20 מ"מ / 18-28 מ"מ



אסלונית-מברשת אסלה מסיליקון

האסלונית עשויה יציקה אחת של 100% סיליקון. 100% אגטי באקטריאלית.
מנקה באופן מושלם נקו ולא צובר לכלוך. נשטף בקלות כלי סיליקון גמיש.
עמיד לאורך שנים.
ניתן להשיג בצבעים: לבן, שחור, אפור



רב-מגב שיש/חלון

רב-מגב השיש/חלון עשוי יציקה אחת של 100% גומי טבעי.
גורף את המים מהמשטח בצורה מושלמת ואחידה.
עמיד לאורך שנים.



אנחנו בחברת "טירולר" כבר למעלה מ-30 עשורים, מפתחים ומציעים, את סדרת מוצרי "רב-מגב" מגוון כלי הניקיון הטובים בעולם. שעוזרים לכם להינקיון יהיה יעיל, יסודי, ואיכותי, מה שהופך את החיים של כלול לקלים יותר. בחברת "טירולר" משתמשים רק באיכות חומרים גבוהה ביותר, וכל החומרים של מוצרינו טבעיים מה שגורם להם להיות עמידים בצורה יוצאת דופן, מוצרינו לא נשחקים, לא מתעוותים, לא משנים את צורתם וממשיכים לנקות בצורה מושלמת לאורך שנים. וכרבתחה לזאת אנחנו נותנים למוצרינו **שנתיים אחריות מלאה!**



לוקחים את השמחה
ל-LABEL הבא



JOHNNIE WALKER
תכנב. תתכנב.



תכנב תכנב תכנב

אזהרה: צריכה מופרזת של אלכוהול מסכנת חיים ומזיקה לבריאות!





KOL:
PLAY

בס"ד

054-9843139 גולן

צילום: זור שרביט

בני פרידמן

בנייני האומה

מארח את

ארי היל עקיבא

שלישי • י"ט אדר ב' • 22.3.22

פתיחת שערים: 19:30 | תחילת מופע: 20:30



YONATAN YEHIEL
management | production

*6565

לרכישת כרטיסים: טיקצ'אק
בני פרידמן בנייני האומה

מהמשלוח ועד המנות...



קערה IKEA 365+
פורצלן, 16 ס"מ.
12 ₪



כוס יין, DYRGRIP
58 סנטל.
15 ₪

פורים שמח באיקאה
מגוון פתרונות עיצוב לכל מצוות החג



אשתאול | באר שבע | ק. אתא | ראשלי"צ | נתניה
שעות פתיחה: א'-ד' 10:00-20:00, ה' 10:00-22:00, ו' 9:00-13:30

תוכן

22: יענקל יענקל

הרב המשעשע ביותר בעולם היהודי, ר' יענקל מילר, מגלה מה עשה פעם כדי לפנות מקום במזרח | יהודה רוזנבוים

32: תלמוד בבליפא

ליפא שמעלצר הפתיע את מאזיניו עם אלבום כפול שמוקדש לגמרא. עכשיו הוא מספר על הרעיון שמאחורי היצירה יוצאת הדופן | אהרן אטינגר

46: חי חי חי

שיר אחרי שיר מצליח מוטי וייס לקלוע בול לטעם הקהל. כעת הוא חוזר לדמויות הצבעוניות שבקליפים האהובים שלו | דניאל שטרן

52: שלום עליכם

עם פריטי לבוש צבעוניים, כיפה של "נח" ולב גדול, שלום מכלוף מחדיר דברי תורה בצופים הרבים שלו | יונתן ריגלר

60: הנה יוסליה

שנה אחר שנה הוא משעשע את גדולי האדמו"רים בשולחן פורים. כעת, יוסליה אייזנברג משעשע גם אותנו | ישראל גולדמן

טורים

14: מרדכי בן דוד

16: מונה רוזנבלום

18: פנחס ביכלר

20: ר' אהרליה וינטרוב

מדורים

12: בקצרה

64: נעים להכיר

65: ובאו האובדים

66: בית נאה

68: משרד התרבות

69: החודש בתמונות

76: ישראל שומע ומדווח

78: קפיצה לחו"ל

80: אוכל

81: יין

82: החידושים של דוליק

83: דוליק בולש



כחה חילים על

המסרים הנסתרים שמאחורי השירים



"קוסקוס לא יעבור!"

(חבורת ברדק מצטרפת למחאת הפסטה)

"אני עומד, אני עומד, אני עומד"

(נהג ברבי עקיבא, בני ברק)



"למעלה, למעלה!"

(שלמה כהן מנבא את עליית המחירים)



"נס נס נס, שעשה לי נס"

(משה קליין מפרגן לבריסטה בבית קפה)

ורק אתה מבין איר לגשת ללב שלי

(מטופל אצל הקרדיולוג)

נחשף השיר המושמע ביותר ברדיו השנה:

"שיכודי נתנאל"

"ממציא לנו מחילה"

(ההמנון של הבורחים מכלא גלבוע)

ותודה לישראל בלה



"לא נזוז מכאן"

(ולדימיר זלנסקי אוזר במנטרות של מרדכי בן דוד)

מזרח מזרח. מערב מערב. דרום דרום

(ליפא מאבד את הצפון)

"קטונתי"

(בנט עובר על הסקרים)

חשיפה בלעדית: השנה עומד לצאת שיר שלא אלי קליין ואיצי ברי הלחינו או עיבדו

נקודה טובה ועוד נקודה טובה

(טייס רוסי מוצא נ"צ אוקראיני)



פיני אינהורן בשיר חדש: "איש איש החזון איש"

עלה למעלה עלה

(ליברמן עומד מול מדף החד פעמי)

פרסום ראשון: בארה"ב התגלה נגיד שלא הלחין אף שיר

051-2051076 חוצים לקבל את מגזין "קול פליי" מידי חודש ישירות לוואטסאפ? שלחו את שמכם ל-

למינוי דיגיטלי במייל, שלחו מייל ל- magazine@kol-play.co.il

עורך: חנני בלייר | עריכה גרפית: מנדי שכטר | כותבים ומשתתפים: הרב שלמה טויסיג, מונה רוזנבלום, פנחס ביכלר, ישראל גולדמן, דודי רובינשטיין, ישראל כהן, יונתן ריגלר, אהרן אטינגר, יואב שוורץ, ישראל ברגמן, אלי הלמן, יוסי אטינגר, דניאל שטרן, מרדכי רביבו, ר' אהרליה וינטרוב, מרדכי בן דוד, אשר גרייבר, אברמי רוט מו"ל: קול פליי - נזוז ברמה בע"מ | מנכ"ל: עו"ד אריאל דרעי | מנהל תוכן ושיווק: עוזר דרוק ייעוץ מוזיקלי: יואלי דיקמן | צלמי מערכת: משה ביטון, נתן איבגי הפצה: בר פונט אופ סיל בע"מ | בשער: ר' יענקל מילר. צילום: באדיבות מגזין "עמי" | מערכת ומנהלה: ז'בוטינסקי 7, בני ברק דוא"ל: magazine@kol-play.co.il | טלפון: 03-5777782 | אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנון

KOL: PLAY

משנכנס הזדר



ZION
WINERY

עושים כבוד ליין
FAMILY WINERY SINCE 1848

בהשגחת הברון
מנחם פרידמאן



חווית יין מהודרת עם סדרת יינות אסטייט

אזהרה: מכיל אלכוהול - מומלץ להימנע משתייה מופרזת



זמרים בעידן שלנו צריכים לדעת להנגיש את עצמם לקהל

בין הכתיבה לבחירת השירים, בין שעות הקריאייטיב הארוכות, הקלטות התשדירים וכמובן המעבר בין האנטנות, יצא לי לחשוב על המוזיקה שאני שומע ומשמיע יום יום. בניגוד לפעם, שרוב שעות הרדיו היו מלאות במלל כבד ומידי פעם היה מבליח שיר חסידי עמוק של אחד מהגדולים, מרדכי בן דוד, אברהם פריד או יעקב שוואקי, היום קיימות תחנות רדיו חרדיות המיועדות אך ורק למוזיקה, והשטח המוזיקלי הגדול שהתפתח פתח חלון הזדמנויות לאנשים שחלקם "זמרים".

היום, כל אדם שמתפלל עם מישוהו שיש לו חבר שעובד ברדיו ואולפן הקלטות, מוציא שיר, ולעיתים אין שום קשר בין מילות הבית למילות הפזמון, והקשר הרגשי של הזמר לשיר הוא מקרי בלבד. בזמן האחרון, יש גם הרבה מצקצקים לגבי הרדיו בעידן היוטיוב ושאר אפליקציות המוזיקה, אבל במגזר החרדי עדיין אפשר לומר שהרדיו הוא זה שקובע את הטון ואת הלהיטים. עניין נוסף הוא, שלדעתי היום גם הזמרים הבינו שכדי להצליח הם צריכים להיות פעילים ברשתות ולהנגיש את עצמם יותר לקהל. אמנם נכון שהסטיגמה אומרת שכדי להצליח צריך איש יחסי ציבור טוב.

ואל תוציאו אותי כזה שלילי - הנה שלושה אנשים שאני פשוט מעריך: דוד בן ארזה, מוטי וייס ואסף הרוש, שלושה זמרי ענק שפרצו אלינו בשנתיים האחרונות ומוציאים פעם בכמה חודשים שירים מקוריים משלהם עם חיבור ענק לשירה, שנהפכים ללהיטים בזה אחר זה.

ומילה לסיים. אני ממש לא בא להתחנף ומי שמכיר אותי יודע שאני אדם כן, ובכל זאת: זכות גדולה הייתה לי להצטרף לתחנה הצעירה והפופולארית קול פליי, בניהולם של אנשים שהבנתם משולבת: הבנת מוזיקה, רדיו וקהל. כי אם משהו מזה חסר, אתם לא רדיו טוב, וב"קול פליי" לגמרי עושים רדיו טוב. אז הנה, אני שמח להצטרף לרדיו הטוב הזה ומאחל לכולנו עוד שנים רבות של מוזיקה איכותית וטובה, הופעות רבות עם קהל גדול וללא קורונה, והכי חשוב שתאזינו לי, כי אצלי תקבלו את המוזיקה הטובה ביותר.

אשר גרייבר זה אני. זהו, סיימתי. וזמרים, אם נפגעתם, זה לא אישי. פשוט תבינו שאתם מחויבים לקהל שלכם.

אשר גרייבר מגיש מידי יום בין 8 ל-10 בבוקר את "היום יום" ברדיו "קול פליי"



ממתי מרדכי בן דוד ברסלב'ר?
משנכנס אדר! בן דוד בשמחת פורים
בישיבת רמת גן, לפני מספר שנים

המאמר
לדאגה
נתן
איבגי

אברמי רוט למצוא רגש בכל סגנון



גם כשעדכנתי סגנון מוזיקלי, בחרתי להתמקד במילים, כי הן העיקר של שיר חסידי

בתפילה גם כשהיא נטולת מנגינה. עצם התפילה, הבקשה וההודיה לקב"ה ברגעים של שמחה או לעיתים ברגעים קשים, מעורר בנו התרגשות ורצון להשתתף בתפילה. אני חושב שבעצם מכאן מתחילה השירה היהודית. למילות השיר יש כח עצום להגביה את השיר לא פחות מאשר הכח של השיר להגביה את המילים וליצור יחד חיבור עוצמתי של רגש המתפרץ מהלב היהודי. וכאן מונח הסוד והיסוד: המון שירים טובים יצאו, אך לא תמיד נמצא הקשר בין המילים שנשמע שנבחרו באקראיות, לבין המנגינה. מילים שנבחרו רק כדי ליצור חרוזים או מילים שנבחרו כי לומר אותם בצורה מסוימת נשמע "זורם", יוצרות שיר שההתעלות הנוצרת ממנו היא התעלות אדרגלינית ופחות רגשית יהודית.

אז נכון, גם אני ה"שמרני" שבחבורה, אכן הבנתי שקורים שינויים וסגנון המוזיקה משתנה ואכן יש צורך לעדכן את הסגנון. ועדיין, התעכבתי רבות לחפש מילים שהולמות שאת השיר, מילים שעוזרות לנו להתחבר לקב"ה, כדי ליצור מצב שגם שיר פופ שהמוזיקה שלו מקפיצה בפני עצמה, אינו נופל במילים. שמילות השיר יישארו בגדר של תפילה, בקשה והודיה. שהמאזין יוכל לשמוע מעבר למקצב גם את הלב היהודי. לשם ניסיתי לקלוע - ללב היהודי, ופחות לאדרגלין, ואני מקווה שהצלחתי. ולכן, מאזינים יקרים, לפני שאתם מרימים גבות לשמע הסגנון החדש שנגעתי בו מעט, הקשיבו למילים ואז למוזיקה. השילוב יגביה אתכם טפח מעל הקרקע. בכל אופן, אני השתדלתי.

הכותב הוא קלידן באירועים ומעבד מוזיקלי

"אתה? אברמי? אתה בטוח שזה אתה?" אלו היו התגובות נוכח סדרת שירי ה"פופ" האחרונים שהוצאתי. אני רגיל ללכת ברחוב או בסופר ולשמוע תגובות רבות על שירים שאני מוציא. פעמים התגובות נלהבות יותר ופעמים פחות. זוהי דרכו של עולם. "כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות", נאמר מן הסתם גם על טעם וריח במוזיקה, אך ב"הרמת גבות" ופנים מופתעות כפי שנתקלתי לאחרונה, עדיין לא יצא לי לפגוש. אני מבין שהסגנון החדש (שהוא חדש גם בשבילי, כן?) באמת גרם לאנשים לתהות האם השתנית? האם נכנעתי לעולם של מוזיקה יפה אך פחות מרגשת ונוגעת?

במילים הבאות אנסה להסביר את דעתי ולהלך בין הטיפות בנושא שנכתב עליו כבר רבות. דווקא כעת, לקראת ימי הפורים שבהם הקו המפריד בין הוללות לשמחה יהודית אמיתית הוא קו דק מאוד, זהו זמן מתאים ביותר לנסות לחצוץ בין שמחה יהודית הפורצת מן הלב ומגביה את היהודי טפח מעל הקרקע, לבין שמחה הבאה מהתפרצות אדרגלין אך תכליתה אינה ברורה.

הנושא שעוד לא נכתב עליו בכל הדיו שנשפך בנושא "מהו שיר חסידי?", הוא: מילות השיר, שהן כמובן המרכיב החזק ביותר בשיר. אנחנו, כיהודים מאמינים המתפללים שלוש תפילות ביום, מסוגלים לעיתים להתרגש



מול מזימת המן הרשע, עם ישראל הוכיח שכוחו באחדותו. ומוזיקה, היא סמל האחדות

כתב מי שכתב, שאי אפשר לדעת מה היה קורה אם בזמן מלחמת העולם השנייה תנועת חב"ד היתה קיימת בגודל ובעוצמה שהיא קיימת היום. אז כנראה שאת המלחמה או את השפעותיה היא לא היתה יכולה לעצור, אבל שני דברים היא בודאי כן היתה עושה: ראשית, כמובן, מצילה כמה שיותר יהודים. ושנית, נותנת תחושה לשאר היהודים בעולם, שיש מישהו שדואג ליהודים האלה שנמצאים בצרה.

כשאנחנו מתקרבים לחג הפורים, אתה שואל את עצמך: על מה בעצם השמחה? נכון, ניצלנו ממוות, לאחר שהמן הרשע רצה להרוג אותנו. אבל מה חדש? הרי בכל הדורות רצו להרוג אותנו, וה' הציל אותנו, אז מה השוני בפורים? ובכן, במגילה אנחנו רואים שהמן הרשע הדגיש את זה ש"ישנו עם אחד מפורז ומפורד בין העמים... ודתייהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים". ההגדרה שלנו בעיני המן, היתה שאנחנו מפורדים ומפורדים. לכן, הניצחון שלנו היה על הנקודה הזאת. אתה, המן, חשבת שאנחנו מפורדים? חשבת שתנצל את העובדה הזו שאנחנו מתגוררים פיזית במקומות שונים בעולם? לא! אנחנו נוכיח לך שיש משהו שהוא מעל המרחק הגיאוגרפי, מעל הבדלי הדעות והשוני בעדות ובתפיסות: אנחנו בני אותו עם! זה הניצחון של פורים.

ומה יותר מאחד ומחבר אנשים, אם לא המוזיקה? כשיש יין טוב, אוכל טוב ושיר טוב - כל המחיצות נופלות. אנחנו יכולים לראות בחתונות ובשמחות, כיצד בני כל המגזרים ורקדים יד ביד, בעת השמחה, ולגלות שיש שירים שעוברים את כל הקהלים. כי במוזיקה, שפורטת על נימי הנשמה, יש משהו מאוחד. אז מוזיקה, היא הניצחון על מה שהמן רצה לעשות. לכן, אנחנו ב"קול פליי" נותנים לכם בפורים רק מוזיקה. 48 שעות של מוזיקה נטו, בלי תכניות וכלי דיבורים. רק תדליקו את הרדיו, שימו "קול פליי" בווליום ביום הפורים, וכלום לא יפריע לשמחה. אתם לא צריכים לא די.ג'יי. לא דיסקים ולא פלייליסט. תתחברו לתדר הנכון, ותינה מ-48 שעות של מוזיקה פורימית ומקפצה. פורים שמח!



יואלי דיקמן ממליץ לכם להשקיע האזנה נוספת

החקיינים

תעשיית המוזיקה היהודית הולידה במהלך ההיסטוריה שלה חקיינים רבים שמצליחים, ככל הנראה, לגזור קופונים לא רעים, חלקם בזכות ובגאון. אז יש חקיינים שלעולם יישארו "החיקוי של"; יש חקיינים שמצליחים לשדרג את עצמם ואפילו להמציא דמות חדשה שלימים עולה על המקור; יש חקיינים שמנסים ומנסים עד שמבינים שזמן המדף של זמר גרסת אלי אקספרס קצר מועד, ומפנים את מקומם מהר לטובת עצמם ופרנסתם. ויש גם חקיינים שלא מודעים לכך שהקהל קבע ומיצב אותם כחקיינים. כאלה שגוון הקול שלהם, הנראות החיצונית או העמידה על הבמה, מזכירים איזו דמות אחרת. העניין הבעייתי והמכנה המשותף לכולם, הוא שמאד קשה לשנות תדמית שקובע הקהל, ולהיות זמר יד שניה - זאת לא השאיפה של מישהו שרוצה להצליח בביזנס. עכשיו מה? יוצא שתמיד החקייני יישאר מרדכי בן דוד לעניים, "החיקוי של שוואקי", או הליפא שמעלצר התורן.

אם נרד בזהירות לרזולוציית שמות ודוגמאות, נוכל למצוא לא מעט דוגמאות, כדוגמת זמר שהיה כוכב גדול בתקופתו, אפרים מנדלסון, שללא ספק קיבל את התואר "מרדכי בן דוד 2". אפשר למצוא ברשימה גם את יוסף חיים שוואקי, שנפתס כ"אח של", עם הרבה קווי דמיון בצבע הקול ובניואנסים הוואקליים. עוד כוכב משמעותי בשם דוד גבאי, נתפס בקהל בזמנו כחיקוי ליעקב שוואקי. העניין הוא שלפעמים החיקוי מגיע דווקא ממקום אמיתי וגנטי, ואין ממש מה לעשות בעניין. כשהגיע לעולם הזמיר האנגלי שלומי גרטנר, כולם חשבו ש"ליפא 2" בדרך, אך לימים גרטנר מיצב את עצמו כדמות ייחודית עם צבע משל עצמו שלא דומה לאף אחד. אפשר למצוא גם במשפחת הפרידמנים את בני פרידמן או שמחה פרידמן, שקיבלו בירושה את הקרעכץ החב"ד-חסידי, עד שלרגעים אפשר לשמוע את הדוד אברימל בוקע מקולם.

השיא של החקיינים, כנראה מבעבע ומיוצר בשוק החתונות. קחו לדוגמה את הקלידן החסידי המיתולוגי ר' מאיר אדלר, שנהפך לשם מותג. בעקבותיו הלכו עשרות ואולי מאות קלידנים, שעד היום משתמשים בסגנון המקצבים והסאונדים שלו, כשהוא בעצם המייסד שהכניס לעולם החתונות החסידי את הסגנון. גם יוסי ברגר הכניס בזמנו אנרגיות בימתיות ייחודיות, והיום יש לו אינספור חקיינים.

לסיכום: עולם הגימיקים והטרנדים היום מאפשר להרבה כוחות חדשים שמנסים להיכנס לתעשייה להיות ייחודיים, גם אם הם נראים או נשמעים "כמו" מישהו אחר. אז אם החלטתם שאתם מאוד רוצים להיכנס לשוק, תנסו לבנות לעצמכם נקודה ייחודית כך שיוזכרו אתכם כמשהו שונה. זכרו: אל תהיו חקיינים, תהיו מקוריים!

TEN
בראש!

עשרת הלהיטים של
החודש ברדיו "קול פליי"

<<

נאכאמאל
ליפא
שמעלצר

<<

רק אליך
איציק אשל

<<

לא יעבוד
2022
יעקב שוואקי

<<

טאטע מאמע
שמילי אונגר

<<

יש בך הכל
עקיבא

<<

להתפלל
אוהד
מושקוביץ

<<

ככה יעשה
משה קליין

<<

תשועתם
זלמן שטוב

<<

חלום לגדול
יואלי דיקמן
ומוטי גרינבוים

<<

השם מגיני
שניאור אטל



מרדכי בן דוד

magazine@kol-play.co.il

כח הניגון והשמחה

כעם ישבו תלמידי הבעש"ט זיע"א בצוותא, שתו לחיים ושרו בדביקות ושמחה לקב"ה. לפתע עבר יהודי זר ושאל בתמיהה, הייתכן? כשהעולם כולו שרוי בצער, אתם שמחים, שותים לחיים ושרים? ענה לו ר' דוד ממקליוב צ"ל, אחד מתלמידי הבעש"ט: בפרשת נזיר אנחנו מוצאים סתירה ברש"י. בתחילת הפרשה אומר רש"י, "למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? שהרואה סוטה בקלקולה, יזיר עצמו מן היין", הרי משמע שאסור לשתות יין. ובסוף הפרשה אומר רש"י,

שהנזיר צריך להביא קרבן על שחטא, שציער את עצמו מן היין - הרי שאסור להזיר מהיין.

והסביר, שהרואה סוטה בקלקולה, הכוונה על יהודי שרואה את השלילי שבזולת. לו, באמת אסור לשתות יין, כי עלידי היין יוסיף לראות חסרונות. מה שאין כן יהודים ששותים לחיים וזה מקרב אותם אחד לשני ועל ידי זה מתקרבים לקב"ה בשירה ובזמרה, בוודאי שאסור להם להזיר עצמם מהיין.

אנחנו מתחילים כל בוקר בפסוקי דזמרה בתחילת הודו, "שירו לו זמרו לו", ובמשך כל התפילה מוצאים אנו שירות ותשבחות, ברכות והודאות למלך ק"ל חי וקיים, שירי דוד המלך ע"ה, ששר כל ימי חייו לקב"ה בכל מצב. וממשיכים לשירת הים, "אז ישיר משה" וכו', ותיקנו חז"ל את סדר התפילה, שלפני קבלת עול מלכות שמים ותפילת שמונה עשרה, חייבים להקדים בשירי זמרה, להחדיר ללב רגשות שמחה, ורק אחר כך אפשר לבטא תפילה לבורא עולם. כי השיר לוקח את האדם מהמקום שבו הוא נמצא למקום שאליו הוא רוצה להגיע. האר"י ז"ל אמר על עצמו שהגיע לכל המדרגות הרוחניות על ידי שקיים את מצוות ה' בשמחה!

בהקדמה לספר "פאת השולחן" מהגאון רבי ישראל משקלוב צ"ל, כותב המחבר אודות רבו הגדול הגר"א זצוק"ל, וזה לשונו: "שיבח הרבה בחכמת המוזיקה, ואמר כי רוב טעמי התורה וסודות שירי הלוויים וסודות תיקוני הזוהר, אי אפשר לידע בלעדה, ועל ידה (המוזיקה) יכולים בני אדם למות בכלות נפשם מנעימותיה, ויכולים להחיות מתים בסודותיה הגנוזים בתורה! ואמר, כמה ניגונים הביא משה רבינו עליו השלום מהר סיני". עד כאן לשונו.

הרמב"ם ז"ל כותב בהלכות יסודי התורה פרק ז': "כל הנביאים אין מתבאין בכל עת שירצו, אלא מכוונים דעתם ויושבים שמחים וטובי לב ומתבודדים. שאין הנבואה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות אלא מתוך שמחה. לפיכך בני הנביאים (מביאים) לפניהם נבל ותוף וחליל וכינור והם מבקשים הנבואה וגו' עד שינבאו". עד כאן לשונו.

כתוב בשמואל א': "והיה בהיות רוח אלוקים אל שאול ולקח דוד את

הכינור ונגן בידו ורוח לשאול וטוב לו וסרה מעליו רוח הרעה". כמו כן מצינו בנביא, "ויהי כנגן המנגן ותהי אליו יד ה'". רואים שעל ידי כח הנגינה, הנביא זכה לנבואתו. בזמנו, לפני יותר מ-30 שנה, התאספנו כמה ידידים במוצש"ק בירושלים בבית משפחת ארנטל, במסיבת מלווה מלכה, לשיר, לרקוד ולשמח את בנם מנחם ע"ה. היה צפוף וחס אבל השמחה היתה עד לב השמים. לפתע, מנחם ע"ה שהיה מרותק לכיסא גלגלים בגלל הכאבים הנוראים ברגליו, קורא לי, פושט יד ואומר שהוא רוצה לרקוד. בתומי הבנתי שמדובר בריקוד



"מנחם פנחס יד ואמר שהוא רוצה לרקוד". הילד מנחם ארנטל ע"ה, אצל הרבי מליובאוויטש

בתוך כיסא הגלגלים, אך לפתע הוא התחיל למשוך בידו וממש התרומם מעל הכיסא וכך כנכם איתי לאמצע המעגל ורקד לעיני הקהל הנדהם למראה עיניהם. זהו כח השירה והשמחה!

במשך השנים שזכיתי לשמח ילדים חולים ל"ע, שמעתי כמה וכמה פעמים מפי רופאים מומחים גדולים שאי אפשר לתאר במילים את גודל התועלת הרפואית שמקבלים החולים על ידי הנגינה והשמחה, והם העידו על השינויים בבדיקות הדם וכדומה בלי שיעור, ב"ה.

בספר החינוך (מצווה שפ"ד) כותב: "לפי שבשעת הקרבן היה צריכים לכוון דעתם יפה, וכוונה שלימה לפני אדון כל, בהתחננו לפני בורא שירחם עלינו, על כן היו מנגנים בחצוצרות, כי אין דבר שיעוררהו כמו קולות הניגון".

ומעין זה כתוב בספה"ק "מאור ושמח" פרשת שמיני: "מצינו בחיבורי קודש, כי כהני ה', בבוא אדם לפניו לכפר על נפשו, ראוי ראשונה להכניע לב החוטא עדי ישוב בכל לב טרם יקריבו הקרבן, ורמזו ללוויים המדברים בשיר, לעורר בקול נעים עדי נשבר לב החוטא בקרבו, אז נרצה לו לכפר עליו, וגו'. ואם עדיין לא נגמרו להלהיב את הלבבות בתשובה שלימה בהתלהבות כראוי, אזי היה הכהן מרמז לבן לוי והתחילו לנגן בהתעוררות יותר ובנעימה יתירה להתעוררות זו, כדי לעורר האיש ההוא לתשובה שלימה". עד כאן לשונו.

הרי אנו רואים את עוצמת כח הנגינה, ששימש בבית המקדש בעיקר אמצעי התעוררות והתעלות הנפש, ע"י שירת הלוויים והנגינה. וכבר ידוע מהאמרי שאול ממוד"ץ צ"ל שאמר, "העולם אומרים שעולם הנגינה ליד עולם התשובה, ואני אומר - שעולם הנגינה הוא עצמו עולם התשובה".

נסיים ברעיון קצר ששמעתי בשם החתם סופר, ששאל מדוע העולם מזמרים בידיו "אשמנו" ביוה"כ. לשמחה מה זו עושה? וענה בלשונו הקדושה: "היות וידידי מצוות עשה מדאורייתא, חייבים לקיים מצוות עשה בשמחה!".

יה"ר שנוזה בחודש השמחה לקרבת ה' ע"י שמחה של מצווה, של לימוד התורה הקדושה וקיום המצוות ב ש מ ח ה! פורים שמח!

אוסם שמחה חברים בשמחה

גם בפורים, החטיפים של אוסם כאן כדי לעשות לכם שמחה,
עם משלוחי מנות מפנקים ומשתה ושמחה טעים במיוחד

אסתוהה
קי היאס



אני חרשים
קצת דוהי



אפרופו
שמה...



אני חסדיקה
חמחה



אין, אין, אין
כמו פורים



אני רק
נראה שטוח





ר' משה מרדכי (מונה) רוזנבלום

magazine@kol-play.co.il

למה לא היתה מוזיקה במשתה אחשוורוש?



"הניגון הוא הגוף, והעיבוד הוא הלבוש". הרב ברוך צ'יט

יש גם את המוזיקה הצבאית, המארשים הצבאיים, המוזיקה הצוענית, האמריקאית, הג'ז, הבלוז, וכל הרוק והשטויות האלקטרוניות של היום. ללא סוף.

וכל זה, מזכיר לי שאלה ששואל המהר"ם שיף על המגילה: במגילת אסתר מסופר על המשתה שערך אחשוורוש במלאת שלוש שנים למלוכתו. בסעודה זו הפגין אחשוורוש את עושרו וגדולתו וסיפק לכל המשתתפים, את כל מה שכל אחד רצה: תפריט עשיר של כל מיני המאכלות והמשקאות האפשריים. כל מה שהעלית בדעתך בקשר לאוכל ושתייה, היה במשתה של אחשוורוש.

דבר אחד לא מוזכר שהיה...

מוזיקה!

מדוע לא הייתה מוזיקה במשתה של אחשוורוש? ובכן, ה"מהר"ם שיף" אומר כמה תירוצים. אחד התירוצים הוא: לא הייתה מוזיקה במשתה, לפי שכתוב "כרצון איש ואיש". אזי, באוכל אפשר לרצות את כולם, "כרצון איש ואיש", אבל אי אפשר לרצות את כולם עם אותה מוזיקה. אחד אוהב מוזיקה חסידית, השני אוהב מוזיקה מזרחית, השלישי אוהב להאזין דווקא למוזיקה קלאסית והרביעי יעדיף מוזיקה ליטאית, וכן הלאה...

יוצא, שאי אפשר לספק את טעמו המוזיקלי של כל אחד ואחד, ולא היה שייך להביא תזמורת מיוחדת לכל אחד ואחד (עד כמה שידוע, בתקופה ההיא עדיין לא היו אוזניות...).

נמצאנו למדים ממגילת אסתר, כי המעבד צריך להתאים את הלבוש למנגינה נתונה, היות והמוזיקה היא דבר כל כך רחב. והמעבד, שחייב להיות בקי גם בעולם התזמור, מכיר היטב את הכלים שעליהם הוא כותב. הוא מכיר את המגבלות שלהם ויודע להטעים את הכלים השונים.

כי לכל צליל גוון משלו. הגוונים הם שונים ורבים.

כלים מכלים שונים...

הפעם, ננסה להיכנס לתוך עולם של עשייה מוזיקאלית ולברר מה תפקידה של המוזיקה היהודית האותנטית המקורית. איזה מקום היא תופסת בחיינו כיהודים מאמינים? מה תפקידנו כמוזיקאים? האם מוזיקה נחוצה? ואולי לא?

שאלת המפתח לכל זה היא: איך משלבים את המוזיקה במסגרת חיינו כיהודים החרדים לדבר ה' ובכן, ברור שהשירה והנגינה מלוות אותנו, עם ישראל, דרך קבע במשך כל חיינו: בתפילה, בלימוד תורה, בשבתות, חגים, שמחת חתן כלה... חשיבות השירה והנגינה מופיעה בתורה, בנביאים, בכתובים, במשנה, בגמרא, במדרשים, בחסידות ובקבלה. ואכן, במדרש אותיות דרבי עקיבא, נאמר על השירה והזמרה כי הן חשובות לפני ה' יתברך, באופן כזה שלא נברא העולם אלא בעבורן! וזה לשון המדרש: "אמר הקב"ה, שאלמלא שירה וזמרה שהם אומרים בכל יום, לא בראתי את עולמי. ומנין שלא ברא הקב"ה את העולם אלא בשביל שירה וזמרה, שנאמר: 'הוד והדר לפניו עוז ותפארת במקדשו'".

פה בעצם כתוב שמוזיקה היא אחד מהדברים האלה - הוד, הדר, עוז, תפארת. ברור, אמנם, כי אין הניגון תכלית ומטרה בפני עצמו, אלא הוא מהווה אמצעי בעבודת ה' להגיע לשמחה ודבקות, תפילה ונבואה.

כעת, אחרי שאנחנו יודעים את חשיבות הניגון ביהדות, לפי דברי חז"ל, הגיע הזמן לברר את תפקידם של האנשים שאמורים להביא את הניגון לכלל הציבור. קרי, המלחין, או במקרה שלי - המעבד...

נוהגים לומר שה"ניגון", דהיינו המלודיה, הוא הגוף, ואילו העיבוד הוא הלבוש. כך שמעתי פעם מפי הרב ברוך צ'יט שליט"א, ראש ישיבת מערבא, ומי שידוע בכובעו השני כזה שהלחין את "כל העולם כולו", "מי האיש החפץ חיים", "לא אמות כי אחיה", "רחם בחסדך", ועוד הרבה ניגונים שהפכו לנכסי צאן ברזל.

צריך גם להקדים ולומר כי המוזיקה היא דבר כלל עולמי. כל חברה יצרה לעצמה מערכות מוזיקליות שונות. ביפן, למשל, המוזיקה השורשית היפנית מורכבת מ-5 טונים (סולם פנטטוני); המוזיקה המערבית היא בת 12 חצאי טונים; ולעומתן, המוזיקה המזרחית (שהושפעה מהערבית) בנויה על למעלה מ-100 מקאמים שונים (!). הכוללים גם רבעי טונים.

הרי שיש מאות ואפילו אלפי סגנונות שונים. כל סגנון דורש את ההתמחות המיוחדת לאותו סגנון. אני, למשל, לא אוכל לעבד שיר סיני, כי אני לא מכיר את המוזיקה וגם לא את ההווי הסיני (ברוך השם, כמובן, שלא עשני גוי. ואפילו זכית להלחין ולעבד שיר על המילים האלה...).

יוצא שמעבד צריך להיות מחובר לחיים, לאנשים, להווי, ולתרבות של המוזיקה שאותה הוא רוצה לעבד.

ומה עם המוזיקה הקלאסית? כמה סגנונות יש? ובכן, גם פה, ללא גבול: מהמוזיקה הברוקית לקוראליים של באך, שספק האם מותר להתעסק במוזיקה הזו (שחלקה נוצר עבור כנסיות רח"ל, ויש בה חשש של עבודה זרה), המשך בקלאסית של מוצרט ובטהובן ובמוזיקה הרגשנית והמשתפכת של שופאן, עבור לדביסי, ובכלה במוזיקה הקלאסית-מודרנית של ימינו. ממש, סגנונות רבים מספור.

"להיות חבר מכבי
זה לדעת שהילדים
שלי בידיים טובות!"



הורדנו עלויות
על מגוון טיפולים רגשיים לילדים

רק
45
ש"ח לטיפול

*ההטבה לחברי מכבי שלי ומכבי זהב בכפוף לתקנון השב"ן

מכבי

קבוצת הבריאות הטובה בישראל

יש קופות חולים ויש מכבי *4535

מוגש כמידע לחברי מכבי



מנחם ביכלר
מוצח מקהלת "מלכות"
p0527645882@gmail.com

איפה הכסף?

מכתב לבחורי הישיבות, כורים תשפ"ב



שימו לב ומוח שתהיה חוויה מוזיקלית עם ערך מוסף של פורים. "ריקוד הקוזקים"

מעטו בטקסט ככל האפשר. לפעמים מרוב רצון להעביר מסרים ורעיונות מגוונים, הג'ינגל הופך לגראמפון מתיש וטרחני, מזכיר את הזמנת אבי החתן לרקוד מצווה טאנץ' ב-3:00 לפנות בוקר...

מעטו בעיבודים וקולות. בגלל שהג'ינגל מכיל טקסט לא מוכר, ולא פסוקי תהלים או קטעים מתוך תפילת שחרית, חשוב שהשומע יוכל להבין כל מילה ולא לאבד פוקוס מרוב חצוצרות או עיבודי קולות מרהיבים (שימו לב למוזיקה המלווה את שירי האידיש של מוטי אילוביץ. אתם יכולים להאזין ברצף לכל השיר ולהבין כל מילה).

שלב גימיקים. היו יצירתיים. מדובר בסופו של דבר בשיר פורימי, והאוזן מחכה לצבעוניות, לשבירת שגרה. שימו לב ומוח שתהיה חוויה מוזיקלית עם ערך מוסף של פורים.

חזרו על מסרים ופזמונים פעמים רבות. כוחו של המנון טוב הוא בחזרה על המסר שוב ושוב. לרוב, המסר נמצא בפזמון. ככל שהוא ישון וישולש הג'ינגל יהפוך ללהיט מסחרי ושימושי יותר.

תנו לאנשי מקצוע להביע דעה. אין חכם כבעל הניסיון. הראייה והשמיעה של מי שכבר הפיק וטיפל בכמה מוצרי מוזיקה בחייו, יהיו תמיד רחבות יותר (אך נא לא לפנות לכותב השורות בעניין הזה...).

ועוד המלצה חמה: כשאתם עולים לבתי הנגינים או הורי הבחורים, הג'ינגל שלכם לא בהכרח יחבר את בעל הבית ובני משפחתו לאוירה. תשאירו אותו לטנדר ולמסיבת פורים בשיבה. כאן עדיף שתשירו 'ליהודים הייתה אורה', 'ותוסף אסתר', 'שושנת יעקב' או 'בלבוש מלכות' של מקהלת 'מלכות', אהרל'ה סמט, מנדי וייס וחסידים מלעך (המלצה בלבד).

ואם אתם מאותן ישיבות בהן העדיף המשגיח שהבחורים לא יתעסקו עם ג'ינגלים בשיאו של זמן חורף, באמצע 'חזקת הבתים' או סוגיית 'רבי חנינא סגן הכהנים', זכרו: הטובים באמת לא צריכים ג'ינגל. מניסיון. כדלעיל. חיי משה. הכסף לא בהכרח נמצא במוזיקה....

אליכם בני הישיבות, גבאי הת"ת' ומונהלי העיזורים' וכל המסייעים לדבר מצווה! ראשית, גילוי נאות: גם אני הייתי שם! גם אני הייתי עד לא מכבר ישיב'ע' בוחע'ר, תלמיד חיי משה המעטירה. גם אצלי ימי טרום פורים היו גירוי רגשי חזק וסיפקו עילה עוצמתית לשיבוש השגרה. גם אני הייתי חלק מ'עזר נישואין' כמו שלכם. גם אני הכנתי את עצמי ליום הגדול של 'כל הפושט יד'.

לרוב, הייתי גם שותף ל"אסטרטגיה" של הקמפיין, כשם שהייתי חלק מתכנון ה"מהלכים" והתוכניות הגרנדיוזיות. שימשתי גם כראש קבוצה, וגם אני, כנראה כמו כולכם, נשרכתי בתחפוש מוזהבת ומנוולנת שעות ארוכות בחום. גם אני הזעתי עד למעלה מראש, וגם אני, כמו חלק מכם, העדפתי תמיד בניינים עם מעלית...

גם אני שרתי בגרון ניחר 'להודיע... להודיע...' ו'הריקותי לכם ברכה עד בלי די... עד בלי די... עד בלי די... די, די, די...'. גם אני חזרתי על הסתירה העצומה בין הפסוקים 'וחמת המלך בערה בו' ו'וחמת המלך שככה', כאשר נשאלת השאלה מאליה, מי אם כן אפוא הייתה 'חמתו' האמתית של אחשוורוש; ואז יישבנו זאת עם דברי המגילה בעצמה 'גם ושת' המלכה עשתה משתי נשים' (אל תקרי משתה אלא משתי, ואכמ"ל), ובעל הבית חיך בנימוס כאילו לא שמע את הווארט הזה מהקבוצה שביקרה כאן אך לפני רבע שעה ומזו שלפני חצי שעה ומאלו של לפני שנה ולפני שנתיים...

אבל משהו בכל זאת השתנה בשנים האחרונות: תופעת הג'ינגלים הפורימיים שהיו לנחלת כלל עולם התורה. אין ספק שהתופעה מעניינת, מאתגרת, מושכת תשומת לב, מאפשרת ליוצרים צעירים - שביום יום שוקדים על התורה ועל העבודה - למצוא את כישוריהם המוזיקליים, לתת מקום ליצירתיות, לדמיון ולמעוף שניחנו בהם. תעשיית הג'ינגלים מצליחה להמציא את עצמה מדי שנה עם רעיונות חדשים והברקות מציניות שגדולי המפיקים בתעשייה לא היו מתביישים בהם כלל ועיקר!

אז לפני שנדבר קצת על הג'ינגלים, ברצוני לנצל במה זו לבקשת סליחה מכל הישיבות שפנו למקהלת 'מלכות' בבקשות לביצוע ג'ינגל שכזה ונענו בשלילה. מקהלת 'מלכות' באופן עקרוני לא משתתפת בהפקות ישיבתיות מהסוג הזה. למה? הסיבות שמורות במערכת ואין כאן המקום לפרט, כשם שאין כאן המקום לפרט למה ישיבה אחת בבני ברק זכתה בכל זאת לליווי המלכות'...

לצד זאת חפץ אני גם להודות לכל בני הישיבות שהסבירו והטעימו בטוב טעם ודעת כמה "פרסום" יהיה למלכות אם תועיל בטובה להשתתף בג'ינגל של ישיבה פלונית או אלמונית. אכן, פרסום הוא דבר טוב, ותודתי על הרצון להיטיב... ובכל זאת לעת עתה, אין שינוי בעיקרון הנ"ל.

ואמנם, אם מלכות לא משתתפת בג'ינגלים בפועל, המלצות וטיפים מבית היוצר המלכותי לפניכם בשורות הבאות:



INFAMOUS since 1864
There's vodka then there's

Smirnoff

אצלכם
בשמחות



אזהרה: צריכה מופרזת של אלכוהול מסכנת חיים ומזיקה לבריאות!



ר' אהרל'ה וינטרוב

3063444@gmail.com

האם יש לו"ז בחג הפורים?



ישועה שוהתגלגלה. ציונו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב

שהבדידות האישית שלהם ללא ילדים אינה מספיקה, וכעת צריכים הם גם להיות רחוקים מההורים ומאווירת השמחה. כל זה סיפר לי שמעון בעצמו, וסיים בדמעות רותחות: "זה היה הפורים השמח ביותר בחיים שלי!"

אני לא מבין, אמרתי לשמעון. איך זה בדיוק הפורים הכי שמח? לעמוד על הציון הקדוש ולבכות שלוש שעות זה מה שמשמח אותך? יש לי הרבה בדיחות על אותם יהודים שאוהבים את העצבות של תשעה באב. אבל כאן מדובר בפורים, ואתה הרי חסיד, ואינך חשוד על תאוות העצבות. אז מדוע הנך טוען שזה היה הפורים השמח ביותר שלך? כשדמעה מבצבצת מעיניו, הוא הוציא לי תמונה של שני ילדים קטנים ומתוקים. זה "מרדכי", וזה "לוי יצחק". אילו שני בניו אותם נתן לי השם מיד לאחר תפילה זו...

"נכון, בזמנו לא ידעתי. אילו הייתי יודע באותו רגע שפעלתי את הישועה, הייתי רוקד את הנשמה במשך 10 שעות ברצף. לא ידעתי. למפרע, אני יודע שזה היה הפורים השמח בחיי שבו קיבלתי את ילדיי".

ואני שואל אתכם, האם הוא צודק? האם זה היה אכן היום השמח בחייו? התשובה היא: זה אכן היה היום השמח שלו, אבל הוא לא זכה לשמח בפועל. רק למפרע נודע לו שזה יום שמחה, ועל זה אמרו חז"ל, "הקורא למפרע לא יצא". מי שרק אחרי פורים שמח על הישועה שזכה לה בחג פורים, לא יצא. הוא חייב לדעת בפורים עצמו שהישועה היא כאן ועכשיו ולשמוח בה.

זו הסיבה שבפורים אין תוכניות. הלו"ז, אצל בורא עולם באופן מוחלט. בכל רגע נתון, אתה פועל את הישועה שלך במקומך. תשמח בדיוק היכן שאתה כעת. אל תנסה לחשוב אולי עדיף במקום אחר, לא ולא! היכן שאתה עכשיו - תרקוד ותשמח עד לב השמים, כי זה המקום בו רוצה ה' שתשמח עכשיו. ישועתך כאן.

א פרייליכע פורים!

בכן רבותי, להלן הלו"ז הצפוף שלי לחג הפורים הקרב ובא - באהבה: שמונה וחצי בבוקר - שחרית. עשר ורבע, כבר להיות אחרי משלוחי מנות ומתנות לעניים. עד עשר וחצי ליטול ידיים לסעודה ראשונה. אחת עשרה - בישום. מתחיל עם חצי בקבוק גלנליוט שכבר עמוק בפריזר, איש מסודר ומתוכנן אנוכי. הלאה: שתיים עשרה בצהריים, זמן מצוין לסבב הורים, חברים, מכרים ומלמדים. שתיים בדיוק, תפילת מנחה בנוסח יום כיפור. סעודה שנייה מתחילים בשתיים וחצי - מקסימום שלוש, ומכאן לחגוג את היום בריקודים עד השקיעה, ואז לרוץ לטיש של הרבי, או לעלות לירושלים, והשנה ניתן גם לרמה ד' בבית שמש...

כה פשוט. לגזור ולשמור. אך בינינו, מי לא מתכנן כך את החג? ומי לא יכול להעיד שמעולם, אבל מעולם, לא היה אדם שהצליח לשמור על סדר יום בחג הזה? תחושת לב אומרת שיש מלאך מיוחד העומד לו בשמים ודואג שכל שנתכנן מראש, לא באמת נעמוד בסדר שרצינו. תמיד זה יתהפך בצורה כזו או אחרת. השאלה היא, למה זה כך? האם בכדי לעצבן אותנו? הלא חפצי שמחה אנו! ובכן, אקדים בסיפור.

שמעון, שם אמיתי לחלוטין, מצפה כבר למעלה מחמש שנים לילדים. הוא וזוגתו חיו בישראל, אך בשלב מסוים קיבלו הצעה לעבוד באוקראינה בעבודה יהודית כשרה בסביבה של גויים אוקראינים, אי שם באזור העיירה ברדיטשוב. הם טסו לעבוד שם לקראת ט"ו בשבט לפני שנתיים... כן, חודש לפני הפורים הראשון של הקורונה.

גם שמעון תכנן את הפורים כמוני. אך לא שם באוקראינה, חלילה. התוכנית הייתה לבוא לפורים לישראל. שמעון הזמין טיסות הלוך וחזור, ליום אחד בלבד, הוא רצה להפתיע את ההורים והמשפחה שכבר הספיקה להתגעגע. ואז החלו להגיע השמועות על מגפת קורונה, על בידודים וסגרים לבאים מחו"ל ועל איסורי התאספות. הוא בירר אצל כל הקומבינטורים שהיו אז סביב שר הבריאות דאז, הרב ליצמן, וגילה שיש מצב שהוא ינחת ישר לבידוד כפוי, ואולי גם לא יכול לטוס חזרה לברדיטשוב. התלבט והתלבט, עד שרבו הורה לו להישאר שם. מבחינתו - הלך הפורים!

דמיינו לעצמכם את החג ללא משפחה וחברים וללא מכרים, עם מניין יהודים כה זקנים שיש מצב שהם עוד חיו בזמן סיפור המגילה... ואתה, הצעיר שבא קצת לשמח. תוסיפו לכך את ההמתנה הכואבת של שמעון ואשתו לילדים, את הציפיה לישועה, את התוכנית לפעול אצל הרבי בטיש בפורים, ותקבלו משבר אחד גדול ועצוב, ועוד עם מגפת קורונה ברקע שאין אדם יודע לאן היא מובילה.

חצות יום הפורים. בעוד היום גדול, שמעון כבר לגם כוסית, ועוד כוסית, מנסה לשמח את עצמו, מנסה לעודד את אשתו, לשיר קצת "ומי יודע" ואולי גם לרקוד עם הקירות. לא, זה לא מתקדם, לא ממריא.

בלב מר וממורמר, יחד עם זוגתו צעדו לציונו הקדוש של רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, אולי אצל הצדיק ימצאו מזור לנפש. הם פתחו תהלים, ובמשך לפחות שלוש שעות התפללו מתוך כבי כואב. התחושה היתה קשה. אולי שכח אותם הקב"ה ח"ו אי שם ביקום. כאילו

CHARLES
TYRWHITT

JERMYN STREET LONDON

Elisheva.

SPRING COLLECTION

קולקציית פסח עכשיו בפינגווין.



PENGUIN

יבוא אופנת יוקרה לגבר

WWW.PENGUINSHOP.CO.IL

החל מראש חודש ניסן החנות תהיה פתוחה עד 23:30

לואיס ברנדייס 3 ירושלים  ימי א' - ה' 11:00 עד 21:00 יום ו' 10:00 עד 12:30  חניה חנם שעתיים ראשונות בחניון פסגות רוממה  טלפון וואטצאפ: 058-321-5629



פורים רב

יהודה רוזנבוים

צילומים: באדיבות מגזין עמי, העולם
החרדי ור' מרדכי זאב שוומנפלד



ה"יארמער רב", **ר' יענקל' מילר**,
זוכה כבר עשרות שנים לשמח
חתנים וכלות ביום שמחתם –
וגם את גדולי ישראל, אדמו"רים
ורבנים ● משנכנס אדר
כינסנו אותו לשיחה פורימית
מיוחדת ● מה עושים כשיהודי
מבקש להצטרף איתך לטיסה
בתוך ה...מזוודה? כמה כסף
הסכים לשלם זקן קנדי כדי
לראות את יענקל' מילר? ואיזו
בדיחה ביקש מרן הגרי"ש
אלישיב זצ"ל, שהיארמער
רב יפסיק להגיד ברבים?



ר' יענקל' מילר במלאכתו, בעומדת בית צדיקים



עם כ"ק האדמו"ר מנאבוב 45 שליט"א

בחתונה בה הופיעו, סיפרו אותה כאילו היא בדיחה שלהם. אני לעומת זאת למדתי ממנו איך מספרים בדיחות, אבל את הבדיחות עצמן אני המצאתי. היתה לי איתו ידידות קרובה, דיברנו הרבה, והוא נתן לי כמה עצות שאכן עזרו לי להתפרסם."

"קודם נשתה לחיים"

"את הבדיחה הבאה סיפרתי לא מזמן ליהודי מסוים, בארבע עיניים. האיש הפיץ את הבדיחה וכיום היא עוברת מפה לאוזן. הנה הבדיחה: השתתפתי באירוע חשוב והמוני, ששולחן הנשיאות שלו, ה'מזרח', היה עמוס. באמצע האירוע, אני קולט את אחד המארגנים כשהוא לחוץ ואובד עצות. קמתי ממקומי, ב'מזרח' כמוכח, ושאלתי אותו מה מעיק עלי. המארגן הסביר לי, שאין לו מקום להושיב את האישים הנכבדים המגיעים לכינוס, היות וה'מזרח' עמוס לעייפה. אמרתי לו: אל דאגה, תוך שניות הבעיה תסתדר. מה עשיתי? ניגשתי ליושבי המזרח אחד-אחד, ולחשתי להם משפט קצר באוזן.

זה היה לפני כ-10 שנים. במחזה שנראה היום כנדיר למדי, עמד "בדחן" ליד מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, בשמחת שבע ברכות לנכדו שנערכה באולם שמחות בני ברק קטן, ובמשך לא פחות מחצי שעה הצליח לשמח את הנוכחים, ובראשם כמובן שר התורה, כשהוא זוכה פעם אחר להעלות בבת צחוק ושמחה על פניו של מרן הגר"ח. קראו לו: ר' יענקל' מילר. או כפי שהוא מכונה מזה שנים: ה"ארמער רב".

"ב"ה", סיפר יענקל' מילר באותה שמחה בה השתתף ר' חיים, "כבר שימחתי אלפי אלפי חתנים וכלות, ובכל החתונות שהייתי אין בעיות של שלום בית, חוץ מחתונה אחת שהשתתפתי בה, ששם כן יש קצת בעיות, וזו החתונה שלי..."

"אני גר במונסי, ניו יורק", הוסיף וסיפר ר' יענקל' לנוכחים, "ויום אחד צלצל אליי יהודי מטורונטו שבקנדה, ואמר שסבא שלו מוכן לשלם 50,000 דולר כדי לראות אותי! כמעט שנסעתי לשם - עד שנודע לי שהסבא הוא עיוור..." בבת צחוק גדולה עלתה על פניו של מרן שר התורה, כששמע את הבדיחות המשובנות של ר' יענקל', שנועדו לשמח חתן וכלה ביום שמחתם.

ולא רק את מרן הגר"ח זוכה ר' יענקל' לשמח. הוא שימח, במשך השנים, מאז התחיל בקריירת הבדחנות ועד היום, את כל מאורי וגדולי הדור, אדמו"רים, גדולי ישראל, רבנים, מכל העדות והחוגים. ערב פורים תשפ"ב, נועדנו איתו לשיחה פורימית מיוחדת ומשעשעת.

ר' יענקל', איך התחילה קריירת הבדחנות שלך?

"הו. זו שאלה שכולם שואלים אותי תמיד, והתשובה היא פשוטה. בזמנו, כשנישאתי, הייתי אחד מהחרדים הראשונים שהגיע לגור במונסי - יחד עם האדמו"ר מויז'ניץ-מונסי - ויצאתי בעצם מתחומי העיר ניו יורק, מהשכונות החרדיות שרק בהן התגוררו החרדים עד אז. אחרי שנתיים של מגורים במונסי, התחלתי לחשוב מה עושים עם פרנסה, ונכנסתי לרב'ה מויז'ניץ יום אחרי פורים. בפורים, יום לפני, הייתי ה'פורים רב' בחצר ושימחתי את הרב'ה, אז כששאלתי אותו, הוא מיד אמר לי: אתה יכול לשמח! למה שלא תהיה בדחן? אמרתי לרב'ה: אבל מי יזמין אותי? והוא אמר: אל תדאג, הקב"ה ידאג לך.

"ממש יום למחרת יצא לי לנסוע ברכב אחד עם משפחה שהיתה אמורה לערוך חתונה יומיים לאחר מכן. בנסיעה הזאת הם אמרו לי: ר' יענקל', אתה מספר בדיחות טובות, למה שלא תספר בדיחות אצלנו בחתונה לשמח את החתן והכלה? נאמן להצעת הרב'ה, אמרתי: אוקיי, למה לא? סיכמנו שאני אבוא לשמח, והם בתמורה יתנו לי 20 דולר (אז, זה היה כמוכח יותר מהיום). באתי לחתונה, אמרתי כמה בדיחות, והצלחתי, כולם צחקו. אמרו: ב"ה, יש כוכב חדש. ואז, בחתונה הזאת ניגש אליי עוד בעל שמחה ואמר: אני עורך חתונה מחר, היום קיבלת 20 דולר? מחר אני אתן לך 30 דולר, העיקר שתבוא. וכך היה. כל חתונה הביאה איתה עוד חתונה, עד שבמשך הזמן נעשיתי מאד מפורסם ב"ה. אבל ככה הכל התחיל".

מי הרב'ה שלך בבדחנות?

"היה כאן בדחן מפורסם בשם ר' חיים מנדל מרמלשטיין, אולי שמעת עליו. בזמנו, הוא היה כמעט הבדחן היחיד. הוא שימח כאן בארה"ב מיד אחרי השואה. היהודים שהגיעו לכאן היו פליטים מאירופה, שבורים ורצוצים, והיו צריכים שמחה, והוא בא ושימח אותם. אחרי זה הוא התחיל להגיע לחתונות, וגם לאדמו"רים ורבנים ידועים. הוא היה הכי מפורסם בזמנו. אני הקשבתי לו, ובמשך הזמן ניסיתי גם את כוחי. לימים, הוא באמת אמר שאני התלמיד שלו. היו עוד כמה בדחנים כמוני, אבל הוא לא אהב אותם, כי הם 'גנבו' את הסחורה שלו. שמעו ממנו בדיחה, ויום למחרת,

דברים גדולים? אבל הוא לא הכיר סיפורי מופתים ליטאיים, אז הוא פשוט שינה שמות מסיפורים ידועים. למשל, סיפור ידוע על הבעלז'ר רב, הוא סיפר על הסטייפלר, או סיפור ידוע מהרב מליובאוויטש, הוא הליבש על הרב שך. הילד בא ושמע בבית כל מיני סיפורים, וסיפר גם בחיידר מה ששמע בבית. ויום אחד הגיע המלמד לאותו אבא ואמר לו: תראה, כל הסיפורים שאתה מספר, הכל טוב ויפה, אבל לא ידעתי שהרב שך חילק דולרים... זה חידשת לי.

"אז אני מתנהג כמו אותו אבא. משנה קצת את השמות בסיפורים, וכך נוצר לו סיפור חדש, ואנשים כבר לא מזהים שזה סיפור מלפני הרבה שנים. כמובן, אין ספק שצריכים סיעתא דשמיא לזה. אבל הנה סיפור שעובד תמיד, שסיפריי כבר פעמים רבות: כתוב בגמרא שרבה, לפני הלימוד, היה אומר מילתא דבדיחותא כדי לפתוח את לב התלמידים. שאלתי פעם איזה יונגרמען (אברך) אם גם הוא אומר מילתא דבדיחותא לפני שהוא לומד, אז הוא אמר לי: כן. אני אומר לאשתי שאני הולך ללמוד..."

מהיכן הגיע הכינוי "היארמער רב"?

"קודם כל בוא נשתה לחיים", פוסק ר' יענק'ל. "קח כוסית משקה ונעשה לחיים". הוא לוגם לגימה עמוקה, ולאחריה נותן אנוחה קלה. "אח, זה גוט וודקה".

רגע, היינו בכינוי שלך...

"ובכן, זה התחיל אחרי כמה שנים, כשכבר נהייתי יותר מפורסם, והתחילו להזמין אותי לשבתות שבע ברכות. היו מקומות שהזמינו אותי אליהם, שהכשרות בהם לא מצאה חן בעיניי. זה היה מהדרין, אבל לא היה משגיח, וזה לא היה מספיק טוב עבורי. אז באירוע רגיל, אני יכול לבוא, לשמוח וללכת, אבל בשבת, מה לעשות, אני צריך לאכול... אז הייתי מעיר ופה ושם על נושא הכשרות, אבל ראיתי שלא מתרגשים ממני. היו אומרים לי, 'מי אתה? אתה בדחן! זה לא העסק שלך מהי הכשרות'. ואז החלטתי: אני לא אהיה בדחן, אלא מעתה אהיה רב. היה לי סבא שהיה רב בעיירה קטנה בהונגריה בשם 'יארמער', ובהופעה הבאה שלי, באתי ואמרתי לקהל: רבותי, קיבלתי רבנות מהסבא שלי. הוא היה רב ביארמער, ואני מעכשיו היארמער רב, ואני מבקש שלא יקראו לי מעתה בשמי הפרטי אלא רק במקצוע שלי, 'היארמער רב'... ואכן, הכינוי החדש רץ כאש בשדה קוצים, וכולם ידעו שמעתה יענק'ל מילר הוא היארמער רב. זה כמובן הקנה לי זכות להחליט על הכשרויות בשבתות בהן אני מופיע, והתחלתי להגיד לבעלי השמחה: עבורי אפשר להביא רק את זה ואת זה..."

"רק מה, שעם הזמן לא נותרה לי ברירה. לא כולם הכירו אותי, וכשאמרו להם ש'היארמער רב' הולך לדבר פה הערב, הם ציפו לאיזה רב. ב'ה', אני יודע קצת ללמוד, אז עשיתי את עצמי כמו תלמיד חכם. איך נהייתי תלמיד חכם פתאום? זה גם פשוט. יש משנה בפאה, שמי שעושה את עצמו חגר או עיוור כדי לזכות בצדקה שלא כדין, 'אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם'. אז גם אני כאמור, עשיתי את עצמי כתלמיד חכם, ואז קיוויתי שכדברי המשנה גם אני אהיה תלמיד חכם..."

"אבל איך אפשר לעשות את עצמך תלמיד חכם אם אינך כזה? ובכן, תשמע: עשיתי לעצמי קלטת ובה 20 מאמרי חז"ל מסוגיות שונות בש"ס. את הקלטת הזאת שמעתי יום יום, כל הזמן, אלפי פעמים, במהלך נסיעות, לפני השינה, בכל זמן שהוא. חזרתי שוב ושוב, עד שממש ידעתי את הסוגיות האלה בעל פה על בוריין, עם רש"י, תוספות, מהרש"א. ואז התחלתי לשלב את המאמרים האלה בהופעות שלי, ואנשים לא האמינו שהיארמער רב זוכר מאמרי חז"ל בעל פה. מכיוון שידעתי כמה סוגיות כאלה במקומות שונים בש"ס, אנשים השתאו. אמרו לעצמם: הוא יודע את כל הש"ס!"



בצערותו, מקבל דולר מכ"ק האדמו"ר מליובאוויטש

בתוך שניות, התרוקן שולחן הנשיאות מיושביו. התפנה מקום לאורחים חדשים.

"בתום האירוע, ניגש אליי המפיק וטפח על שכמי בהתרגשות. 'יארמער רב', הוא אמר לי, 'איך הצלחת לרוקן את כל ה'מזרח'? מהו הסוד שהבriח את כולם?"

"אמרתי לו, שלחשתי לכל אחד משפט קצר: קיבלתי כרגע מידע, שאיך עומד להופיע כאן בתוך מספר דקות..."

ר' יענק'ל, אתה משמח חתנים וכלות כבר עשרות שנים, איך מחדשים?

"אפשר לחדש מכל מיני בחינות. למשל, לשנות את הנושאים, לדבר על נושאים חדשים, או - וזה סוד מקצועי - פשוט לשנות קצת את העובדה, והנה היא מתאימה גם להיום. למשל, אצל הליטאים לא היו מרוצים בעבר מזה שמספרים על הגדולים כל מיני סיפורי מופתים וכדו', כי צריך לספר עליהם רק שהם גדולים בתורה, ולא מופתים. ובכן, היה פעם איזה ליטוואק שחשב אחרת. הוא אמר לעצמו: למה לא לספר לילדים גם על הגדולים הליטאים שעשו

"הרב צחק אבל תיכף אמר לי: את הבדיחה הזאת אל תספר יותר. כך נראית מחשבה של גדול הדור"

מתי התפוצץ הבלון?

"הו, זה קרה כשדיברתי באירוע מול אחד שמכיר אותי. הוא פתאום אמר: 'ענק'ל, לא ידעתי שאתה כזה תלמיד חכם. אמרתי, אין בעיה, אני 'אסדר' אותו. התחלתי להגיד: הגמרא אומרת 'כיצד מרקדין לפני הכלה', ופתאום מישוהו מקהל הפסיק אותי ואמר: היארמער רב, שאלה: איפה עוד בגמרא מופיעה האמרה הזאת, חוץ מביבמות? ובכן, כאן נתקעתי. לא ידעתי את התשובה. ואז, ראיתי ש-20 המימרות שלמדתי בעל פה לא מספיקות, ופשוט התחלתי ללמוד באמת, עד שנעשיתי תלמיד חכם... כי לחקות, זה לא מספיק. צריכים ללמוד. וב'ה, הצלחתי'".

יענק'ל, זה לא בשבילך

ר' יענק'ל לא מוכן שנמשיך בשיחה לפני מילתא דבדיחותא טובה. "הייתי צריך פעם להביא לשוויגער שלי מתנה ליום הולדתה", הוא מספר, "אז נכנסתי לחנות של כלים נאים במונסי, וחפשתי משהו יפה. ראיתי שם באחד המדפים למעלה איזה אגרטל מקריסטל, מאד יפה, ושאלתי כמה הוא עולה. המוכר אמר לי: 'יענק'ל, זה לא בשבילך. אמרתי לו, למה? כמה זה עולה? והוא אומר לי: 3,000 דולר. אמרתי לו: תוריד לי מלמעלה, תן לראות. הוא שלח את העובד שלו, שעלה עם סולם, בא להוריד לי את האגרטל, וטראח! האגרטל נפל למטה והתנפץ לאלף שברים'".

אמאל'ה.

"כן. המוכר 'שטף' את העובד בצעקות, ואני ניסיתי להרגיע את הרוחות ואמרתי לו: בכמה אתה מוכר לי את זה עכשיו? הוא פתח מולי זוג עיניים ושאל: מה יש לך לעשות עם שברי אגרטל? אמרתי לו: מה זה העסק שלך? בחמש מאות דולר אתה מוכר לי? הוא מיד קפץ על המציאה, ואמר: כן! קניתי מיד, וביקשתי שיעטפו לי את כל השברים באריזה יפה. הבאתי את זה לשליח שיבוא לשוויגער שלי, וסיכמתי איתו מראש שאיך שהיא פותחת את הדלת, הוא ייפול על הרצפה עם הקופסה, כביכול האגרטל נשבר באותו רגע'".

ו?

"וכך בדיוק היה. הוא הגיע אליה, היא פתחה את הדלת, והוא השתטח על הרצפה ואמר: אוי, האגרטל נשבר!".



מה הרווחת מכל זה?

"הו, שאלה טובה. ובכן, הרווחתי שלושה דברים: אחד, שהשוויגער ראתה לפי השברים שקניתי לה אגרטל יקר שעולה 3,000 דולר. השני, שבמקום 3,000 דולר, שילמתי רק 500 דולר. והדבר השלישי שהרווחתי הוא, שהשוויגער לא תיהנה מהמתנה..."

כאמור, הוא זכה לשמח את גדולי ישראל מכל החוגים. לאחרונה, הוא מספר, יצא לו לשמח אפילו את המקובל רבי יאשיהו פינטו, שהגיע להתאכסן במונסי. "זו היתה הפעם הראשונה שהלכתי לשמח רב ספרדי כל כך מפורסם, וב'ה הצלחתי מאד. הרב פינטו מאד נהנה. הוא התפלפל איתי, וראיתי שבשקט הוא אומר למקורבו: 'הוא באמת תלמיד חכם, הוא לא רק עושה את עצמו'..."

הוא זוכה לחיבה גדולה בקרב גדולי ישראל והאדמו"רים. "מה שאצלי מוצא חן בעיני הרבה גדולים, זה שבדחנים יש הרבה, אבל הם מספרים ליצנות, סתם סיפורים, ואני היחידי מבין כולם שאני משמח בדברי תורה, לא סתם אומר דברי ליצנות. אני מספר את אגדות הש"ס עם פירושים יפים, שתענוג לשמוע, ורק בין לבין, נותן איזו בדיחה. למשל, יש מחלוקת בגמרא אם קודם אדם יישא אישה ואחר כך ילמד תורה, או קודם ילמד תורה ואז יישא אישה. ושאלתי: לדעת אלה שאומרים שקודם יישא אישה ואח"כ ילמד תורה, יוצא שכשהאדם מתחתן, הוא עדיין אינו יודע ללמוד, אז איך זה מתאים עם דברי הגמרא 'לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם'? איך מוצאים חתן שיועד ללמוד, אם קודם מתחתנים ורק אחרי זה לומדים? אז תירצתי לפי דברי הגמרא ביומא, שאומרת



בעת ריקוד, אחרי שנושא מדברותיו

” יהיה בסדר!... ”

ומה אם לא יהיה בסדר? טיפול חובבני עלול לגרום לך לאבד הכל!

בעידן בו שחר הטרחה עבור הטיפול בזכויות רפואיות הנו קבוע ונקבע על פי חוק ע"י המחוקק, הדבר היחיד שחשוב עבורך הוא הניסיון, הידע, הוותק, הליווי הרפואי, המקצועיות, ההכונה הצמודה מול הוועדות הרפואיות וכמות ההצלחות המוכחות. מדובר בכסף ובזכויות שלכם. בחברה המרכזית למימוש זכויות אתם לא לוקחים סיכונים!

"יום אחד אשתי אמרה לי פתאום שזהו, היא רוצה להתגרש. שאלתי: למה? והיא אמרה, כי אתה בא כל לילה הביתה ב־2 לפנות בוקר"

הוא שכשרבי הקדוש צחק, הגיעה פורענות לעולם, וזה מאחר והוא לא רצה ליהנות מהעולם הזה כלום, אזי כשהוא צחק, חלילה אמורה היתה להגיע פורענות, וכולם פחדו מזה. אבל האלטרער רבי'ה מויז'ניץ זיע"א אמר פשט חדש: ביום שראו את רבי צוחק, היתה אמורה לבוא פורענות לעולם. כלומר, היתה צריכה לבוא פורענות, אבל מאחר ורבי צחק, הוא המתיק את הדין. זהו כוחה של השמחה."

אצל מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, הוא אומר, היה לו חשש שהוא לא יצליח לשמחו. "חששתי כשנכנסתי אליו. בכל זאת, הוא גדול הדור, אדם מאד רציני, ומי יודע אם אצליח להצחיק אותו. ואם לא אצליח, מה יאמרו? יענק'ל מילר לא הצליח! אבל ב"ה, הצלחתי."

מה אמרת?

"התחלתי לפלפל איתו בכל מיני דברי חז"ל, וזה לקח 10 דקות, ואחרי זה אמרתי לו את אחת מהבדיחות הידועות שלי, שפגשתי פעם חתן אחרי האירוסין ושאלתי אותו: נו, אחרי החתונה תלך ללמוד בכולל? והוא אמר לי: כן, בוודאי. שאלתי: יום? או חצי יום? והוא אמר לי: מסתמא יום, ואולי אפילו יומיים... הרב חיך למשמע הבדיחה."

במהלך השנים הסתובבו קטעי וידאו שלו משעשע ומשמח את גדולי הדור. היום, הוא אומר, מקפידים יותר שהדברים לא יתועדו בוידאו. "אנשים חושבים שזה נראה קצת פחיתות כבוד, כי רואים בקטעי הוידאו האלה את גדולי ישראל מקשיבים לי, שומעים כל מילה, ואפילו צוחקים. אני זוכר בדיחה אחת שסיפרתי שמאד שעשעה את הגר"ח. סיפרתי בנוכחותו, שיום אחד אשתי אמרה לי פתאום שזהו, היא רוצה להתגרש. שאלתי: למה? והיא אמרה, כי אתה בא כל לילה הביתה ב־2 לפנות בוקר, ואין לי כח לזה כבר. אמרתי לה: אבל אני עושה את זה כבר כמעט 60 שנה, מה נזכרת? והיא אמרה: נכון, אבל זהו, אין לי כח לזה יותר. אמרתי לה: אוקיי, נלך להתגרש. ובכן, הלכנו לרב, ובדרך אמרתי לה: תקשיבי, רבקה, את רואה שאני מוכן לתת גט, אבל תגידי לי את האמת: את חושבת שאם נתגרש אני אבוא מוקדם יותר הביתה? היא אמרה: אתה צודק, וככה נשארנו ביחד..."

"הייתי פעם בשמחה", הוא נזכר, "והחתן רצה לשמח את הכלה שלו בשבע הברכות, והוא אמר: יענק'ל, תן לי איזו בדיחה לספר



לפני כעשר שנים, משמח בשבע ברכות לנכדו של מרן שר התורה שליט"א



שמי שלומד תורה בטהרה, זה נקרא תורה אמיתית. ומתי לומדים בטהרה? כשישנה אישה. לפי זה תירצתי, שוודאי שאפשר כבר אפילו לדעת את כל הש"ס עוד לפני הנישואין, אבל אז הלימוד הוא לא מספיק בטהרה. ולכן, זה הפשט ב'ישא אישה ואח"כ ילמד תורה' - ילמד תורה בטהרה!"

"דברים מעין אלה, מוצאים חן בעיני תלמידי החכמים והאדמו"רים. אחרי שאני אומר שטיק'ל כזה, או אז אני מכניס איזו בדיחה, כי מצווה לשמח. אבל הכל יחד עם דברי תורה. אני לא סתם מספר דברים בטלים. אני לא בדרך, אלא מעביר פשטים יפים בחז"ל עם קצת בדיחות."

אז תספר לנו בדיחה אחת מהסוג שאתה מספר בין דברי התורה.

"אני אגיד לך מה, צריך לדעת לספר בדיחות. פעם שאלתי איזה ידיד, תגידי לי, איך קראו לנשיא ארה"ב לפני 23 שנים? הוא התחיל לחשוב ולחשוב וזרק לי כל מיני שמות. בוש, קלינטון, רייגן, קרט. אמרתי לו: אתה לא צודק, קראו לו ג'ו ביידן! הרי לא שאלתי אותך מי היה הנשיא לפני 23 שנים, אלא מה היה שמו לפני 23 שנים, והשם של ג'ו ביידן לא השתנה כל השנים... אותו אחד נהנה מהחידוד, ומיד ניגש לחבר שלו, רצה להעביר לו את אותה בדיחה. הוא אמר לו: מוישה, בוא נראה אותך, איך קראו לג'ו ביידן לפני 23 שנים? אתה מבין? צריך לדעת לספר בדיחה."

"אלמד אפילו יומיים בכולל"...

ר' יענק'ל מבקש לספר פשט מעניין ששמע בזמנו, פשט שגם הרצה לפני הגר"ח קניבסקי באותו שבע ברכות. "הגמרא אומרת, 'יומא דמחייך ביה רבי אתיא פורענותא לעלמא'. לכאורה הפשט

קולקצייה של בדים בתפירה מדויקת,
כך נוצרת חליפה מושלמת.

קולקציית פסח | 2022

תשפ"ב

RECORD

MENSWEAR

טל' רב קווי:
077-4060090

מודיעין עילית:
נתיבות המשפט 38

בני ברק:
רבי עקיבא 89

ירושלים:
מרכז ספיר 7, גבעת שאול
(צמוד לפרקש כובעים)



10% מהצעירים מתמכרים לעישון אחרי סיגריה אחת!

האווירה, החברים, היין - כל אלו יוצרים תחושה שזה בסדר, שזה הידור ב"ונהפוך הוא". שזו רק שאיפה אחת ויום אחרי פורים מפסיקים. אבל אם תשאלו את המעשנים 'הכבדים' תגלו שרבים מהם עישנו את הסיגריה הראשונה בפורים. תהליך ההתמכרות שלהם החל והם מתחרטים על הרגע הזה. הסיגריות גורמות למחלות רבות; מחלות לב וכלי דם, סרטן, מחלות ריאה ודרכי הנשימה, מחלות פה ודרכי העיכול.

אל תהיה צ'יקאבר על חשבון הבריאות שלך.



בתזרה לבבל

אחרי שנתיים בלבד מהאלבום
הקודם, ליפא שמעלצר מפתיע
עם אלבום חדש שמוקדש
כולו לשירים המבוססים על
מימרות מהגמרא, כעת הוא
מסביר מדוע העדיף להוציא
אלבום כפול מאשר להשאיר
שירים לאלבום הבא • מספר
על הנסיעה המלחיצה שלו
לעיראק, המקום בו נכתבה
הגמרא, ומגלה כמה עותקים
מכר מההוצאה הייחודית של
ספר האלבום

אהרן אטינגר

צילומים: באדיבות שלומי זייאנץ ומגזין עמי

לייבא שמיילטזר

אלבום חדש של ליפא שמעלצר הוא תמיד חגיגה גדולה, "אירוע" של ממש. אבל כשמדובר באלבום כפול - לראשונה בקריירה המוזיקלית של ליפא שמעלצר - החגיגה היא כפולה ומכופלת.

למי שלא היה בכדור הארץ בחודש האחרון, נזכיר כי ליפא הוציא בשבועות האחרונים את האלבום "בבליפא", אלבום שמוקדש כולו לתלמוד בבלי, לגמרא, וכל השירים באלבום - בנויים למעשה על מימרות שונות מתוך הגמרא, שלפא, בכישרון רב, הפך לשירים קליטים וזכירים, וגם - בחלק אחר מהאלבום - ליצירות מורכבות ומוערכות. מבחינה כלכלית, זהו ככל הנראה האלבום היקר ביותר שנעשה אי פעם במוזיקה החסידית, והוא גם האלבום המסקרן ביותר שיצא בתקופה האחרונה.

האלבום הנוכחי של ליפא, המכיל לא פחות מ-20 שירים בעיבודים מושקעים, מגיע פחות משנתיים לאחר צאת אלבומו הקודם "געוואלדיג". את געוואלדיג, צריך להזכיר, הוציא ליפא אחרי חמש שנים (!) של שתיקה.

ליפא, מה קרה הפעם, שפחות משנתיים הביאו איתן אלבום כפול?

"אני אסביר במשל: זה כמו שמוסד מסוים עורך דינר. מתי הוא בוחר לערוך דינר? הכל לפי הצרכים. לפעמים זה יכול להיות פעם בשנתיים, ולפעמים פעם בחמש שנים. או כמו משפחות מסוימות, שאתה רואה שפעם הן עורכות חתונה מפוארת, ובפעם אחרת חתונה קצת יותר צנועה. מה השתנה? התשובה היא שהכל תלוי. תלוי במשפחה השנייה, בחתנים, בכסף שיש באותו זמן, בתקציב, אולי אפילו בתזמורת ובזמר.



ליפא שמעלצר במערת אבי ורביא



"זמרים אחרים, מוציאים אולי אלבומים בתדירות יותר קבועה, אבל אני לא משווה את עצמי לאף זמר אחר. בהחלט יכול להיות שאני אוציא את האלבום הבא בעוד שנה בלבד, כמו שיכול להיות שהאלבום הבא ייצא בעוד חמש שנים. זה פשוט תלוי בהרבה מאד דברים. אני הרי לא מוציא את האלבום בשביל ביזנס, ולכן השיקולים האלה לא רלוונטיים. יש אנשים שמוציאים אלבום בשביל הפרסום, אבל אני לא צריך להוציא אלבום שלם בשביל פרסום. בשביל פרסום, מספיק לי להוציא פרויקטים או קליפים שונים מפעם לפעם, לא חייב אלבום שלם.

"אלא מה, לפעמים מגיע אליי רעיון טוב, והרעיון הוא כל כך טוב עד שהוא אומר לי: תוציא ממני דיסק! ואז אני אומר לעצמי: באמת לא היה עד היום כזה רעיון, ואז יש לי דרייב לעבוד על אלבום כזה. כמו הרעיון של האלבום הפעם, שירים מהגמרא, לא היה אף פעם אלבום אחר. יש המון דברים שיוצאים; שירים, סינגלים, אלבומים, שירי חתונה, שירי פורים, שירי פסח, שירים באנגלית, שירים בעברית, ביידיש, שירים לבר מצווה, שירי רגש ועוד ועוד. אבל אני רוצה לחדש, ומשתדל להביא חידושים לציבור, דברים שעוד לא היו."

אם כך, מה היה החידוש באלבום געוואלדיג?

"זו שאלה עמוקה. אבל אתה צודק, 'געוואלדיג' היה אלבום יותר רגיל, אבל היתה לכך סיבה: הוא הגיע אחרי תקופה ארוכה שלא שרתי בציבור החרדי. הייתי עסוק יותר בלימודים, בלימוד פסיכולוגיה, ציור, אמנות וכתביה, ולמעשה כבר התייאשתי מלהופיע באירועים והופעות. אבל כשאבי ז"ל נפטר, אמרתי לעצמי שאני רוצה בכל זאת להוציא אלבום אחד שאני מייחד ומקדיש אותו לזכרו.

"והנה פתאום, תוך כדי עבודה על האלבום, הגלגל התהפך לחלוטין, וחזרתי להופיע ערב-ערב, בחתונות, אירועים ומופעים. חזרתי בגדול לציבור החרדי. ואז אמרתי, אני חייב להכניס באלבום שיר אחד שיהיה להיט, ואחרי זה חשבתי, שחובה לכלול בו גם שיר רגש טוב. הביטחון העצמי שלי היה אז בתהליך בנייה מחדש, וכיוון שזה היה בהתחלה של ליפא 2.0 (ליפא גירסה 2), כל אחד סחב אותי לכיוון אחר, עד שבסופו של דבר יצא האלבום כפי שהוא. אז כן, אני בהחלט שלם עם מה שיצא, אבל זה אלבום שהוצאתי אחרי לחץ מבפנים ומבחוץ, מה כן לכלול באלבום ומה לא. כעת, אחרי שנתיים מצאת האלבום הקודם, שב"ה הצליח מאוד, החלטתי הפעם ללכת עם מה שלבי אומר לי, עם הקונספט של שירים מהגמרא. זה לא אומר שצדקתי. רק עוד שנה נדע..."

"שירים בעברית יש לספיק"

אין ספק ש"בבליפא" הוא אלבום מורכב יותר לעיכול. העובדה שרובם המכריע של השירים ביידיש, מכריחה האזנה עמוקה למילים - למביני היידיש כמובן - כדי ליהנות מהחריוז היפה ומהמילים שכתב ליפא, המבוססות על הגמרא. לא בהכרח תמצא שם את להיט החתונות התורן.

זה אלבום שהוצאת בשביל האמנות, הוא לא בהכרח מסחרי.

"ממש כך. הרעיון הוא פשוט: בגמרא יש הרבה מאד מסרים רעיונות גדולים, שלא כל כך באו עד היום לידי ביטוי בשירים, אולי בגלל שזה הרתיע זמרים שונים. סוף כל סוף כשבחורי ישיבה מגיעים למופעים שונים בקיץ, אזי כשזמר יתחיל להגיד להם, 'כתוב בגמרא כך וכך', הם עלולים להתאכזב, כי הם באו כעת כדי קצת להשתחרר, לשמוע מוזיקה, ושוב הזמר זורק אותם לסטנדר..."



בלי לחפש
בלי לבקש טובות
בלי להתאכזב

21 גליונות: מאות כתבות: עשרות מיזמים

מגזין קול פליי – בהישג ידכם



מגזין קול פליי : מוזיקה ותרבות למשפחה החרדית



10 שקלים בלבד

בחנויות ובכל דוכני העיתונים

ממגזין מס' 22 : ניסן תשפ"ב (הפצה בי"ב בניסן)

יכול לבחור לאיזה שיר בדיוק הוא רוצה להאזין.

"כשאני מוציא אלבום מהסוג הזה, בו אני כותב את כל המילים, אני מרגיש שכל האנרגיה שלי, כל הרגש שלי, נמצאים בתוכו. כל השפה שעליה גדלתי, נמצאת באלבום, עם כל הרגש. אז ברור, עוד חזון למועד, ועוד אחזור בעז"ה לעשות דברים שמתאימים לכל אוזן, אבל פה הבאתי רעיון ייחודי, שגם השקעתי בו הרבה כסף. הרגשתי שזה הזמן של זה לצאת."

תוציא את "בבליפא" גם בתרגום לעברית?

"אני חושב על זה כעת, מה בדיוק לעשות. אולי אעשה שיר אחד, כסנונית, ונראה איך הוא יתקבל. אני חושב להוציא שיר אחד לרדיו בעברית, ולראות. זה לא עניין של מכירות. מה גם, שאם אני עושה את השירים מחדש בעברית, אני לא אשתמש בכל הנראה במוזיקה המקורית של האלבום כפי שהיא, אלא ייתכן מאד שאשנה לחנים ומנגינות כדי להתאים אותם למילים. נכון, אפשר להשתמש במוזיקה המקורית ו'לדחוף' מילים בכח, אבל זה לא מה שאני רוצה לעשות. צריכים לעשות את זה בצורה טובה, כך שכל מילה תותאם ללחן ולמוזיקה."

וואו, זה יכול לשנות את כל ההפקה המוזיקלית. זה בעצם פרויקט חדש.

"לא בהכרח, כי בכל זאת לכל שיר מהשירים באלבום, יש מבנה. זה כמו שאדם לוקח בניין עתיק בירושלים ורוצה לחדש אותו. אז הורסים את כל פנים הבניין, אבל היסודות, החלונות והגג - נשארים, ואז, עם המבנה הקיים, מתחילים לבנות מחדש את פנים הבניין, לעצב אותו מחדש, עם מטבחים יותר יפים ורהיטים יותר משובחים. גם כאן, לפי התכנית, המוזיקה תישאר ברובה, אבל השירה והמילים יישמעו אחרת לגמרי, כי המוזיקה המלווה, וכמוכן מילות השיר, צריכות להיות 'פירוש המילות', להיות נאמנות כמה שיותר למקור."

כבוד ליוצרים הוותיקים

מי שהביט בעטיפה (המושקעת) של האלבום החדש, יכול היה לגלות שלפא, בחר הפעם לעבוד עם אבות המוזיקה החסידי, המעבדים הוותיקים מונה רוזנבלום ומשה לאופר (יחד עם שאר השמות בהפקה), בשונה, למשל, מהאלבום הקודם, בו השתמש בצעירי המעבדים המוכשרים שיש למוזיקה החסידית להציע.

"לפני הכל", מסביר ליפא, "מגיע להם. הם המלמדים של כל המעבדים והמלחינים החדשים שלנו. היום, חסר אצלנו קצת את

"אבל אני חשבתי להיפך: יש סיפורים כל כך מיוחדים בגמרא, שיכולים לקרב הרבה מאד אנשים, להאזיב את התורה שבכתב ושבעל פה. רק מה, לבחורים, כאמור, קשה יותר לקבל שירים כאלה, כי כשהם שומעים מילים מהגמרא הם חושבים רק על הישיבה ועל העומק שבסוגיה ושבמילים, מבלי לחשוב על הפשט הפשוט שהשיר בא לבטא. אז כעת מגיע בחור ישיבה, כישרוני או פחות, ומקשיב לליפא, שבעצם אומר: כולכם טובים, בואו תקשיבו למה שהגמרא רוצה ללמד אותנו. ואפילו מי שלא מבין לשון הקודש, כלומר יידיש, יכול להתחבר למוזיקה."

למה באמת האלבום כולו הוא ביידיש?

"אם להיות אמיתי, זאת התלבטות שלי כל הזמן עם עצמי, באיזו שפה להוציא את השירים. אבל חשוב להדגיש, שזה לא כמו מכולת שמוכרת מוצר מסוים רק לקהל ספציפי, למשל רק לישראלים ולא לאמריקאים, או להיפך. יש היום אלפי אלפי שירים, ניתן לשמוע ולשיר כל דבר, אז נכון, אולי בשביל האגו הייתי רוצה שישירו באירועים את השירים שלי, אבל האמת היא שאם אוציא שירים 'רגילים', לא אחדש כלום.

"שירים בעברית יש מספיק. בעברית, יש כותבים מוכשרים כמו ישי ריבו, ועוד רבים, אבל כותבים ברמה ביידיש, אין הרבה, בלשון המעטה. בציבור שלנו, אין כמעט כאלה שיודעים להביא לדוברי היידיש משהו ברמה, שיכול להשתוות לשירים בעברית שיוצאים בארץ. אז אני 'מתקן חור' קיים, ועושה את זה. וכשאני כבר מוציא אלבום ביידיש, אני לא רואה עניין לשלב בו גם עברית. אם אני אכניס עברית או אנגלית, החסידים במונרו לא ירגישו עם זה כל כך בנח. מה שאני כן יכול לעשות, כמו בעבר עם 'מי שאמר' ואחרים, זה להוציא שירים על מילות קודש, אז גם באלבום הנוכחי יש למעשה 4 שירים על מילות קודש, לא ביידיש, שכל אחד יכול לשיר.

"היום, כל צריכת המוזיקה השתנתה, ואנשים יכולים לבחור למה להאזין, אז מי שרוצה, יכול להאזין לארבעת השירים האלה. כל אחד יכול להגיד, 'שמעתי שיש להיטים באלבום, ואת זה אני רוצה לשיר בפלייליסט שלי', שירים כמו 'מתוך שלא לשמה' או 'בני מלכים'. בעבר, מי שהיה קונה דיסק, היה צריך לקנות את כל הדיסק, כחבילה אחת. היום, בעידן האפליקציות השונות, המאזין

"חשבתי שאנשים ישימו לב בעיקר לדברי הגמרא, אבל אני רואה שהם שמים לב גם לרגש שהכנסתי בכל שיר ושיר"

בצלומים לקליפ "גמרא במנינה"

ליבא שמילר

השנה מוזגים את זה נכון!

40+ יקבי בוטיק מהדרין • חווית קניה • משלוחים מהירים עד פתח הבית

קח את הפורים
אלך קיזוש
קיזוש.

Gilgraphic

קידוש

Boutique Wine

יקבים קטנים. יינות גדולים.

אתר הבית של יקבי הבוטיק הכשרים בישראל • KIDDUSH.CO.IL

מצטרפים לסטטוס של קידוש 📞 תוכן - מבצעים - ייעוץ מומחי היין 24/6 - +97226525975

אזהרה! צריכת אלכוהול מופרזת מזיקה לבריאות



עם ה"ספר" שיצא במהדורה מוגבלת מעטיפת האלבום



במהלך הטיול לעיראק

"נחיתנו בסניעה לעיראק"

בין שאר השירים, הוציא ליפא באלבום החדש שיר בשם "אבי ורבא", שחלק מהשירה שלו, תאמינו או לא, הוקלטה במערת אבי ורבא, בכפר אבנית. ליפא מספר כי לקח למערה מחשב נייד ומיקרופון, והקליט שם את השירה. "היתה לי סיבה לכך", הוא אומר. "כי אמרתי לעצמי: אנשים נוסעים בשביל ישועות לכל מיני מקומות, לליז'ענסק, לאומן ועוד. אבל על מה התבססו כל גדולי הדורות? על דברי חז"ל. אז מה עם קברי חז"ל עצמם? למה לחכמי הגמרא לא עולים מספיק? וכך הגיע הרעיון לעלות על קברם של אבי ורבא. התחלתי להקליט שם את השיר, וגם צילמתי קליפ במקום. בהמשך, כשחזרתי לארה"ב, הלכתי לצלם קטע נוסף לקליפ במונסי בציונו של הרבי מריבניץ זיע"א, שמוכר בשיר, שיר שגם בנוי על מוטיב מוזיקלי שהרבי חיבר. חיברתי בקליפ הזה, שייצא בקרוב, את כל העולם היהודי".

לפני מספר חודשים, נסע ליפא למקום נוסף שהיווה עבורו השראה ביצירת האלבום, תחזיקו חזק: לעיראק, הלא היא בבל הקדומה, המקום בו למעשה נכתב התלמוד הבבלי, הגמרא. לא מקום מומלץ במיוחד ליהודי (ובטח שלא לישראלי), אבל ליפא, כפי שכבר למדתם להבחין אי אלו שנים, הוא לא אדם שגרתי.

"רציתי להתחבר לאדמה, להיכן שהגמרא נכתבה", הוא מסביר כעת. בנסיעה ההיא, הצטרף ליפא לשלומי זיאנץ, כתב המגזין האמריקאי "עמי" (ומטייל חרדי מפורסם בזכות עצמו), שנוהג

הכבוד לוותיקים שהמציאו את המוזיקה החסידית המוכרת לנו. במוזיקה הלא יהודית יש זמרים שנחשבו למצליחים מאד בעבר, והיום הם בני למעלה מ-90, ועדיין יש אליהם הרבה כבוד, מזמינים אותם לדינרים. ואילו אצלנו, אנשים שוכחים לפעמים מה היוצרים הוותיקים הביאו לשולחן. יש הרבה יוצרים שעשו דברים במוזיקה החסידית, וכמעט שנשכחו. קח לדוגמא את בני הרשקוביץ ז"ל, שהלחין בין השאר את 'אין ערוך' ו'ומפני חטאינו'. 'אין ערוך' מושר כמעט בכל בית כנסת מידי שבת, ו'ומפני חטאינו' מושר גם הוא בחגים בבתי הכנסת ובשולחנות החג. כמוהו, יש עוד אנשים גדולים שיצרו שירים ששרים אותם בקביעות בחגים ושבתות בכל בית, ואני לא יודע אם הם מקבלים את הכבוד הראוי. אז אם ה' נתן לי כסף, אני רוצה להשקיע אותו במקום מתאים. תאמין לי שיכולתי לקנות דירה בפלורידה מהכסף שהשקעתי באלבום החדש, אבל יש כמה דברים שחשובים יותר מצבירת עוד נכסים.

"אבל רגע, לפני שאני 'מוכר' לך פה חבילה של לשם שמים, בוא נדבר אפילו ביננו: אני סבור שאם אתה משקיע את הנשמה שלך, בסוף זה חוזר אליך. אני לא בא ומייעץ כעת לזמר מתחיל להשקיע כל כך הרבה, הכל כמובן תלוי באיזה זמר מדובר ומה הוא יודע לעשות ואיך זה מתרגם לבימות, אבל כשלעצמי, הרגשתי שאם הקב"ה נתן לי הצלחה, במיוחד בשנתיים האחרונות, אני רוצה להחזיר מעט ממה שקיבלתי, לא רק לציבור אלא גם לאנשים שגידלו אותי, שהם, בין השאר, מונה ולאופר. פשוט מגיע להם. נכון שיש היום צעירים חדשים בתחום, אבל גם הם יום אחד יהיו מבוגרים, ואם אנשים לומדים מליפא - הם יעבדו בשנים הבאות גם עם החדשים יותר וגם עם הוותיקים, כפי שעשיתי באלבום הנוכחי".

איך נוצרו השירים שבאלבום החדש?

"אחרי שכבר היה לי שיר אחד או שניים, הבנתי שאני צריך להמשיך ליצור בסגנון. רק מה, חלק ממה שהלחנתי בהתחלה, היו שירים קצת יותר פשטניים. מהגמרא, אמנם, אבל יותר שירים שמתאימים לחתונות, שירים בסגנון 'דדה ביה' של פריד, שהוא גם מהגמרא. ואז שאלתי את עצמי, אם כן, מה החידוש? שירים שבנויים על הגמרא, צריכים להיות יותר יצירתיים, כמו הגמרא עצמה שלוקח יותר זמן ללמוד אותה מאשר לימוד רגיל. כבר היו לי בשלב הזה 8 שירים יותר קצרים וקליטים, ואז באתי והוספתי עליהם יצירות, שירים שמספרים דברים יותר מורכבים מהגמרא - סיפורים שלמים, או מסרים ייחודיים. בסוף העבודה, נותרתי עם לא פחות מ-20 שירים...

"אמרתי לעצמי: אוקיי, אבחר מתוכם 10-11, ואת השאר אשמור לחלק נוסף של האלבום, שאוציא בעתיד. אבל בסופו של דבר, אחרי שהשקעתי את כל הנשמה בשירים, בהלחנה וביצירה, שאלתי את עצמי: בעצם, למה שאשמור את שאר השירים לעוד שנתיים? לך תדע מה יהיה עוד שנתיים, אולי אז כבר יהיה לי רעיון אחר לגמרי, ושירים מהגמרא לא יתאימו לקונספט שיהיה לי אז בראש? לכן, פשוט הוצאתי באלבום כפול את כל 20 השירים".

זה גם האלבום הכי חשוף שלך, בשיר "שטארקע זאכן" אתה מונה את הפחדים האישיים שלך.

"זה מעניין, כי הרבה אנשים שמו לב לזה. אני חשבתי שהם ישימו לב בעיקר לדברי הגמרא, אבל אני רואה שהם שמים לב גם לרגש שהכנסתי בכל שיר ושיר. ונכון, בשיר הזה מניתי הרבה פחדים שאני מרגיש, כמו פחד שיש לי שאולי עוד כמה שנים כבר לא אהיה רלוונטי, ועוד פחדים אישיים, כמו שיש לכל אדם. בעטיפה, אגב, התנצלתי על כך שלא כתבתי את הטקסט הזה גם על גבי העטיפה. הסברתי למאזינים שעד שהם יאזינו לשיר, קרוב לוודאי שכבר יהיו לי פחדים חדשים..."



ש"ח 125 139



ש"ח 160 169



ש"ח 169



ש"ח 115 129



ש"ח 99 139



ש"ח 165



ש"ח 269



ש"ח 159 179

קידוש
Boutique Wine

6+6 מתנה!

קונים שישה בקבוקים ממגוון היינות שבאתר ומקבלים שישית כוסות קריסטל (550-590 מ"ל) של המותג RONA מתנה!!
לקבלת המתנה רשמו קוד קופון: פליי6



ש"ח 79 89



ש"ח 119 129



ש"ח 65 69



ש"ח 159 169



ש"ח 99 119



ש"ח 79 85



ש"ח 125 139



ש"ח 79 89



ש"ח 215



ש"ח 99 119



ש"ח 84 89



ש"ח 109

← 5 4 3 2 1

K I D D U S H . C O . I L

אתר יינות בוטיק אונליין - החנות האישית שלך

אזהרה! צריכת אלכוהול מופרזת מזיקה לבריאות

ללא כפל קופונים ומבצעים אחרים, והמבצע חוקף עד 20.3.22, 7.0.21

48 שעות

של מוזיקה ברצף

קולפליי

בפורים הזה כולנו **קול פליי** 107.6

קול פליי : תמיד צעיר

107.6 FM



החל מיום רביעי בשעה 18:00
ועד כניסת השבת



KOL:
PLAY

"יכולתי לקנות דירה בפלורידה מהכסף שהשקעתי באלבום החדש, אבל יש כמה דברים שחשובים יותר מצבירת נכסים"

"גמרא במנגינה", שיר שזכה גם לעיבוד בסגנון עיראקית מצוי. "היה לי חלום להקליט שם באולפן מקומי, כי רציתי להכניס את האווירה של עיראק, של בבל, שתהיה בתוך הדיסק. צילמתי קצת בעיראק, אבל את הקליפ לשיר 'גמרא במנגינה', שהתפרסם בסוכות, צילמתי כבר בארה"ב, אמנם ברוח עיראקית טיפוסית, עם הלבוש המקומי".

עטיפת האלבום הפעם, נדמית כספר של ממש. חוברת עבה המכילה את מילות האלבום בצורה ייחודית עם צילומים אמנותיים של הגמרות מהן למד אביו של ליפא. אפילו הקרדיטים מופיעים בחוברת בצורה ייחודית. "עבדתי על העטיפה הזאת חודשיים", מספר ליפא, "היא מושקעת מאד, ולמי שקונה את הדיסק מחכה מעין פנקס בו הוא יכול לרשום את הרשמים האישיים שלו מכל שיר ושיר, כמו שיעורי בית. הטקסט בחוברת הזו, שואל את המאזין בכל שיר ושיר: מה הרגשת בעת שמיעת השיר? אם המסר של השיר הוא לא לבייש אדם אחר, אני שואל את המאזין, מתי חלילה אתה ביישת אדם אחר ואתה מתחרט על כך? מתי מישוהו בייש אותך? מה הרגשות שלך כלפי זה? והמאזינים מוזמנים לכתוב את התשובות שלהם בפנים. זה כמובן בשבילם, כמו מסע לתוך עצמם, הם לא צריכים לשלוח לי את התשובות.

"מכיוון שבנוסף להיותי זמר אני גם צייר, עשיתי הפעם משהו מעניין: הדפסתי 200 עותקים מהחוברת, בצורת ספר ענק, כעין הגמרות הענקיות מהן למדו הסבים שלנו, ו-200 אנשים יכולים להזמין את העותקים הנדירים האלה, ב-2,000 דולר לעותק. כל אחד שיקנה עותק כזה, יקבל ממני שיר מיוחד שאכתוב לו בעמוד הראשון של הספר, משולב בפרטים האישיים שלו, ואני אבוא בערב פורים וערב פסח לתת את הספר והאלבום בעצמי לאותן משפחות שיזמינו. יש לי עוד כל מיני רעיונות יצירתיים, מעין אלה, שאני עוד לא רוצה לפרסם עכשיו. אם לומר את האמת, אנשים צחקו עליי על הרעיון הזה, אמרו לי: אין דבר כזה אצל חרדים, הם לא מבינים באמנות. אבל אני אמרתי: אני אהיה הראשון שעושה את זה, ואני גם אהיה אמיתי. אם לא הצלחתי למכור את העותקים הנדירים האלה, אבוא ואספר שלא מכרתי, והכל בסדר".

נ, ומכרת ביתניים?

"מכרתי ביתניים כבר 30 עותקים. רובם כמובן בארה"ב, אבל היו גם הזמנות מלונדון ומהארץ".

מתוכנן גם קליפ על אחד משירי האלבום?

"כאמור, כעת אני עובד על קליפ לשיר 'אביי ורבא', שהוא למעשה צילום שלי שר את השיר במערת אביי ורבא ובציון הרבי מריבניץ. אבל יש לי מחשבה להוציא עוד קליפ מהאלבום, משהו בסגנון אמנותי".



עם שלומי זיאנץ, כתב מגזין "עמי", איתו נסע לעיראק



עטיפת האלבום החדש "בבליפא"

להגיע גם למקומות מסוכנים לצורך מסעותיו. "סיפרתי לשלומי זיאנץ שאני עושה דיסק על שירים מהגמרא, והוא הביא פתאום את הרעיון שניסע לשם, כחלק מהניסיון להתחבר לתקופה ההיא. זה התחיל מכך שהוא הלך לקבר נחום הנביא בכורדיסטן, שר שם והשמייע שיר שלי ושלא לי וידאו מזה, ואז אמרתי: וואו, אני רוצה להצטרף אליו למסע כזה. האמת היא שגם לא ידעתי לנסוע לעיראק זו סכנה או לא, רק היה לי כזה חלום לנסוע לשם, ואז שלומי כבר לא עזב אותי, עד שקנינו כרטיסים. אחרי שקנינו, פתאום נתקפתי בבהלה וכבר רציתי לבטל את התכנית. אמרתי לשלומי, אולי ניסע לטורקיה, ומקסימום נקפוץ לגבול עם עיראק? אבל בסוף הצטרפתי אליו לנסיעה לעיראק, ונהניתי מאד".

ליפא שהה בעיראק במשך מספר ימים, חווה חוויות שונות, וגם חיפש זכר ליהדות שפרחה במקום בזמן הגמרא. "אבל האמת היא שלא מצאתי שם שום זיכרון למשהו יהודי מהעבר הרחוק, מוזמן הגמרא, כלום. אני מדבר על כך בשיר אביי ורבא, שאת הקירות מוזמן הגמרא בעיראק אפשר היה לשרוף או לנתץ, אבל דברי התנאים והאמוראים, ההלכות, המחלוקות - כל אלה נשארו לעולם".

שותפו למסע, שלומי זיאנץ, מספר כי בכל ימי המסע לעיראק הם למדו בכל יום קטעים נבחרים מכל גמרא וגמרא בתלמוד הבבלי, כדי להתחבר אל אווירת האלבום שהוקלט באותם הימים.

כשהיית בעיראק, היה פחד?

"בהחלט היה לי מפחיד. אמרו לי מראש שאם משהו יקרה לי שם, זאת יכולה להיות בעיה גדולה. אם היו יודעים שאני יהודי, זו היתה בעיה. אבל ברוך ה', הנסיעה הסתיימה ללא שום תקלה".

בבגדד גם הקליט ליפא מוזיקה ושירה לשיר שאכן נכנס לאלבום החדש וגם פורסם בערב חג הסוכות שעבר כסינגל מהאלבום,

בעקבות מקרה של חולה עם פגיעה גופנית כתוצאה מהידבקות בנגיף הפוליו ולנוכח איתור של הנגיף בבדיקת מי שפכים בירושלים, חשוב לדעת:

נגיף הפוליו עלול לגרום רח"ל

לשיטת ילדים

**החיסון נגד נגיף הפוליו
מעניק הגנה מלאה
מתחלואה והדבקה!**



**בהוראת גדולי ישראל
על ההורים מוטלת החובה לחסן את ילדיהם!**

ודאו כי ילדיכם קיבלו את מנות החיסון בהתאם לגילם, אחרת פנו בדחיפות לתחנות החיסון!

משרד הבריאות והרשות המקומית יתגברו את שעות הפעילות של תחנות טיפת חלב בירושלים, בית-שמש וביתר-עלית לטובת ההורים המעוניינים לחסן את ילדיהם.
התחנות יפעלו בכל יום (כולל יום ו') ללא צורך בקביעת תור.
לחיסון ילדים מעל כיתה א' צרו קשר עם חברת נטליי 1700-504-121.

"אבינו מלכנו חמל עלינו ועל עוללינו וטפנו"

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר



לפרטים נוספים:
קו המידע של משרד הבריאות
לציבור החרדי: 03-5097000

לבירור שעות פתיחה וכתובות
תחנות חיסון ניתן לפנות למוקד
קול הבריאות

***5400**

מוקד טלפוני אחד לכל יחידות משרד הבריאות



מכונת

הוא מצליח, שיר
אחר שיר, לגעת בלב
המאזינים, למצוא
את המכנה המשותף
הרחב ביותר • "חי
חי חי" היה הסנונית
הראשונה בגל להיטי
הענק של **מוטי וייס**,
שלא נגמרים. אחרי
זה היו גם "מחשבות
טובות", "קטנות
שבקטנות", וכמובן
השיר שחצה מגזרים
– "לכבוד שבת
קודש" • כעת הוא
חוזר ליצירה של
הלהיטים הגדולים,
מספר על הקליפים
הייחודיים שמלווים
אותם, ומגלה כיצד
הצליח ללהק את
הדמויות הצבעוניות

הלהיטים



דווקא בתקופת הקורונה, הצליח מוטי וייס להפוך ללהיט ענק. בתוך שנה וקצת, הוציא וייס ארבעה חמישי להיט ענק, שכולם חרכו את הרדיו - וגם את רחבות הריקודים. "חי חי חי" היה הראשון בסבב הזה, אחרי זה היו "מחשבות טובות", "קטנות שבקטנות", "שירו לו", וכמובן להיט הענק העכשווי שהפך לסנסציה של ממש, "לכבוד שבת קודש", שיר וקליפ שהפכו בינתיים למטבע לשון. לא נדיר לראות כיום לקוח קונה סלטים לשבת, ובשעת התשלום מפטיר, "לכבוד שבת קודש".

אבל מעבר ללהיטים המוזיקליים, בהם יודע מוטי וייס לקלוע להפליא לטעם של הקהל, לשירים הללו - ברובם - גם קליפים מושקעים, לא מסוג הקליפים שצולמו כבר אלפי פעמים, אלא וידאו קליפים עם אמירה, עם נוכחות, ובעיקר - עם הרבה שמחה אמיתית ומתפרצת.

למעשה, שאלנו את מוטי, מי שמביט על הקרדיטים לשיר, מגלה שאת רובם - בניגוד למה שניתן לחשוב - לא אתה הלחנת. "זה נכון שלא אני הלחנתי אותם", הוא מאשר מיד, "אבל יש בכל אחד ואחד מהשירים הללו את טביעת האצבע האישית שלי. אני חי אותם במלואם. ככלל, כל מה שמוביל אותי במשך השנים בהופעות ובנגינה באירועים, אלו שלוש מילים: 'חיבור עם הקהל'. ולכן, כל השירים שבחרתי לשיר ולהוציא לאור, המוזיקה הקליפיים - גם בזמן הצילומים וגם בזמן העריכה - הכל נובע ממבט כזה של חיבור לקהל.

"שלב החיבור של השירים לקהל מתחיל כבר באירועים שאני מנגן בהם. אני מבצע את השירים שלי פעמים רבות באירועים, לפני שהם יוצאים לאור. ואם מדובר באירוע אינטימי יותר, שמתקיים בבית, אני גם שואל הרבה מהמשתתפים מה הם אומרים על השיר, ושואל אותם גם איזה קליפ הם חושבים שאני צריך לצלם לשיר".

איך מגיעים אליך הלחנים?

"אני שומע שירים ולחנים כל הזמן, ומוציא שיר כשאני מרגיש שהגיע הזמן. למשל, את 'לכבוד שבת' שמעתי כבר לפני חצי שנה, ואת 'קטנות שבקטנות' שמעתי שלוש שנים לפני שהשיר יצא. כלומר, השיר הסתובב אצלי שלוש שנים. זה לא שבאתי יום אחד, קיבלתי את השיר ומיד הוצאתי. אותו דבר עם 'מחשבות טובות'. השיר, כמו שהוא מושר בגרסה שיצאה ובקליפ, היה אצלי במשך שנה, עד שאמרתי לי: מוטי, תתעורר. אם אתה לא עושה עם השיר הזה משהו, הוא פשוט כבר לא יהיה שלך, מישוהו אחר יוציא אותו.

"אני גם לוקח את הזמן בעבודה על שירים. למשל, על 'חי חי חי' עבדתי במשך לא פחות משנה. זה פשוט מתגלגל ומתגלגל עד שאני מוצא רעיון לעיבוד ורעיון לקליפ, רעיונות שאני שלם איתם. אני לא יכול להוציא סתם משהו, 'אוקיי, עכשיו יש שיר ומוציאים', אלא חייב להיות לי חיבור, שזה כאמור המילה הכוללת של כל מה שאני עושה. לכן, קודם כל אני מוצא את השיר הנכון, ואחרי זה טוחן וטוחן אותו אצלי בראש.

"הנה דוגמה טובה: ישבתי לפני תקופה עם יובל סלע, מי שהלחין את 'לכבוד שבת קודש'. באותו יום, הוא נתן לי 4-3 שירים שהוא הלחין על ה'ליין' הזה של לכבוד שבת קודש. הוא מלכתחילה חשב שכל שיר

יהיה בנפרד. אבל באתי ואמרתי לו: יובל, לא נעים לי, אבל אני חושב שהשיר שצריך לצאת אמור פשוט לשלב ביחד כמה מהשירים הללו שהלחנת (כולל 'מעין עולם הבא' שהיה לחן נפרד). ויובל אמר: מוטי, בכיף, מה שתחליט. האמת היא שהוא הפתיע אותי, כי לא הייתי בטוח שהוא יסכים לכך. ואז אמרתי לעצמי: אוקיי, שלב ראשון עבר בשלום. חשבתי גם שצריך טוויסט בשיר הזה. מלכתחילה הוא התחיל במילים 'ושמרו בני ישראל', ואני חשבתי שהרעיון המוזיקלי שצריך להוביל את השיר וגם לפתוח אותו, הוא 'לכבוד שבת קודש'. אז את הלחן הנפלא העניק לי יובל, ואני הוספתי את הרעיון של השיר, את הקונספט. כך גם היה ב'מחשבות טובות': היה לי את הפתיח של 'פעם הגיע יהודי לצדיק', שהוא לחן שלי, ואז נזכרתי בשיר שהלחנתי בעבר על 'דיבור של אמת' (שלא יצא לאור) והצמדתי אותו לפתיח. והנה, זה פשוט הצליח בענק, ב"ה".

רגע לפני חג הפורים, חזרנו עם מוטי וייס לשירים הגדולים, לקליפים ולדמויות שהפכו למוכרות בפני עצמן. צאו יחד איתנו למסע מוזיקלי ויזואלי מרתק במיוחד.

יבנה המקדש

הלחן: הושר בונציה

השיר: "יבנה המקדש" היה השיר הראשון, ההתחלה של הכל. התחלתי לשיר ולבצע אותו באירועים אחרי ביקור באיטליה, ביארצייט של רבי משה דוד ואלי, תלמיד הרמח"ל, ביקור שבמהלכו שרנו את השיר הזה כל הזמן. שרנו בבית חב"ד בונציה כל השבת 'יבנה המקדש' במנגינה הזאת, וכל מי שהיה שם הצטרף ונתן סולו משל עצמו. מאד התחברתי לוייב הזה, והחלטתי שזה יהיה השיר שאני אפרוץ איתו".

הקליפ: "נכנסתי לאנגריות גבוהות על השיר

הזה, ופשוט הקלטתי אותו וגם צילמתי לו את הקליפ הראשון שלי. עוד לא היה לי משהו אסטרטגי בבחירת השיר, מעבר למילים שמדברות בעד עצמן, הרצון שיבנה כבר בית המקדש. בכל שיר, כבר הבנתי מההתחלה, חייב להיות שליחות, מסר. פה זה מתחיל ופה זה מסתיים. והמסר שרציתי להעביר בקליפ, וגם בשיר, הוא של אחדות. אנחנו כל כך מפולגים ביום יום, ופה רציתי לדבר דווקא על אחדות. בקליפ, שצולם במוצא, אמנם אין דמויות מכל גווי הקשת, ועדיין יש שם שמחה מדבקת ומאחדת כזאת, שהדביקה גם את הצופים".



הקליפ ל"יבנה המקדש"

אמרתי לו: לא, זה עוד לא זה. עד שאחרי כמה חודשים אמרתי לו: זהו, זה זה! כעת רק צריך להוסיף עוד כמה דברים בעיבוד, וזה מוכן".

הקליפ: "גם פה, מה שהוביל אותי הוא, שוב, החיבור לקהל. תמיד חשוב לי לראות מה הקהל אומר, ואני אוהב לשמוע תגובות מכל אדם, גם מאנשים הכי פשוטים וגם מילדים. לפעמים אנשים נותנים לי תגובות הפוכות לגמרי ממה שאני חושב. היום אני כבר יודע לזקק את התגובות כדי לדעת איך באמת הקליפ צריך להיות או מה נחשב לאיכותי."

"את 'חי חי חי' יצרנו בתחילתה של הקורונה, כשלא היו אירועים בכלל, ולא היתה אפשרות להתכנס. ומכיוון שלא ידעתי מה תגובת הקהל לשיר, העליתי חלק ממנו לרשת כדי לשמוע את תגובות החברים. האמת היא שכשהעליתי את הקטע, כיוונתי לאדם אחד, לישראל ברגמן (במאי ומפיק חרדי מוכר). אמרתי לעצמי, אם הוא ישמע ויתלהב, סימן שיש משהו בשיר. העליתי מהמחשב איזשהו קובץ בסיסי, העיקר שיוכלו לשמוע קצת את השיר. ואז, דקות לאחר פרסום הקטע, פונה אלי ישראל ואומר: וואו! מה זה הדבר הזה? אמרתי לו: באת אלי משמים, בדיוק אליך כיוונתי."

"אמרתי לישראל, אני רוצה להוציא קליפ על השיר הזה, מה אתה אומר? מה צריך לעשות? שלחתי לו את השיר המלא, ואז הוא חזר אלי ואמר: מוטי, אתה רציני? השיר הזה זועק שצריך לצלם לו קליפ קונספט של דמויות, והוא הציע לי: יש לך מצלמה? תתקין ברכב,



בקליפ ל"חי חי חי"

תיסע עם הרכב ברחבי הארץ, תיקח טרמפים, תאסוף אנשים, ויהיה לך קליפ נהדר. פתאום אמרתי לעצמי: יש לי הרבה שפע. אני יודע לערוך וידאו, יש לי מצלמת 'גו פרו'. מה חסר לי? אנשים מחפשים לצלם קליפ במקום רחוק, ופה אמרתי לעצמי: תסתכל סביבך, תראה איזה זהב יש בכך שאתה אפילו לא מכיר. וכמו תמיד, חשוב לי החיבור של הקהל, אז יצרתי כמה ריחנים לרכב עם הלוגו של 'חי חי חי', כדי לחבר את מי שנמצא בקליפ, שיבין את הוייב של השיר. גם אחרי שהטרמפיסטים אישרו לי לצלם אותם, אמרתי: תודה, אבל אני רוצה שבנוסף תיקחו לכם כמה ריחנים למזכרת, לחבר את הקהל, לעבוד על חוש נוסף איתם, חוש הריח. וכך יצא כל הקונספט של חי חי חי, שצולם אצלי ברכב. הקליפ צולם במשך חודשיים וחצי, ולאחר מכן ערכתי אותו במשך לא פחות מ-60 שעות."

מאיפה אספת את הטרמפיסטים?

"עם הזמן למדתי לאיזה אזורים 'שווה' לי לנסוע. למשל, גיליתי שבמרכז אנשים פחות אוהבים להצטלם. לפני צילום הקליפ, היתה תקופה שהסתובבתי במקומות שונים ופשוט בדקתי מי מתאים לקליפ ומי לא, ממש 'ליהקתי' את הדמויות בקליפ. 'חי חי' היה השיר הראשון שבו עשיתי כזאת עבודה,



עין טובה

לחן: מוטי וייס, חיים גולד, דידי טויב

השיר: "עין טובה" היה השיר הבא שהוצאתי, לפני כשלוש שנים. גם בעין טובה המסר היה מאד חזק. המילים שלו הן: 'הצדיק שבך, הצדיק שהוא - זה אתה. אור גדול בלבך, הצדיק שבך/ עין טובה, עין טובה/ הצדיק שבך, הצדיק שהוא זה אתה, זה כך, בלבך'."

"המילים עצמן מדברות. הן מדברות על כך שצריך לראות הכל בעין טובה. בכל אחד שמסתכל על השני, יש את הצדדים הלא טובים גם בעצמו, הוא לא מושלם, ולכן אדם צריך להסתכל על השני בעין טובה."

הקליפ: "המסר של השיר, הוא גם הסיבה שבקליפ הייחודי אני מצולם עם חצי פנים בלבד, כשאת החצי השני לא רואים, ובנוסף, לאורך הקליפ יש מתרגם לשפת הסימנים, שמתרגם את השיר עבור אנשים כבדי שמיעה. זה מסר עבור גם מי שאינו שלם, שלמרות שהוא אינו שלם, גם לו יש בפנימיות מקום שהוא שלם בו, וצריך ללכת תמיד עם העין הטובה."

חי חי חי

לחן: שייע בינר

השיר: "חי חי חי" הוא לחן של שייע בינר, בחור שהיה גר בקייב והלחין את השיר. השיר הזה הסתובב במשך שנה אצל כל מיני זמרים ומפיקים, לפני שהוא הגיע אליי. וכשהוא הגיע, לקח לי זמן אבל בסוף החלטתי שאני הולך לבצע אותו, ושייע כל כך שמח. כל מיני מפיקים מוזיקליים ניסו לפניי לעשות משהו עם השיר הזה, ולא הצליחו, נתקעו, לא ידעו איך לבצע את השיר הזה. לאחד מהם היה רעיון מוזיקלי, אבל כזה שחייב לבוא עם קליפ, והקליפ שהוא תכנן היה יקר, קונספט שהיה עולה 80,000 דולר, ולא היה מי שישקיע את זה, וכך הפרויקט נתקע, והשיר הגיע אליי. גם לי, כאמור, לקח זמן. לקח לי שנה לעבוד על המוזיקה, עד שיצא משהו שהייתי מרוצה ממנו. אברמי שטרנפלד, שעשה את המוזיקה יחד עם דידי טויב, שלח לי כל כמה שבועות ורסיה חדשה של העיבוד, וכל פעם

"שאלתי: מה לדעתכם צריך להיות בקליפ? ואז הגיע הרעיון לצלם קליפ שיתאר גם את מה שלא הולך במהלך ההכנות לעבוד, הבקבוק שנעבר, החלות שנערפות"

שמישהו מהקבוצה נרדם או התעייף, מיד הערנו אותנו עם הניגון הזה...

"יש לי קשר טוב עם שמואל, וגם הופעתי איתו ביחד כמה וכמה פעמים. בונציה, כאמור, הכרתי את הניגון הזה, ששרנו שוב ושוב, וממש אהבתי אותו. כעבור 3 שנים, לפני כשנה וחצי, יום אחד שמואל מתקשר אליי. הוא רצה שאעבד עבורו איזה לחן שלו, ואני אמרתי לו: שמואל, הלוואי שהיה לי זמן, אני עסוק מאד עם הדברים שלי. אבל הוא לא ויתר, וכשאני שוב התעקשתי, הוא אמר: 'מוטי, הבנתי, אתה רוצה שיר. תגיד לי איזה שיר שלי אתה רוצה, ובוא נראה'. כמובן שקפצתי על המציאה. חשבתי במשך שעה, ואז אמרתי לעצמי, 'אני רוצה את השיר של ונציה', כלומר את אותו ניגון. אני חוזר אליו והוא שואל: נו, מה בחרת? אמרתי לו: אתה זוכר את השיר שעשינו בונציה? אותו אני רוצה. מתי הלחנת אותו? שאלתי, והוא סיפר שהוא הלחין את זה במטוס, בדרך, עם קבוצה, לרבי אלימלך מליז'ענסק. הנוסעים אמרו לו: שמואל, תשיר משהו, וכך השיר הולחן. שמואל התפלא, הוא חשב שאקח שיר יותר מורכב שלו, אבל הסכים להעניק לי את השיר. הסתובבתי עם השיר במשך חצי שנה, ובפסח בשנה שעברה ישבתי אצל חבר, וג'מג'מנו (ג'מג'ום = אלתור מוזיקלי) עם כמה חברים. ואז התחלתי לשיר שם את הניגון, וכל מי שהיה שם פשוט התלהב והצטרף לשירה.



סצנת הגרפיטי ב"קטנות שבקטנות"

"עדיין היה מדובר בניגון ללא מילים, ופה נכנס לתמונה ידידי חיים פורטל. הוא אמר לי: זה שיר טוב, אבל בוא נרים אותו עוד קצת, נכתוב מילים. יום אחד אני יושב בפרדס, וחיים מגיע ואומר: מה עם השיר? כעת הולכים לכתוב לו מילים! שנינו מתיישבים ומנסים לכתוב מילים, ואחרי זמן מה אמרתי לו, בוא נעשה הפסקה. הוא הלך הצידה לכמה דקות, ופתאום חזר אליי ואמר: 'כתבתי לך את כל המילים, הנה הן. זהו, השיר מוכן'. ובאמת, חוץ משינויים קלים שעשיתי במה שהוא כתב, הכל נשאר כמו שהוא כתב שם בפרדס.

"והוא אמר שמואל? ובכן, בדיוק לפני חודשיים דיברתי איתו, והוא אמר: מעתה אני סומך עליך בעיניים עצומות, וכל שיר שאתה רוצה ממני - אתה יכול לקחת בלי לשאול אותי. עשיתי עם השיר שלי, מה שבכלל לא חלמתי שיכול לצאת ממנו".

הקליפ: "בגלל שזה שיר שכולל הרבה מלל, רציתי - שוב - לחבר את הקהל לקליפ. בכזה סוג של שיר, אפשר לעשות 'קליפ מילים' ויש עוד הרבה רעיונות. ואז חשבתי שאשלב בקליפ כל מיני עניינים של כתיבה. ובאמת, בקליפ מופיעות כל מיני צורות של כתיבה, החל ממילות השיר כתובות על עור בכתבת סת"ם, ועד גרפיטי וכתיבה על החול בחוף הים. זה סוג של קליפ מילים, אבל בצורה הרבה יותר משודרגת ויצירתית".



עולג בצפת, סצנת הפתיחה ב"מחשבות טובות"

וזה נתן לי הרבה ניסיון להמשיך העבודה על הקליפים הבאים, לזהות מי אדם שמוכן לצלם ומי לא. לא היתה לי סיבה ללכת לצלם אנשים שזה לא בא אצלם בצורה נוחה וטבעית, כיבדתי את זה שיש אנשים שלא אוהבים להצטלם. בסך הכל, צילמתי טרמפיסטים ב-12 ערים שונות, בהן ראשל"צ, צפת, אשדוד, ביתר עילית, נתניה, קרית מלאכי, בית שמש, ירושלים, בני ברק ועוד ועוד".

מחשבות טובות

לחן: חב"ד

השיר: "הלחן של מחשבות טובות ידוע כמובן כניגון חב"ד. את תחילת השיר ('פעם הגיע יהודי לצדיק'), אני הלחנתי. להצמדה של המילים 'מחשבות טובות', אין לי מקור מדויק, זה התגלגל כך במקומות שונים. יש לי מוכר חב"דניק בחו"ל ששר את הניגון הזה דווקא על המילים 'קבלות טובות'. איכשהו עם השנים זה התגלגל ל'מחשבות טובות', והגיע אליי מכל מיני כיוונים. ב"ה, עם עיבוד מדויק, השיר זכה להצלחה עצומה".

הקליפ: "הקליפ לשיר, צולם כולו בצפת. בסצנה הראשונה, אני נראה הולך בשלג ברחובות הצפתיים. זה היה ב'פוקס'. קבענו זמן רב מראש צילומים לקליפ בצפת ביום רביעי, ופתאום אמרו שביום רביעי עתיד לרדת שלג. היו לי חששות, אבל אמרתי: כבר סגרנו הכל, אני לא מבטל. בהחלט היה חשש שההפקה לא תצליח להגיע לצפת. אבל כולם הגיעו, והצילומים יצאו בטיימינג הכי טוב שיכול להיות. אני הכי אוהב בקליפ את הדקה הראשונה וגם את הסוף. בסך הכל צילמנו בקליפ הזה אנשים שמחים ושרים, כי העיקר פה היה המסר ופחות הקליפ. בהחלט שעברו לי בראש לפני הצילומים כל מיני תסריטים לקליפ, עד שהבנתי שבמקרה הזה הקליפ לא צריך להיות האישיו, אלא המילים".

קטנות שבקטנות

לחן: ר' שמואל גריינימן

השיר: "את השיר הזה, שהלחין ידידי ר' שמואל גריינימן (הקומזיצער המפורסם), הכרתי באותה נסיעה לאיטליה, שבה שרנו את 'יבנה המקדש'. שמואל נסע איתנו, והשירים שהיו המוטו של המסע הזה היו 'יבנה המקדש' והשיר הזה של שמואל, שעוד היה אז כמובן רק ניגון, בלי המילים. בכל פעם

"אם לכי התסריט
צריך להוכיח
בקליפ מוכר
פרחים, אני לא
אשכור שחקן
שישחק בקליפ,
כי המסר לא
יעבור נכון"

שלא הולך במהלך ההכנות לשבת, הבקבוק שנשבר, החלות שנשרפות, ושלמרות זאת אנחנו נשארים עם חיוך, עם ה'לכבוד שבת קודש', וזה מה שעשיתי. הקפדתי גם להיות אמין בצילומים. לא רציתי, למשל, שבקבוק היין יישבר על ידי אדם מבוגר, כי מבוגר אמור לדעת לא לשבור בקבוקים, ולכן זה קורה בקליפ דווקא על ידי ילד. כמו כן, ברוב התקלות שבקליפ, אני מצטלם בעצמי ולא מישהו אחר, כדי לא להתנשא. כשסיפתי באירועים שאני הולך לצלם קליפ דווקא עם התקלות שקורות לנו בערב שבת, אנשים אמרו: וואו, איך הגעת לזה, איזו המצאה.



עם מוכר הפרחים בצילומים ל"לכבוד שבת קודש"

לכבוד שבת קודש

לחן: יובל סלע

השיר: "לכבוד שבת קודש" שבר שיאי חשיפה, עשה משהו חסר תקדים. בכל יום שיש, בכל פעם מחדש, אני מקבל עשרות תגובות, ללא גזומה, על השיר. הלחן הוא של יובל סלע, שהוא מלחין וזמר נהדר, שאפשר לומר עליו שהוא המנטור שלי במוזיקה.

אנחנו הרבה שנים ביחד, בעבודה המוזיקלית, יושבים, מדברים, מלבנים רעיונות. החיבור איתו לא נוצר ביום אחד, ועם הזמן הוא רק מתגבר יותר ויותר. באחת הפעמים הייתי אצלו בכלל כדי שיכתוב לי את העיבוד ל'קטנות שבקטנות', וכשבאתי, נכנסו יותר לעניין של המוזיקה, מה טוב, מה פחות. הוא עוזר לי תמיד בבחירת השירים, מתי נכון להוציא שיר. למשל, 'לכבוד שבת קודש' היה כבר די מוכן בזמן שאמור היה לצאת 'קטנות שבקטנות', ויובל אמר לי: לא, תוציא קודם את 'קטנות שבקטנות', ורק אחרי זה את 'לכבוד שבת'. הוא אדם נקי, חף מאינטרסים.

"אחרי שהוצאתי את 'קטנות שבקטנות' וגם את 'שירו לך', אמרתי ליובל: אני מאד מתחבר ל'לכבוד שבת קודש', הגיע הזמן להוציא אותו. שמעתי את ההקלטה שעשיתי כמה חודשים לפני כן, ואמרתי לו: הייתי רק מסדר קצת את השיר אחרת, וכשיובל נתן לי את ברכת הדרך, התקדמנו בעבודה".

הקליפ: "בתום העבודה המוזיקלית, התחלנו לחשוב על תסריט. כשהתחלתי לשיר את 'לכבוד שבת' באירועים, שאלתי אנשים מה לדעתם צריך להיות בקליפ. רבים אמרו: בקליפ צריכה להיות אווירה של שוק מחנה יהודה, קניות לשבת. אבל זה הרגיש לי מידי מובן מאלי, ולכן המשכתי ושאלתי: מה עוד לדעתכם יכול להיות? ואז הגיע הרעיון לצלם קליפ שיתאר גם את מה

"לאחר מכן, חשבתי איזה דברים אפשר להוסיף לקליפ מהאווירה של ערב שבת, ואז הוספתי את ההדסים, כמו שרשב"י מספר בגמרא על אותו אחד שהלך בערב שבת עם שני הדסים, אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, ואת הגבאי שמטיב את הנרות לפני שבת בבית הכנסת, וכך עוד ועוד. חיפשתי את כל המכנה המשותף לשבת. ותוך כדי הצילומים, פתאום גיליתי שכל מי שהיה שותף לשיר או לצילומים, מזמזם כל הזמן 'לכבוד שבת קודש', והבנתי שיש פה פוטנציאל ענק".

מאיפה "הגרלת" את הדמויות שבקליפ?

"לפני הכל, גם בצילומי הקליפ הזה, כמו בכל מה שאני עושה, היה לי חשוב לחבר את האנשים, אז כל אחד מהמשתתפים קיבל ממני משהו שקשור לשבת - חלות, יין, דברים כאלה. בנוסף, יש לי שני כללים מהותיים בקליפים שאני עושה: אחד, אני לא מביא את אותן דמויות מקליפ לקליפ, אלא מגוון, ושניים, אם לפי התסריט שכתבתי צריך להופיע בקליפ מוכר פרחים לכבוד שבת, לא אשכור שחקן שישחק בקליפ, כי אז המסר לא יעבור נכון, ואילו אני חייב את המהות, את החיבור האמיתי. אז אני בכל פעם מחדש שובר את הראש כדי להביא אנשים אמיתיים.



"בקליפ הזה, כתבתי תסריט ממש לפי שניות, ועל כל שנייה חשבתי מי יהיה האדם שאני חושב שהוא המתאים ביותר לאותה סצנה, ואם התלבטתי - כתבתי כמה אופציות. הסצנה של הסבא שמנגן עם העלון המגולגל, לעומת זאת, היתה ממש ספונטנית. מלכתחילה, רציתי בחלק הזה אדם מבוגר שיושב בערסל עם עלון לשבת, ואז, אותו אדם שחשבתי עליו כמתאים לסצנה, אמר לי: לי אין ערסל, אבל יש לי חבר עם ערסל מתאים. באתי איתו לאותו חבר, התחלתי להעמיד שם מצלמה, ופתאום בא החבר ואומר לי: מצלמים קליפ? אני אהיה חלק ממנו! ומתחיל בטבעיות לגלגל את העלון ו'לנגן' עליו כמו על חצוצרה. אמרתי לו: אתה רציני? אתה מוכן להצטלם? והוא אמר: בוודאי, בשמחה. אמרתי לעצמי: איך אלוקים עושה את הכל. הרי לא תכננתי את זה בכלל, וזה עוד קרה בסצנה שהייתי הכי לחוץ עליה".

לסיים, מוטי, יש כבר עבודה על השיר הבא?

"כן, יש כמה כיוונים. היה אמור לצאת משהו לפסח, אבל כעת עוד מתבשלים ומתבהרים העניינים. זו עבודה של בירור. אני יכול להוציא משהו בדקה, אבל אין עניין להוציא סתם דברים, אלא רק עם מחשבה והשקעה".

"לאחד מהמפיקים היה רעיון מוזיקלי, אבל כזה שחייב לבוא עם קליפ, והקליפ שהוא תכנן היה יקר, קונספט שהיה עולה 80,000 דולר"



מדמות צבעונית
המוכרת בעיקר
בשכונות של העיר
נתניה, הפך שלום
מכלוף לכוכב גדול
● בכל רחבי הארץ
יחד עם ניידת ברסלב
הוא עובר מעיר לעיר,
עוסק ב"הפצה"
ומוכר את ספרי רבי
נחמן ● הברכות שלו
כבר הפכו ללהיט,
עם הסיומת שנהייתה
לסימן ההיכר שלו:
"שה' יפרחן אותך"
● עכשיו הוא מספר
על הילדות הלא
כשוטה בנתניה ועל
התכנית הפופולרית
ב"רדיו ברסלב"
ששינתה את חייו

שלום, חברה

יונתן ריגלר





"חיים, אח שלי היקר, האיש הגיבור, כמה התגעגעתי אליך! אני רוצה לברך אותך: מי שבירך אבותינו אברהם, יצחק ויעקב, ורבי נחמן מאומן, ורבי נתן, וסבא ישראל, הוא יברך את חיים חבר שלנו בברכת חברים, בבריות איתנה, בשמחה, ימשיך להיות אמיץ וחזק, ה' יאמץ לבו בגיבורים, יפרחנהו, ישמחנהו, יזכה אותו למשטח של בירות! ישלח לו בעז"ה דעת, תושייה, חירות!".

זאת ברכה אופיינית ל"חבר שלום", הדמות הברסלבית שהפכה בשנתיים האחרונות לתופעה. אין כמעט מי שלא מכיר את החבר שלום, הלוא הוא שלום מכלוף, מהסרטונים הרבים שיוצאים בזה אחר זה, סרטונים בנושאים מגוונים. החל מברכות לכל מי שמבקש, כמוכן בסגנונו יוצא הדופן והמשעשע של שלום, המשך בבדיחות וקטעי ריקוד ברחובה של עיר, וכלה בשיעורי תורה רציניים לחלוטין, חלקם עמקניים לעילא, שהוא מוסר. הכל כמוכן, ברוח רבי נחמן, רוח ברסלב, וכששלום עוטה בגדים צבעוניים מעוטרים באימוג'ים מחייכים או במכנסיים עטורי "האש שלי", ברוח ברסלב.

בנתניה, עיר מגוריו, שלום מכלוף (40) מוכר אפילו יותר. הוא אחת מהדמויות האהובות של העיר, שמשרה שמחה בכל עת שהוא עובר ברחוב. כל עצירה שלו באיזו פיצרייה בעיר, הופכת לחגיגה. החברה מקיפים אותו, מצפים לשמוע ממנו משהו. ושלום? שופע. לאחרונה אפילו זכה לחיקוי בתכנית בידור מובילה בתקשורת, אחרי שהדמות שלו חצתה את כל המגזרים וסרטוני הברכות שלו הפכו לפופולריים ביותר. ה' יפרחן אותך", זו הברכה הפופולרית והמוכרת שלו, שהפכה למטבע לשון במקומות רבים.

תוכלו למצוא אותו, כמתבקש, גם מקפץ לצד ועל ניידת ברסלב, עם כתובת "נ נח נחמן נחמן מאומן" מתנוססת עליה בענק. "יש 4 מצוות בפורים", פתח לאחרונה את שיעורו הפופולרי לצעירים בנתניה, "מקרא מגילה, משלוח מנות, מתנות לאביונים, משתה ושמחה. 4 מצוות, כנגד נ נח נחמן נחמן". רבי נחמן, אומן, ברסלב, נוכחים כמוכן חזק בשיעוריו.

אז מאיפה הגיע הכוכב החדש הזה? כשאנחנו מתחילים עם שלום את הריאיון, הוא לוחש תפילה, מזכיר את הצדיקים וכמובן את רבי נחמן, ורק אחרי זה נפנה לשוחח. "לפני כמה שנים, עשיתי סרטון באומן עם ליאור אזולאי, חברי היקר (נהג משאית מנתניה, שהפך לכוכב בפני עצמו; י.ר.). הוא היה כבר מפורסם הרבה לפני, אבל הסרטון ההוא שהוא עשה איתי באומן, פרסם גם אותי. תמיד הייתי אדם מצחיק ונחמד, אבל כן, בשנתיים האחרונות בורא עולם כיוון עלי את התאורה ורצה לפרגן לי. אבל העיקר", מדגיש שלום מיד, "הוא לא אני אלא רבי נחמן. אני התלמיד שלו, וכל המטרה והמגמה שלי היא לא לפרסם את עצמי. אני בסך הכל מלצר של רבי נחמן, שמביא מהמטבח 'מנות', כלומר מעביר הלאה את דברי תורתו, וקצת מוסיף בצלחות ובנראות של המנות. אבל הכל הכל זה רבי נחמן בעצמו".

שלום עוצר רגע, הטלפון שלו מצלצל. מעבר לקו, לא תאמינו, האדמו"ר מברדיטשוב (ר' אהרן בוימל), עוד דמות צבעונית שהתפרסמה מאד בשנתיים האחרונות בציבור החרדי. הוא לוחש אל תוך האפרקסת, מסביר ל"אדמו"ר" שהוא באמצע ראיון כעת, וחוזר אלינו.

מה רצה הרבי מברדיטשוב?

"תראה, הוא ראה אותי בימים האחרונים שהצטלמתי לקליפ החדש של שוקי סלומון, אז הוא 'נדלק', הוא רוצה שאעשה גם איתו משהו".

תשומע, הפכת לכוכב.

"אני מודה לה' על כך שאנשים רואים אותי, ושהם שמחים לראות אותי. יש אנשים שכשרואים אותם, מפחדים; יש כאלה שכשרואים אותם, מתלהבים; אבל זה שאנשים שמחים כשהם רואים אותי, זו מתנה. לא מזמן הייתי בצפת, ומישהו רדף אחריי ואמר: גם אני רוצה

להיות מפורסם כמוך, איך עושים את זה? אמרתי לו: אל תחפש את זה, וממילא הכוכב שלך יאיר. כשאדם מחפש להיות 'מישהו', ממילא הוא לא יצליח, כי כל הדמות שהוא בונה היא מצועצעת. אבל ברגע שמכוונים על בן אדם את התאורה וזה מגיע ממקום בריא, הכל נראה אחרת לגמרי".

תיק אישי מלא בהערות

היום הוא מוכר מעשרות הסרטונים, מהשמחה ברחובות, מהריקודים סביב ניידת ברסלב וגם ממכירת והפצת ספרי רבי נחמן, אבל לא תמיד היה שלום מכלוף מוכר בזכות השמחה שהוא משרה סביבו. הוא נולד, גדל וגר עד היום בנתניה, למד בתלמודי תורה מקומיים, אבל לא בדיוק הסתדר שם.

"גדלתי בשכונת עוני בנתניה" הוא מספר, "שכונה מאד פשוטה, שכונת דורה. הוריי הם בעלי תשובה, והם שלחו אותי לתלמוד התורה הכי טוב שהם מצאו. אבל מה, מצד המציאות הייתי מבולבל. הוריי היו בין קודש לחול, באמצע, ולכן לא התאקלמתי כל כך בתלמוד תורה.



על הניידת של ברסלב

"אתה רואה מולך 'מסר' דלוק אבל אי אפשר לעשות שום פעולה במחשב. וברגע שאתה הולך עם פנים שמחות, אתה פותח לאדם הזה חלון של תהווה"



החבר שלום



בצילומים לקליפ "עדלאידע" של שוקי סלומון



"מישהו רדף אחריי ואמר: גם אני רוצה להיות מכורסם כמוך. אמרתי לו: אל תחפש את זה, וממילא הכוכב שלך יאיר"

לא הספקתי להתאזן שוב, ואז קיים בי המנהל את מאמר הכתוב, 'יבוא השלישי ויכריע ביניהם': סטירה שלישית.

"עברתי ילדות לא פשוטה. אני אומר את זה כיום כמסר למורים ומנהלים: אתם צריכים להבין שילד לא לעולם נשאר ילד, ואת האנרגיה המתפרצת הזאת שלי, למשל, במקום לכבות, אפשר היה לתעל אותה למקומות טובים. הגרבי צאבא שאול זצ"ל אומר בספרו 'זכרון הדסה' שיש שני סוגי אנשים שמטפלים במים שיוורדים על ההר: אדם טיפש, נותן למים להתבזבז ולרדת סתם כך, ואדם חכם מפנה אותם לשדה שלו, וחוסך השקיה חיצונית. אני אומר לכל אלה שעוסקים בהוראה, לא לסגור על הנפשות של הילדים, אלא לתת מקום לחינניות של הילד. הרי גם לך, המורה או המנהל, היה את הכח המתפרץ כשהיית קטן, וימים יגידו מה ייצא מהילדים האלה."

איכשהו, שרד שלום את רוב בית הספר, ובאמצע כיתה ח', "הועף" מתלמוד התורה הישר לשיבה שהסכימה לקבל אותו באמצע שנה. אבל גם שם לא הסתדרתי כל כך עם המשגיח, מאותם טעמים. יום אחד הוא זרק עלי את המפתחות בעידנא דריתחא. אני לא יודע אם זה היה מריתחא דאורייתא, או בגלל מישהו שעצבן אותו באותו יום... אבל אני דן אותו לכף זכות, לא קל לעבוד עם תלמידים כמוני."

אחרי זה התגלגל בין עוד כמה ישיבות. בהמשך, הלך ללמוד בישיבה לבעלי תשובה בירושלים, במשך שנתיים וחצי. "שם", הוא נזכר, "הייתי באורות גבוהים, כמו הרכבות ביפן שנוסעות על חשמל אלקטרומגנטי, שהן באוויר על 400-500 קמ"ש. הייתי כמו מטוס יסעור, באורות נוראיים. אבל גם זה אחרי תקופה נשבר והתפוצץ. המשגיח אמר לאבי: 'או שתיקח אותו הביתה, או שיחזירו לך אותו בשקית. הוא התחיל לריב פה עם אנשים ברחובות, והוא עושה תקדימים לא בריאים, מתנהג לא בחכמה, חושב שהוא יכול לכבוש את כל העולם, והוא לא יודע שרבים וטובים נכשלו לפניו'."

מאזין קבוע ל"אפרים ומנשה"

אז שלום חזר לנתניה, ומצא עבודה בחנות שווארמה בעיר. "בעבודה היה איתי עוד חבר. הוא היה עובד מקדימה, מול הלקוחות, ואני שוטף כלים מאחורה ומכין את השניצלים. היה לנו שם רדיו וחיפשנו תכניות מעניינות לשמוע. וביום חמישי, היתה ברדיו ברסלב'

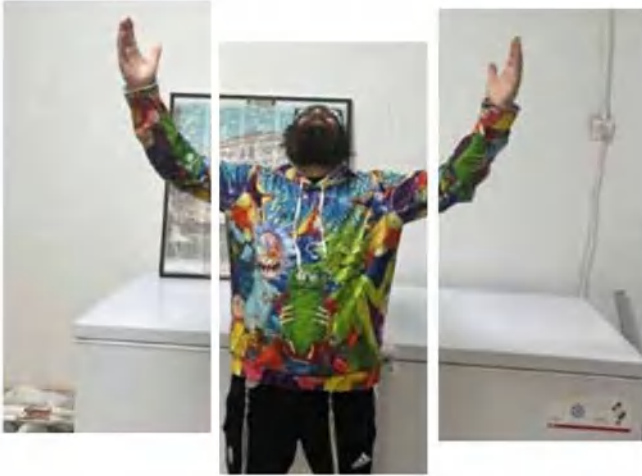


פתאום אמרו לי, אתה צריך ללבוש חולצה לבנה ומכנסיים שחורים עם גומי. זאת כשצמוד לת"ת היה בית ספר חילוני, משם ראיתי אנשים יוצאים עם ג'פים, עם טרקטורונים, עם סוסים, עם צבא שלם... כילד, היה לי קשה לקבל את המעבר הזה בין העולמות. שאלתי את עצמי: איזה עונש מגיע לי שאני צריך לשים מכנסיים שחורים וחולצה לבנה וכל היום ללמוד גמרא. היה לי קשה מאד להתאקלם.

"וכמו שהיום יש לי 'אורות', כשהייתי קטן היה לי את הדברים האלה בועיר אנפין, הטיקים, הקפיצות, למשוך תשומת לב. אבל אז זה הגיע מהמקום השלילי, ולמלומדים לא היה כח בשבילי. בגלל שבאתי ממשפחה פשוטה, כל מעשה קונדס שנעשה, המלומדים לפני הכל אמרו: זה שלום עשה, ורק אחרי זה ביררו מי ומה. התיק האישי שלי היה מלא כל כולו בהערות עד אינסוף. היה מין מהלך כזה של להיטפל לשכבות החלשות, לשים עליהם את העול הכבד. כל הילדים של המכובדים כבר התקדמו קדימה, ואנחנו נשארנו בתחתית שרשרת המזון."

אוי, לא פשוט.

"נכון, וזה מלווה אותי עד היום. עם כל האור שרבי נחמן נתן לי, עוד לא הצלחתי להשתחרר מזה לגמרי. אני זוכר שבאחד מימי שישי בת"ת, חיכינו להסעה, ובאותה שעה יצאו גם תלמידי בית הספר החילוני הסמוך מהבניין. כנראה מישהו זרק אבן חצץ ואיזו ילדה נפצעה, ומיד אמרו: זה שלום. אבל זה לא הייתי אני זה שזרק. ובכן, ביום ראשון המנהל נכנס ואמר: שלום, בוא אליי. לא הספקתי למצמץ, והוא כבר נתן לי סטירה בכל הכח. מה אומר לך, הרגשתי זעזוע מח, סחרחורת. עוד לא הספקתי להתאזן, וחטפתי עוד אחת מצד שמאל.



ומדברים בריש גלי על הכישלונות ועל הנפילות, שהחיים לא ורודים כמו שהם נראים. הם היו מדברים על דא והא בשיחה שכמעט ואין בה דברי תורה, אבל תוכה רצוף אהבה. העומק שלה זה הכל, כלל את המעברים והאינטריגות מנפש האיש הישראלי, ונשמתי, כמו מגנט, נכספה וכלתה להידבק בדיבורים האלה. שם התחיל הניצוץ הראשוני שלי להידבק ברבינו נחמן מברסלב. פתאום ראיתי מה הם אורות עם כלים, ובאמת משפל דרגתי, מצאתי שם מקום לה'.

"משם, ה' יתברך הכיר לי את הרב אליהו גודלביסקי. הוא יהודי שהיה לומד בלייקוד אצל רבי שניאור קוטלר, מגדולי הליטאים, והגיע לברסלב. חבר הביא לי קלטת שלו, ואמר לי: שלום, אתה תשמע אותו וישתנו לך החיים. אמרתי לחבר הזה: איזה חיים ישתנו? על מה אתה מדבר? אתה בעל תשובה מתלהב, מה יש לך למכור לי? ובכן, שמעתי את הרב גודלביסקי חצי שנה בקלטות, והייתי בוכה דמעות בחדר ואומר: ה' יתברך, סוף סוף מצאתי בן אדם כזה, אחד שמדבר את התורה בגובה העיניים".

היום, "החבר שלום" מעביר שיעורי תורה ודברי תורה בעצמו, והנוכחים משתאים למראה הידע הרב שיש לו בספרי ברסלב, ובכלל. "מעודי השתדלתי לקבוע עיתים לתורה כל יום, אלא מה? שבזמן הזה לא היה אכפת לי מה ללמוד, או תהלים או ספרי רבינו וספרים אחרים. בגלל שהיה לי קשה ללמוד גמרא, למדתי כל מיני ספרים, ועם הזמן הצטברו לי הרבה ידיעות. אבל אני לא בא למכור את עצמי לציבור. לי עצמי אין כלום, ולא בקטע של ענווה. אני מכיר את המקום השפל שלי. אבל אני מלצר של רבי נחמן מברסלב. כמו שבאולמות הגדולים המלצר מגיש את האוכל שבישלו השפים המדופלמים, גם אני, מגיש את דברי רבי נחמן עם נראות יפה, הבעת פנים יפה, וזה נטו כל העבודה שלי בעניין רבי נחמן. זכיתי במתנה גדולה, שאני מוציא ומביא מבית מדרשו של רבי נחמן עם חיוך והארת פנים ומוסיף קצת סגנון שמתאים לדור, זה שכרי מכל עמלי".

איך אתה מצליח לגעת באנשים?

"קודם כל, זאת סיעתא דשמיא. אתה רואה לפעמים שני אנשים שהקימו אותו עסק, נגיד פיצריה. האחד, הבצק רק מגיע לו לידיים ומתקלקל, ואילו השני, אדם שמעולם לא הכין פיצה, מצליח ביותר ועושה מיליונים. הגמרא אומרת שהצלחה היא סיעתא דשמיא. אז גם אצלי, פשוט מאד, כיוונו עליו משמיים את התאורה. הרי תמיד הייתי אותו הדבר והיו לי אותם אורות, אלא שכעת ה' אמר: ניסיתי אותך שנים בעניות מחפירה, וזה הזמן שתפרוץ קצת החוצה. היתה לי תקופה מאד קשה כלכלית, לקיים משפחה עם 6 ילדים קטנים. הייתי סופר עשרות אגורות כדי לשלם שכירות. וגם בנפש: המערכת רדפה אותי, כמו שסיפרתי, וגם לא היה לי מעמד חברתי, בגלל שיצאתי מהישיבה. אבל בכל הזמנים האמנתי שה' לא מעניש אותי ושוזה פשוט ניסיון. והנה, ה' אמר לי: עשיתי לך בור, כמו ליוסף הצדיק, וכעת,



ז"ל (אחת מעשרות תחנות הרדיו הפיראטיות שפרחו בזמנו; י.ר.) תכנית של שיחת חברים, שני אנשים, שנקראה 'אפרים ומנשה'. אני לא יודע אם זה היה כינוי או השם האמיתי שלהם. בכל מקרה, הם היו משמיעים בתכנית שירים וקצת צוחקים, הכל עם הומור דתי. שמעתי אותם פתאום, וזה היה חדש לי. אני הכרתי עד אז רק כשר, פסול, מותר, אסור, טמא, טהור, שחור, לבן, אתה רע, אתה צדיק. ואילו הם הלכו לאזורים אחרים, שלא הכרתי, ובנו שם תילי תילים של הלכות, בכזאת שמחה. ואני, בחור צעיר בן 20, פתאום שומע תורה חדשה, עולם חדש לגמרי".

אהבת את זה.

"מאד. לא הצלחתי לעכל שיש גם יהדות כזאת. כל כך נקשרתי אליהם. הייתי שומע אותם צוחקים ומדברים על קשיים בעבודת ה',

"אני הכרתי עד אז רק כשר, פסול, מותר, אסור, טמא, טהור, שחור, לבן, אתה רע, אתה צדיק. ואילו הם הלכו לאזורים אחרים, שלא הכרתי, ובנו שם תילי תילים של הלכות, בכזאת שמחה"





אגדה שיר האגדה

מאסטרו יואלי דיקמן מארח:

שירת המונים

יצירה מוזיקאלית שטרם נראתה כמותה
מיטב שירי ליל הסדר במופע סוחף והיסטורי!

גדולי האומנים | מקהלת ענק | מזרח ומערב | הפקה מיוחדת

מוצ"ש הגדול - ח' ניסן תשפ"ב

בנייני האומה ירושלים | פתיחת שערים: 21:30

בברכה

ראש העיר משה ליאון

מ"מ וסגן ראש העיר הרב צביקה כהן

כרטיסים לרכישה
בתיק צ'אק | *6565

25 Tickchak

האירוע יועבר
בשידור חי

קול ברמה
FM: 92.1 - 104.3 - 105.7



האוטו, עשינו שם ריקודים, לבשנו תחפושות, הלכנו לשמח אנשים במחנה יהודה. היתה שם אווירה טובה".

מה זה חג פורים בשבילך?

"בפורים אני משתדל לפני החג להרים עיניים לה', לא לכוון לאף אחד שיביא לי צדקה, אלא לכוון לבורא עולם שהוא מקור השפע. לכוון אליו את ההסתכלות שלי באושר גדול. ואחרי המגילה, כמובן, להשתכר עד קרוב למצב גופני לא נורמטיבי ואז לצאת לשטח עם האוטו של רבי נחמן, לשמח ולשמוח".

רגע לפני סיום, מה זה "יפרח" למען ה' מה הכוונה בברכה שלך, "שה' יפרח אותך"?

"הופה... יפרח זה מלשון 'והנה פרח מטה אהרן... ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים'. יפרח זה מלשון 'פרח וירבה, כמו הפיוט, 'פרח וירבה עם נדיב'. יפרח זה מלשון פריחה. ובנוסף, 'פרחנו' זו מילה מושאלת לשמחה ולרוממות הנפש, ההיפך מהעצבות הקלינית.

"רבי נחמן אומר בליקוטי עצות את שמחה, שיש אנשים שמרוב המעברים שעברו בחיים, מעברים קשים, איבדו אמון בבני אדם, כל אחד עם ניסיונות חייו. האנשים האלה הולכים עם פנים שחורות, נסגרת להם המערכת, ננעלת. אתה רואה מולך 'מסך' דלוק אבל אי אפשר לעשות שום פעולה במחשב. וברגע שאתה הולך עם פנים שמחות, אתה פותח לאדם הזה חלון של תקווה בחושך, וזה ממש להחיות אדם ממוות לחיים, וידוע כי כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא.

"אני משמח אחרים, הכל לפי ההשגחה, הכלים והמילים שה' נותן לי באותו רגע, מהאוצר הבלתי נדלה של רבי נחמן. גילוי נאות: גם אני הרבה פעמים בעצבות ובדיכאון, אבל דוד המלך אומר, 'כי יפול לא יוטל כי ה' סומך ידו', ולכן, גם כשאני עצוב אני משתדל שזה יהיה זמני וכמה שיותר מהר לחזור ולשמוח בכח העצות של רבי נחמן, ומגו דוכי ליה, זכי נמי לחבריה. מתוך שה' קירב אותי, אני רוצה להראות את האור לכל העולם, ולא לשמור אותו רק לעצמי, כמו אותה משפחת כהונה שקוללה כי לא רצתה לספר לאחרים את הסודות שלהם בעבודת בית המקדש. ה' נתן לי בטובת עיניים את האור של רבי נחמן, ואני רוצה לפזר אותו הלאה, שכולם ישמחו.

"בזמן הישיבה, ראיתי באיזה ספר: כתוב 'אדם כי ימות באוהל', וחז"ל דורשים שאין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליהם. כתב אותו ספר: באוהל, תמית את עצמך, אבל כשאתה יוצא מביהמ"ד - אל תהיה בור ברשות הרבים. תחיך לאנשים, תאיר פנים. אף אחד לא אשם בכך שאתה מנסה להיות מתמיד ושאתה קובע לעצמך סדרים ששוכרים לך את הרגליים. כשאתה יוצא החוצה, תחיך, תהיה מענטש. תחיך לעולם". ■

כל הכבוד שאני נותן לך, עוד לא כיסה את הבור שהיית בו. תיהנה מהאור ששוטף אותך כעת, זאת לא גאוה. ה' אומר לי, אני יודע לשלם שכר טוב, תמשיך להחזיק מעמד. כשיבוא המשיח, אני מאמין שעל כל חסידי ברסלב הפשוטים, שאף אחד לא יודע מי הם, יכוונו את התאורה הזאת. אני רואה את עצמי כדוגמה מהעתיד לבוא".

לא פשוט להיות בפרונט

אז הפריצה, כפי שמספר שלום, החלה באותו סרטון שצילם באומן, עם החבר. "זה היה לפני חג השבועות לפני כשנתיים. החבר שלי צילם סרטון, ובסוף הסרטון רואים אותו פונה אליי ומבקש שאברך את חברים שלו, והסרטון הזה פשוט חרך את הרשתות, אין לי מושג למה. ואז אנשים רצו עוד סרטונים ממני, וחיפשו בארכיון דברים שלי, שהיו 'ורוקים' שם כל הזמן אבל לא היה להם קונה. זה כמו מוצר שאנשים רואים שהוא טוב, ומחפשים במחסנים עוד ממנו. אמרתי: למה לקחת מהמחסנים? אני אתחיל לייצר לכם עוד חדשים. ומאז זה הלך והתקדם".

היום, כשהוא רוקד על גבי הניידת, כבר כולם מזהים אותו ככוכב הברסלבי מהסרטונים, "החבר שלום". "אבל תדע לך שזה לא פשוט להיות בפרונט, להיות בפה של אנשים. רבי נחמן, אחרי שהיה עושה נס, היה מתפלל שישכחו את הנס שהוא פעל ושלא ידברו עליו לא לטוב ולא למוטב. הנחמה היחידה שלי היא שאני מפורסם בתור אחד שמשמח אנשים. ראה אותי אדם לפני כמה ימים ב'הפצה' (הפצת ספרי רבי נחמן; י.ר.), בחור שכיר באיזו חברה מכובדת, והוא אמר לי: הכל נראה ורוד מבחוף, אבל אני סובל מאד בבית, ויש לי קשיים עצומים כך שכמעט רציתי לשים קץ לחיי - עד שהתחלתי לשמוע ולראות אותך. כל היום אני שומע אותך, ואתה עוזר לי להימנע מלשים קץ לחיי. הסתכלתי עליו בעיניים, לראות אם הוא אמיתי או שהוא רוצה 'להרים' לי, וראיתי שהוא אדם תמים, שמדבר ממקום אמיתי. זה נתן לי עוז ותעצומות נוראיים. אני מקבל תגובות מבני נוער, מבחורי ישיבות, ואני ממש מתחזק להאיר אור בכל המקומות האפלים. להאיר את הדרך לכל האנשים שבשוק של החיים שלהם, זו הזכות הכי גדולה בעולם".

מה כלול היום באימפריה של "החבר שלום"?

"אני מפיץ את הספרים של רבי נחמן וסבא ישראל, מחלק מדבקות של רבי נחמן, מדבר עם אנשים על הדת ועל התחזקות מרבי נחמן, שלא יתייאשו. מחזק אנשים שיהיה להם חשק לחיות, הכל על פי משנת רבי נחמן. וכמובן, משרה שמחה. יש לנו ניידת של רבי נחמן ואנחנו משתדלים לעבור בכל מקום לעשות שמח, שיהיה שמח לאנשים. אני מוכן להגיע לכל מקום בארץ, להביא את הספרים, הקמעוות, המדבקות. והכל אני מפיץ ללא מטרות רווח".

הוא שמח גם בחיקוי שלו, שהיה מי שעשה בתכנית בידור הפופולרית. "זה חיקוי שעוד יותר הכניס אותי לתודעה. רבי נחמן אומר בסיפורי מעשיות, שמהקומדיה של המדינה רואים את כל המהות של המדינה".

ימים ספורים לפני הריאיון הצטלם לקליפ החדש, הפורימי, של שוקי סלומון, "משנכנס אדר". "ה' יתברך ברחמיו זיכה אותי להכיר חבר יקר למסע, אח אהוב, אדם מאד מוכשר, בעל עשייה מבורכת, שוקי סלומון. זכינו לעשות שיתוף פעולה בשיר הזה, שהולך לכבוש כל משפחה ומשפחה מישראל ומאנשי שלומנו שרוצים לשמוח בחג הפורים הבעל"ט. הקשר בינינו התחיל אחרי שהתחלנו לעבוד לאחרונה על פרויקט משותף שעתידי לראות אור בקרוב. הוא שילם עליי ביד רחבה מונית ספיישל, ורצה מאד בקרבתו, והנדיבות הזאת הולידה דבר גדול. נהיינו חברים טובים והגעתי גם לקליפ. בקליפ אני נראה עם האוטו של רבי נחמן ועם השותף שלי אלדד. באנו עם

הגדה של פסח

800 עמודים של סיפורי צדיקים מופלאים
ועובדות נדירות עם רעיונות מקוריים על הגדה של פסח
מאצרות שיעורי הגאון
רבי מנחם מענדל פומרנץ שליט"א

ספיר ויהלום

מוניטור



תמונות כלי הכסף באדיבות הצורפים



להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66



איכפה יוסל'ה

לר' יוסל'ה אייזנבך אין זמן פנוי. הוא מופיע בארבעה אירועים בערב אחד ומנסה לשמח כמה שיותר אנשים רגע לפני כורים • אז הוא צוחק על דיאטות, שוויגערס, גמ"חים, הונגרים, גבירים וכל מה שיכול לגלגל מצחוק את משתתפי השמחות • וביום יום? הוא בכלל מחנך יועץ חינוכי מוערך, ומי שמעביר שיעורי תורה כפולריים תחת הכותרת "מסר עם חיוך"

ישראל גולדמן

עצמי אני מבין את זה. כי לרעש אכן אין קול. הקול שלי גמור לגמרי עכשיו" (הוא אחרי ארבע הופעות רק הערב). כשהוא מתבקש בהמשך להשקיע את עזרת הנשים הוא צועק: "שקט בהר חורב!". משהו שואל אותו, למה הר חורב? והוא עונה לו - "כי בת קול יוצאת מהר חורב..."

כמה שנים אתה כבר מופיע? שאלנו אותו בתום האירוע, כאשר ישבנו לשיחה ארוכה על הגה וחגורת בטיחות (המיקום: רכב). "בגדול, בשבע ברכות - כבר כ-17 שנים. ובקטן, כבר מגיל 17 היו לי כל מיני ארגונים שהייתי הולך איתם לשמח והייתי מגלגל אנשים מצחוק".

בשעות היום, אייזנבך, תושב בית שמש, הוא רציני לחלוטין, ומשמש בתפקידי חינוך בכירי

סיפור כזה, כמו שקרה באחד מערבי השבוע כאשר נפגשנו עם המחנך והבדחן המפורסם ר' יוסל'ה אייזנבך, יכול לקרות רק לו: הוא מגיע לאולם אירועים בבני ברק להופיע בשני מקומות סמוכים ב'שבע ברכות', ותוך כדי ההופעה עצמה מתברר לו שהוא אמנם הזמן עליידי שניים נפרדים, אבל אלו פשוט שני המחנות של אותו אירוע שלא ידעו שהאחד הזמין את השני... נו, הרווחת כפול? אנחנו סונטים בו. "במקרה אל אחד מהם מראש הייתי אמור לבוא מבלי תשלום", הוא אומר. "אם לא - ברור שהייתי יוצא עם תשלום כפול..."

את דרשתו באירוע הוא פותח ואומר: "יש פה מצב של 'לרעש אין קול', שלכאורה זה סתירה, כי איך ייתכן שלרעש אין קול, אבל כשאני רואה את





האירוע בו ישבנו יחד דקות קודם לכן היה של 'מתנגדים', ויוס'ה התאים את עצמו מיד למקום וסיפר: "היה פעם איזה מתנגד אחד שרצה לצחוק על החסידות, הרבע'ס והרבעל'אך, וסיפר שעשוי הגיע ליעקב ואמר לו: בסך הכל אתה עושה חיים, אז מה אתה אומר כל הזמן שאין לך עולם הזה? תראה מה זה, אתה כל הזמן נהנה לך - אתה רב, כולם באים לשאול אותך שאלות, אתה נהנה חבל". אז יעקב אמר לו: אין בעיה, קח לך אתה את הדבר הזה. ואכן, עשוי נהיה רב, לקח את המלבוש של יעקב, התלבש, פתח את החדר עם קבלת הקהל, אך כולם ברחו, והוא התייאש והחליט שהוא לא רוצה יותר לענות לאנשים, לא רוצה להיות רב. אחר כך ראה את יעקב עם פראק, איך שהוא ראש ישיבה מכובד, ואמר לו: יעקב! אתה ראשישיבה, עושה חיים, תלמידים באים אליך, יש אצלך שטייגען! אמר לו יעקב: קח אתה את התפקיד, אין בעיה, תהיה אתה ראשישיבה. לקח עשוי את הפראק, אבל כל הבחורים מיד ברחו, אז הוא עזב את זה. אחר כך ראה את יעקב יושב ליד פראנצע'ס מלאים וקורא 'לחיים לחיים' לחסידים, עם משקפיים מכובדים. אמר לו עשוי: אתה אומר לי שאין לך עולם הזה? תראה אותך! אמר לו יעקב: קח את זה. ואכן, עם זה עשוי נשאר..."

ה"מתנגדים" באירוע, כמובן, צוחקים בפה מלא...

יוס'ה ממשיך: "פעם היה איזה רבעל'ה צדיק (יוס'ה) נותן פתאום חיקוי הונגרי, שהלך עם כל השמונה בגדים ובגדי האדמו"רים המעוטרים. באחד הימים הוא יצא מחתונה ואיזו אישה זקנה הונגריה בכתה שם. הרב'ה שם לב לזה ואמר למקורביו: לכו תשאלו אותה מה קורה איתה. באו אליה והיא אמרה (במבטא הונגרי כמובן): אני חייבת לשאול שאלה את הרב'ה. הרב'ה אמר: טוב, תנו לה לגשת. היא ניגשת לרבה ושואלת: רב'ה, אני כבר 9 שנים מחפשת את הבד הזה שאתה לובש, איפה מצאת את זה?"...

ובאידיש זה בטח נשמע הרבה יותר טוב.

"לא, בהונגרישע. פעם הייתה איזו אישה אחת הונגרייה שנסעה לאמריקה לבת שלה. היא הגיעה לשם ואמרה לבת שלה (יוס'ה) מחקה את המבטא): 'איפה שאני הולכת, כולם אומרים שאני הונגרייה. מאיפה הם יודעים?' אמרה לה הבת: נו ברור, זה כי את מדברת כמו הונגריה ונראית כמו הונגריה. תפסיקי לדבר, ואז לפחות לא יידעו שאת הונגריה. ואכן האמא החליטה שהיא לא מדברת יותר. היא הלכה לרחוב וסימנה לכולם שהיא לא מדברת. יום אחד היא הלכה לרופא והוא שואל אותה: תגידי, את הונגרייה? היא היתה בהלם ומיד שאלה: מאיפה אתה יודע, אני הרי לא דיברתי! אז הוא אמר לה: אני אגיד לך את האמת, לב רגיל דופק טיק-טק טיק-טק, אבל הלב שלך דפק טיקאטאקא-טיקאטאקא..."

להונגרים, מוסיף יוס'ה, הוא לא נוהג להגיד בדיחות בסעודה שלישית. למה? כי זה 'מכין משבת לחול'... "הונגרי אחד נכנס לחנות חשמל ושואל: כמה עולה הטייפ הזה? אומר לו המוכר: אני לא מוכר להונגרים. אחר-כך הוא בא עם לבוש אחר ושואל בקול אחר: תגיד לי,

וכיעוף חינוכי מוכר. בנוסף הוא מתעסק רבות בדמיון מודרך (NLP), נושא שלמד במקצועיות, ואותו הוא מעביר לילדים ונערים שמתחילים לנשור, וכך מוציא אותם מבעיותיהם, על ידי השמחה. בשנים האחרונות נפוצים השיעורים שלו בפרשת שבוע ובנושאים נוספים, תחת הכותרת "מסר עם חיוך".

ר' יוס'ה הוא גם אחד היחידים שזוכה להופיע בפני גדולי ישראל בפורים ובאירועים שונים. "הזמינו אותי פעם אפילו להופיע אצל מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל באחד בימי חנוכה, כשהייתי בדיוק בירושלים. מאד רציתי לבוא ולשמח את גדולי הדור, כי אמנם הייתי אצלו הרבה פעמים אך אף פעם לא הופעתי לפניו, אך לצערי זה נפל על היארצייט של אחי, ואם הייתי הולך לא היה מניין, אז את הזכות הזו הפסדתי". אבל הוא כן הספיק להופיע בפני רבים מגדולי הדור, כמו האדמו"ר מערלוי זצ"ל, ולהבדל"ח האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק, אצלו הוא מופיע בכל שנה בפורים, האדמו"ר מביאלה, האדמו"ר מוואסלוי ועוד ועוד. "בערלוי, למשל, אני זוכר שהייתי צריך מאד להזהר, כי האדמו"ר לא היה מוכן שיצחקו על סטריאוטיפים", הוא אומר.

לוח אירועים צפוף

לוח האירועים שלו בפורים הקרוב צפוף מאד. בשנה שעברה הגיע לחסידות מסוימת בבני ברק שהזמינה אותו וסיכמה איתו על הופעה בשעה 8 וחצי עד 9 ורבע בערב, כי זה בדיוק הזמן שהיה לו פנוי. כשהגיע לבית המדרש וראה שכעת עסוקים בחסידות בלארגן את הפראנצע'ס, חזר מיד לירושלים ממנה רק הגיע באותה שעה. "בפורים אם אחד מפספס - אני מיד ממשיך הלאה", הוא מסביר. בפורים הוא באמת חוגג, ומופיע בין 30 ל-40 מקומות, ביניהם מקומות אליהם הוא מגיע מידי שנה בשנה.

איך אתה מחדש את הבדיחות שלך באותם מקומות? שאלנו. "ב"ה, אני מחדש תמיד. זה אחד הדברים שאומרים עליי - אני לא אומר את זה - שאני מחדש כל הזמן".

אז תן למשל משהו שתחדש השנה.

"אגיד את האמת: אני עדיין לא יודע, כי אני אף פעם לא מתכנן. רק כשאני רואה את הציבור זה יוצא לי. אבל יש לי מאגר ענק. יש לי, אגב, תכנית לילדים שאני מופיע בפניהם, ולהם אני אומר: 'תנו לי איזה נושא שאתם רוצים בעולם, ואני אספר לכם עליו בדיחה'".

נו מצוין, בוא נסה אותך. נעליים.

"היה איזה פרסי אחד שראה שחבר שלו הולך עם געל קרועה. אז הוא שאל את החבר שלו: למה אתה הולך עם געל קרועה? תראה, היא פתוחה כמו תנין! אמר לו החבר - כי אין לי כסף. אז הפרסי הוציא חבילת שטרות של 200, וההוא כבר היה בטוח שהוא נותן לו כסף לנעליים חדשות. אבל הפרסי הוציא מהחבילה את הגומייה שקשרה אותה, נתן לו אותה ואמר: 'קח, קשור עם זה את הנעל'..."

"ואם כבר הזכרנו פרסי, ובכן, פרסייה שלחה את בנה ובעלה לקנות לחם. אחרי 5 דקות חוזר הבן בוכה ומבוהל ואומר לאמא שלו: 'אבא ל"ע עבר תאונה ונהרג!' האמא נושמת לרווחה ואומרת: 'הבהלת אותי... כבר חשבתי שנפל לך הכסף'..."

"או אותו פרסי שחיכה לאוטובוס, ואז עבר אוטובוס אחר והוריד לו את היד. אז הוא צועק לו: 'היי, השעון שלי!'..."

אנחנו נפגשים ברכב, נו, תן משהו בנושא.

"הו, יש לי הרבה. פעם היה רכב סוסיתא ישן (היום כבר מספרים את זה על סובארוארכים, שהיא אגב כמו ברסלב: כל הזמן תיקונים, כל הזמן אורות), והבעלים הגיע למוסך ובפיו בקשה קצת מוזרה: להתקין את הווישרים בפנים הרכב. למה? שאל אותו המוסכניק, ובעל הרכב הסביר: כי אני כל הזמן יורק: 'טפו! איזה אוטו קניתי'..."



בתאים הקוליים שלי."

יש כמה נושאים, שמאז ומעולם צחקו עליהם וימשיכו לצחוק עליהם עד סוף כל הדורות, אנחנו אומרים לו, ומבקשים לשמוע ממנו את הדבר הראשון שעולה לו על כל נושא מהם.

דיאטה

"היה שמן אחד שהגיע לחנות פיצה ואמר למוכר: תביא עיגול כזה אחד שלם בשבילי. שואל המוכר: איזה? אקסטרה לארג? אקסטרה לאקסטרה לארג? אז הוא אומר לו: תביא לי את הקטן, האקסטרה לאקסטרה לארג. שואל אותו המוכר: איך לחתוך לך את זה, ל-8 או ל-4? אז הוא אומר: ל-4, מה אני משוגע לאכול 8 פיצות? ... שואל המוכר - תגיד, את כל זה אתה אוכל לבד? אז הוא אומר לו: לא. אני צריך בבקשה גם רוטב..."

שוויגער

"היה פעם איזה אחד שהגיע לרב בפרשת משפטים ושאלה בפיו, נולדה לו בת והוא לא יודע איזה שם לתת לה. אמר לו הרב, אם אין שם לתת - אז נותנים את מה שכתוב בפרשה. האבא התחיל לחפש ולחפש בפרשה, אבל אז חזר לרב ואמר שהוא לא מצא בפרשת משפטים אף שם. אמר לו הרב: רגע, יש שם אחד - 'מכשפה'! אמר לו האבא: כן, אבל אני לא יכול לקרוא כך לבת שלי, כי כבר לשוויגער שלי קוראים ככה..."

חתן כלה

"היה פעם חתן אחד שהלך ברחוב. שאלתי אותו מה נשמע, אז הוא שואל - מאיפה כבר שמעת? ... הייתה גם פעם אחת שבערב פסח בא בעל לאשתו שכל הזמן רבה אתו ואומר לה: את כל החמץ כבר זרקתי מהבית, רק אותך לא. אז היא אמרה לו: זו בכלל לא בעיה, כי אותי כבר אבא שלי מכר לגוי..."

חתונות

"המצב של הכסף היום קשה. שנורר אחד ירושלמי נכנס לאיזו חתונה, אבל אסור ליהנות מסעודות חתן מבלי לשמחו, אז הוא שואל מישהו: תגיד לי, מי זה פה בעל השמחה? אז ההוא אומר לו: 'בעל השמחה נמצא במשרד, בעל החוב נמצא במזרח'..."

מה הנושא שאתה הכי אוהב לצחוק עליו?

"על עבודה זרה, נטילת גמ' חיים ועל בעלי החובות. האדמו"רים מאד נהנים מזה, כי הם רוצים שאני אעביר מסרים. אני מאד צוחק על הדיאטות, שאנשים אוכלים כמה שהם רוצים, העיקר אחר כך לבלוע כמוסות דיאטה... אין כזה דבר. אני בדרך כלל עומד על דבר אחד, ואז בום! מתחיל לתת עליו שורה של בדיחות. אני גם אוהב לצחוק על האלה שלומדים בגמרות המבוארות, שהם לא צריכים לעבוד קשה. הייתי פעם בשיעור דף היומי בו עושים סיום כל שבועיים. למה? כי המגיד שיעור למד עם שוטנשטיין, ואילו כל השאר בשיעור למדו עם גמרות רגילות, ומתי שהוא הפך דף - גם הם הפכו דף. אז כל שבועיים הם סיימו מסכת..."



כמה עולה הטייפ הזה? אז אומר לו המוכר: אמרתי לך שאני לא מוכר להונגרים, נכון? שואל ההונגרי: איך אתה יודע שזה אני, הרי באתי עם לבוש אחר וקול אחר? עונה לו המוכר: רק הונגרי יכול להגיד על מיקרוגל שזה טייפ..."

הכל החל בתא הקולי

פורים השבוע, אנחנו מזכירים לר' יוסל'ה שלנו, שמיד שולף: "יש שאלה, למה אומרים כל כך מהר את עשרת בני המן? ובכן, קודם כל, כדי שלא יספיקו להגיש בג'צ באמצע ואחר כך לא יתלו אותם. אבל למה אומרים כל כך קצת, עשרה? הרי היו לו 250 ילדים, כפי שכתוב? אז התשובה פשוטה, כי אם יצטרכו לקרוא 250 בנשימה אחת, הבעל קורא ייחנק... וסיבה נוספת לכך היא כי ה-250 היו רשומים רק בדתות... גם על יתרו, מספרים שהוא היה ראש כולל. כי הרי היו לו 7 שמות וכמובן גם 7 תעודות זהות..."

לפני גדולי ישראל הוא כמובן לא יתבדח על כל נושא. "בדרך כלל זה יהיה על נושאי 'עבודה זרה', כמו דיאטה וכו'. למשל, מה כתוב בכניסה לסדנת דיאטה? 'הכניסה לציבור הרחב', והמספר טלפון שלה הוא כמובן: אחת-שמנה-מאד-שמנה-מאד, חמישים-קילורחמישים קילו..."

במשך שנים היה נוהג להקליט הודעות משעשעות לפני פורים בתא הקולי שלו, שאלפים היו מתקשרים אליו. היום זה כבר הפך לארבעה קווי תוכן מתופעלים היטב, מהפופולריים ביותר בציבור החרדי.

"אתה מזכיר לי נשכחות", הוא מחייך כשאני שואל על ההודעות בתא הקולי שהיה מקליט בזמנו. "זה התחיל לפני כ-14 שנים. עשיתי אז סיום עם התלמידים על ספר יהושע, ואז אמר לי מלמד אחר שהוא חייב לתת לי הפתעה לילדים. ליוסי וינברג, מקורבו של מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, היה אז תא קולי שהוא עושה בניגון של הטעמים בנביאים, 'הגענתם למקום הנכון בזמן הלא נכון' וכו'. זה היה רעיון שלו, ופה זה התחיל. השמעתי לילדים, ואמרתי להם שאני חייב שזה יהיה גם בתא הקולי שלי ושיעזרו לי להקליט אותו בטעמים, וכך עשיתי את זה עם הילדים ביחד. זה התפרסם בכל העולם ושמעו את זה יותר מ-20,000 איש, אם לא יותר. כך זה התחיל, וכשראיתי שאפשר לשמח אלפים מבלי להתאמץ ולעבוד, התחלתי לעשות הרבה תאים קוליים כאלה..."

באחת ההודעות הקוליות האחרונות שלו, לפני שפרש לטובת קווי התוכן, הוא נתן גרסה משלו לשיר החסידי 'כי הרבית': 'כי הרבית חובות אלי, חובות אלי, כי באו כל הגמ' חיים עלי, הגמ' חיים עלי. מה אשיב לך, אין לי לשלם לך, תשאל גם בשמים - ודאי יענה לך. והערבים על כרחם - שישלמו לך, אם הם חפצים, לעשות רצונך..." והוא מסביר: "התנדבתי אז במסיל"ה (ארגון העוזר לחשיבה כלכלית נכונה למשפחות ועסקים), ולכן כתבתי בזמנו את השיר על הנושא של החובות. כל נושא שאני מתעסק בו באותו זמן, הייתי 'דוחף' אותו

כרטיס ביקור



שם: שלומי קצנלבוגן. **גיל:** 37 **מגורים:** בני ברק
קילומטר: זמר קומיציים. מתמקד בקומיציים בעולם הישיבות ובאירועים פרטיים, בדגש על שירי נשמה. הוציא חמישה סינגלים שהלחין בעצמו, והצליחו מאד
מה עוד: את המוזיקה בחייו החל בלימוד תופים בגיל צעיר. את רוב הלחנים הוא מלחין בעצמו, כשבדרך כלל הלחן מגיע יחד עם המילים



"הרב אמר לי: התפקיד שלך לחזק, הוא לא פחות חשוב מהתפקיד שלי"

עבר

לכלי המיוחד הזה. לאט לאט, התחלתי לנגן מקצועי יותר, כשאני שר, כותב ומלחין להנאתי. אחרי החתונה המשכתי ללמוד בכולל כ-12 שנים לערך, ובשנים האחרונות התחלתי במקביל לנגן בשמחות של חברים וידידים.

לפני כ-3 שנים, החלטתי בהתייעצות עם מורי ורבי הגר"ש גלאי שליט"א, לצאת לקריירה בתחום המוזיקלי ולתת את נשמתי לאחינו בית ישראל. אני זוכר שהוא אמר לי אז בזה הלשון: "התפקיד שלך לחזק יהודים, הוא לא פחות חשוב מהתפקיד שלי".

הייחודיות שלי היא בחיבור לכל שיר ולכל מילה, ובחיבור לקהל שלו אני מופיע, בגובה העיניים... כשהדגש הוא על שירי נשמה שבהם אני מרגיש חיות אמיתית, עד לכדי דמעות, תוך כדי האירוע.

נולדתי בדרום, ביישוב תפרח, וספגתי בילדותי ניחוח של מושב רגוע. לאחר מכן עברנו לירושלים, ולאט לאט הוריי הבינו שכדאי להם לשלוח אותי לחוג תופים, לפני שהסירים במטבח ייהרסו כליל... את חוש ההלחנה ירשתי מאבי, שהיה נגן כינור בגיל צעיר, והלחין את רוב ניגוני שולחן השבת שהושרו בבית.

המוזיקה שעליה גדלתי היא בעיקר מוזיקה חסידית טובה, מהתקופות ששלטו בשוק גדולי הזמר מרדכי בן דוד ואברהם פריד, וכמובן... רבי שלמה קרליבך. משם ינקתי השראה ורוח, והייתי משתתף דרך קבע בהתאספות חסידי וסופג את ההשראה המיוחדת שבשיריו.

בסביבות גיל 17 התחלתי לנסות לפרוט על גיטרה, ומהר מאד התחברתי

הווה

היום, ב"ה, אני מתמקד באירועים בעולם הישיבות ובאירועים מטעם איגוד/איחוד בני הישיבות, וכן באירועים פרטיים יוקרתיים - דינרים, ערבי גיבוש, ימי הולדת וחתונות לגיל הזהב... אני מתחבר לכלל הסגנונות בציבור החרדי ומחוצה לו, ופרטואר השירים שלי נע בכל גווי המוזיקה החסידית והיהודית, בהתאמה לאופי האירוע.

בתחילת הקריירה עבדתי עם המעבד דיוויד טויב הכשרוני, שעידד לי 3 שירים, ובנוסף גרסה ווקאלית מדהימה לסינגל הבכורה "שירת היונה". לאחרונה רציתי לגוון בסגנון, ופניתי לצמד "החם" אלי קליין ואיצי ברי, שעידדו לי את הסינגל "מודים" שכבש את מצעד השמעות בתחנות הרדיו והפך ל"מזמור לתודה" החדש. ב"ה, הקהל לא מפסיק לפרגן.

השיר "מודים" הולחן לחתונת בנו של מורי ורבי הגר"ש גלאי שליט"א, ששגור על לשונו עניין ההודאה להשי"ת בכל עת.

עתיד

אני מקווה מאד לסיים בעז"ה בקרוב את העבודה על אלבום

הבכורה, שיכיל מגוון שירים שיגעו בלב וברגש של כולם, ומתפלל להלחין את הלחן שייגע בכל יהודי ויהפוך ללחן עממי...

החלום שלי, הוא ראשית כל להגיע לכמה שיותר אנשים. לרגש אותם, ולהגיע לליבם. וכמובן, לסיים את האלבום הנוכחי וכבר לעבוד על האלבום הבא. ובד בבד, לא לזנוח את הקביעות ללימוד התורה והמוסר שהם נר לרגליי ואני משתדל שלא יעבור יום ללא לימוד ומוסר.

הסינגל האחרון חיזק אותי במסר שלו, "ושים חלקנו" - להאמין ולבטוח, ותקוותי שהוא יחזק עוד ועוד יהודים ברחבי העולם ועל ידי השירה והניגון נזכה להתקרב לבורא העולם ולהגיע לתשובה מאהבה.

ובאו האובדים

יונתן ריגלר

סנדי שמואלי

מפיק מוזיקלי בבתי ספר בארה"ב

הבאה. מכאן הגיעה העבודה הקבועה עם הילדים, שזו ההחלטה הכי טובה שעשיתי בחיים - למרות שזה הגביל אותי באפשרות לנסוע לארץ כשיוצא אלבום שלי ולהתראיין עליו, מאחר ואני עובד ביום יום."

אירוע שזכור לך במיוחד ממהלך הקריירה?

"יש הרבה רגעים קסומים לאורך הקריירה, קונצרטים, חתונות, שמחות, נסיעות בחול המועד להופעות בבתי מלון בארה"ב, ועוד אינספור רגעים, אבל אם אני צריך להצביע על אחד האירועים הכי מרגשים שעברתי, ובכן, זה היה המסע לרוסיה בשנת '92, אחרי נפילת מסך הברזל. קיבלתי אז טלפון מחב"ד לוס אנג'לס, לנסוע עם מ.ב.ד. ופריד למסע ברוסיה. בערב הראשון הופענו בקרמלין, בהופעה שעברה בשידור חי לכל בתי חב"ד בעולם, כשהרבי הצטרף למשדר ודיבר מה' 770 בקראון הייטס. ראו את המשדר הזה אינספור קהילות ברחבי העולם, בו זמן שממול הקרמלין הפגינו אלפי גויים נגד העובדה שנתנו למופע חנוכה להתקיים בקרמלין. זה היה אחד האירועים הכי מרגשים עבורי, והמסע הזה כולו קירב אותי מאד.

"אחרי האירוע הזה יצא לי להיות, ברוסיה, בבית הכנסת של אביו של הרבי מליובאוויטש, וצילמתי שם. כשחזרתי לארה"ב, הראיתי את התמונות לרב מחב"ד שאני מאד מקורב אליו ומופיע אצלו הרבה, הרב קנלסקי. הוא הכניס את התמונות לאלבום, ויחד איתי הביא את האלבום לרבי, שלא האמין שהוא רואה מולו את תמונות הילדות שלו מבית הכנסת בו גדל. הרבי רצה לקנות ממני את התמונות, ואמרתי לו: רבי, זו מתנה עבורכם. ואז הוא נתן לי ברכה אישית. המסע לרוסיה השאיר אצלי הרבה חותם, והוא אחראי במידה רבה על כל מה שקרה אצלי מאז. בדיוק באותה תקופה יצאתי עם השירים 'שבת שלום' ו'בעזרת ה', שזכו להצלחה רבה מאד."

שיר שלך שאתה מחובר אליו במיוחד?

"האמת היא שאני מאד שלם עם כל השירים שיצאו לאור. נתנו בהם את כל הנשמה, וכל אחד הוא כמו ילד שלי. אבל כמובן, יש ילדים שפורצים החוצה הרבה יותר מהאחרים. אז אני יכול לומר שאני מחובר מאד דווקא לשירים השקטים שלי. אני מאד אוהב את 'עד מתי', 'שבת שלום', 'בעזרת ה', 'נודה לך', 'בניין עולם', וגם את אחד האחרונים שהוצאתי - 'ממקומך'. בכל שבת אני מתפלל במקום מגוריי - קווינס, ניו יורק - בשטיבל, אצל חסידים, ואנחנו שרים את זה בחזרת הש"ץ בשחרית, כל בית הכנסת, וזה מעורר. אני מרגיש התעלות שה' זיכה אותי שאנחנו בקהילה שרים את זה בתפילה, ואני מקווה מאד שהשיר הזה יצמח ויגדל עוד. אציין עוד גם את השיר 'זכרם', שיש לו פינה חמה בליבי."

סנדי שמואלי היה אחד המבשרים של "המוזיקה היהודית", עוד לפני שאפילו ניתן לה שם. הוא שר בסגנון הישראלי, עליו גדל, אבל דווקא בגלל המוזיקה המקורית שלו, הוא הצליח לבלוט ולהשאיר חותם בולט בתחנות הרדיו, ששעות המוזיקה בהן הורכבו אז מפלייליסט חסידי דומה למדי, וסנדי בא וחדש משהו שונה לגמרי. רבים משיריו הפכו ללהיטים. כאלה הם למשל "שבת שלום", "בעזרת ה'", "עבדו", "לכה דודי", "עוד אבינו חי" ועוד רבים.

כעת, אחרי תקופה לא קצרה של הפסקה, שחלקה לדבריו בשל הקורונה, הוא משיק סינגל חדש בשם "אחד". "סנדי לגמרי פה, עדיין פה על המפה", מחיך סנדי, תושב ניו יורק, כשאנחנו שואלים מדוע נעלם בשנים האחרונות לקהל הישראלי. "האלבום הנוכחי יראה אור ממש בקרוב, ועוד נוציא ממנו כמה סינגלים עד שייצא. הוא כבר בשלב המיקסים, והוא די גמור. התחלתי לעבוד עליו דווקא תקופה די קצרה יחסית אחרי האלבום האחרון שלי, 'אני שר'. היתה לי אז תקופה מאד פוריה, ועוד ועוד לחנים חדשים 'ורמו' אליי, הכל מהקב"ה כמובן. אבל אז הגיעה הקורונה ותקעה הכל. ממש ברגע שיכולתי, הגעתי לאולפן של אשר לוגאסי בארץ, בשביל ההקלטות, ובמשך שלושה שבועות כמעט ולא ישנו, עסקנו בעבודה על האלבום."

גם אם בארץ פחות שמעו עליו בשנים האחרונות, סנדי הוא אחד הזמרים מצליחים בארה"ב, מקום בו אין כמעט - בציבור שומרי המצוות - זמרים אחרים ששרים את הסגנון הישראלי הזה. אבל בנוסף, הוא מגלה, הוא משמש כמורה למוזיקה לילדים. "מוזיקה היתה ונתרה העיסוק המרכזי שלי. אני כל יום עושה מוזיקה, אבל בצורות שונות. אני מעורב עם הרבה גופי חינוך, בתי ספר תיכון, שם אני משמש עבורם כמעבד המוזיקלי, המפיק, הבמאי ואפילו הכוריאוגרף. הרקע שלי, בלהקה הצבאית, מאד סייע לעניין. עבדתי בלהקה עם אנשי מקצוע מעולים, ומשם המושכתי לפסטיבל החסידי במסגרתו הופענו בארה"ב, כשהכל היה מעורב בשירה ובתנועה, והיום אני מעביר את הידע הזה לחניכים, והם אוהבים את זה מאד, וב"ה אני מתפרנס מזה בכבוד."

לצד העבודה היומיומית עם הילדים, הוא מופיע רבות בדינרים וקונצרטים שונים ברחבי ארה"ב. "זה מעניין", הוא אומר, "כי הגעתי מבית מאד מקובע. אבי היה מנהל חשבונות, ולא ראה בדיוק בצורה יפה את העניין של הבמה... לכן, היה חשוב לי לעסוק במוזיקה גם כמקצוע, ולא רק כזמר שתמיד אחרי הופעה כבר מחפש את ההופעה



הביאני אל בית היין

יין ישמח לבב אנוש. ואם היין הזה מתמקם לו בחדרים ובמרתפים מעוצבים, נדמה שהוא משמח הרבה יותר... אז בחודש שבו חייבים לבישומי, מצאתי לנכון להאיר בזרקור את עולם חדרי היין!



כשהנושא הכי חם בבית הוא היין, אי אפשר להסתפק בחלל נסתר מתחת לאדמה. בבית עץ אירי בעיירה ליד דאבלין, בחרו בעלי הבית לתת כבר בקומת הכניסה - רמיזה למה שמתחולל קומה מתחת. "עדשת" זכוכית שקופה חושפת מעט מהנעשה שם ומשאירה את כל הבאים בסקרנות וברצון לרדת למטה. כך יוצרים עניין אמיתי!



מרתף יין מכיל בתוכו בהרבה מן המקרים עולם שלם של פינוקים, מעבר ליין. היין מהווה בעצם תבלין וערך מוסף לעולם האינטראקטיבי שמתחולל בדרך כלל במרתפים של בתי היוקרה.

כך גם בחרו לעשות זוג מאטלנטה שפתחו את חלל היין בשקיפות מדהימה אל שאר הפעילות בחלל. כך, עולם היין תחום ומוגדר אך מהווה חלק בלתי נפרד מהחלל עצמו.



תודו שלא הייתם חולמים לייצר הפרדה ומחיצה דווקא על ידי חדר יין. במרתף בית בסקוטסקדייל, ארה"ב, בחרו לייצר הפרדה מלאה בין אזורים שונים בחלל על ידי יצירת חדר יין צר וארוך. שמשמש כמחיצה של ממש. חדר היין שנראה מארבעה כיוונים בחלל, בולט ומספק שואו אדיר תוך כדי נוחיות ופונקציונליות שלו עצמו.



לפעמים חדר היין בוחר שלא לרדת למרתף או למערה חשוכה, אלא להתחבר לחלל האוכל המרכזי - המטבח. בגאפה ואלי שבקליפורניה, בחרו למקם את חדר היין כחלק מהמטבח הראשי וליצר תחימה של מחיצות אלומיניום זכוכית. התוצאה משדרת משהו הרבה יותר ביתי וחמים מחדר יין נפרד ומבודד.

החלל שמתחת לגרמי מדרגות, תמיד נדרש לניצול נכון, אבל דומה שעל חדר יין בחלל כזה תוך כדי הברקה תכנונית מדהימה, קשה באמת לדמיין. תסתכלו בתמונות ותנו לדמיון לעוף...



אם כבר חדר יין - אז מאד מתבקש לייצר אזור טעימות והסבה קלה. חברה רוסית המתמחה בייצור חדרי יין, מציגה פה סגנון קצת שונה של עיצוב חדרי יין. בחירה עיצובית של מראות, מתכות מבריקות וסקאלת צבעים כהה ודרמטית, מביאה את העיצוב פה לרמה של נובורישיות תוך כדי הקפדה על פרטים!





אורה



תורה

— 2 —

בהגשת: יואלי דיקמן

120 ספרי קודש שלכם: לתרומה

◀◀ איך זוכים?

מאזינים מידי יום לתוכנית 'מאסטר פליי'
בהגשת: יואלי דיקמן // 16:00-14:00

ויכולים לזכות

בארון מלא ספרים מבית 'מוסד הרב קוק'
לתרומה לישיבה או לבית הכנסת שלכם



KOL:
PLAY

107.6 FM

קול פליי
תמיד צעיר

חרבונא. בגלל הטיימינג. במקצוע שלי הטיימינג, התזמון, הוא רוב העבודה. צריך לדעת מתי להגיד מה. נס פורים כולו בנוי על טיימינג. תיזמון. ההעצמה גלגלה שכל אירוע יקרה בדיוק במקום ובנקודה שהוא צריך לקרות. ים חרבונא היה מחליט לשתוק באותה שניה ולא להגיד "גם, הנה העץ, אשר עשה, ההמהההההה". המן עוד היה מסתובב פה ומפיל פורים, ימח שמו.

אני חושב בצניעות שהרבה עשיתי שלא תשתכח
תרבות יהודית מישראל, אבל עיקר העניין זה
שהיתה לי יד גדולה בגאולת חוש ההומור החרדי
האדיר שהיה חבוי וסמוי, ובהוצאתו אל האור,
גם בתוך הקהל החרדי וגם בתרבות הישראלית
בכלל. וחופץ מזה - בתי נישאה למני וקשטוק
מ"ברדק". היש לך הישג גדול מזה?

בהיותי בן 12 הונחה אבן הפינה לבית המדרש הגדול של בעלזא באירוע ענק שהשתתפו בו כל גדולי ישראל. אני הייתי ילד קטן שעמד בירכתי הבמה וצילם כל רב שנכנס במצלמת פילם ישנה. הארוע היה מרשים ונחקק בי, אבל את סרט הצילום איבדתי בדרכי חזרה הביתה.

כבר עשרים שנה אותה
תשובה: אברמי רוט ואין בלתו.
קלא דלא פסיק.

אי אפשר לפורטם כי רבים הם,
על כן יהיו נא בעיניכם כאילו הייתי
פורטם. בקצרה: ספר נוסף, סרט,
מחזה נוסף, פודקאסט בתחום
היהודי-חרדי (בעבודה), סטראפ
ייחודי (יצירת מתקן שמקבל מטבע
ומוציא חופן ארבעס).

שלום עליכם - חב"ד. ניגון
מן השמים ממע.

עוד לא החלטתי. אל קו הגמר מגיעים סטנדאפ קומדי והפיקות דרמה. כנראה בסוף ינצח הסטנדאפ, כי מכל מה שאני עושה - זה מה שאני באמת.

עוד יישבו זקנים וזקנות,
מרדכי בן דוד.

בדיחות ישיבתיות של פעם,
עם פואנטה מתוחכמת
שזר לא יבין, מרושעות
ובידיד. וחוץ מזה - אנשים
לא מודעים שנתפסים באי
מודעותם. זה ממלא אותי
אזכור, סליחה.

משהו עם אוכל (בעצם זה גם תרבות יהודית ובעצם אני עוסק בזה גם היום, אז אני כבר לא יודע).

בעיה. את מי שלא טוב אני לא מעריך, ובמי שטוב אני מקנא, כך עזדה משאיר אותנו עם רשימה ריקה. כיון שחייבים לבחור, הריני בוחר בעונג רב את חברי ידידיה מאיר שכתביבתו נהירה ומבוררת ומתנגנת כמו שיר.

אריה ברונר, חנן בר סלע.

עיתונאי, סאטיריקן, מנחה וסופר. תושב ירושלים



צילום: איאן רהובי

דינר יוקרתי לגור ירושלים

בבניי האומה נערך המעמד ההיסטורי "וצדקתם לבני בנים" של קופת "עזר לנצרכים - גור ירושלים", יחד עם הפקה מוזיקלית מיוחדת ונדירה, במסגרתה בוצעו ניגוני גור של המלחין האגדי יעקב תלמוד בהרכב מוזיקלי שטרם נראה בחצר גור. שרו: זאנוויל ויינברגר, ישראל אדלר ומקהלת "מלכות" בניצוחו של פנחס ביכלר. ליוו מוזיקלית: יואלי דיקמן ותזמורתו המורחבת. הפקה: פנחס לבקוביץ הפקות. צילום: משה גולדשטיין



יואלי דיקמן ותזמורתו ומקהלת מלכות באירוע



ישראל אדלר



זאנוויל ויינברגר



זאנוויל ויינברגר ומלכות

מופע היסטורי בארה"ב: 60 שנות מוזיקה חסידיית

המפיק הוותיק שייע מנדלוביץ', עומד מאחורי מופע ענק שנערך החודש בניו יורק לציון 60 שנות מוזיקה יהודית, ולמען ארגון "מקור". הופיעו, בין השאר: מרדכי בן דוד, אברהם פריד (על גבי המסך), יוסי גרין, ירחמיאל ביגון ופרחי מיאמי, הרב ברוך צייט ובוגרי "בני הרבנים" ו"קול סלוניקה", להקת "אור חדש", בוגרי "פרחי לונדון" בניצוח יואל צליק, סוקי ברי שניצח על מחרוזת סוקי ודינג ועל שיר הסיום, שלומי דקס, בני פרידמן, ריבי שוובל, יוסף נוקומב, אורי דויד, והמנצחים ישראל לאם ומשה לאופר. הנחה: נחום סג"ל. הפקה: שייע מנדלוביץ', יענקי קטינא. צילום: דב בער הכטמן





סיום הדף היומי בהלכה בארה"ב

עשרות אלפי לומדי ועבחי "הדף היומי בהלכה" של "דרשו" השתתפו במעמד סיום המשנ"ב שנערך בארה"ב. שרו: אייזיק האנג, זאנוויל ויינברגר, מוטי שטיינמץ, נפתלי קמפה, מוטי ויזל, אהרליה סמט, מקהלת "מלכות" ומקהלת הילדים "אידיש נחת", בליווי תזמורת "פריילעך" המורחבת. ניצוח וניהול מוזיקלי: מונה רוזנבלום, משה לאופר, מוישי רוט ורובי בנט. הפקה: אלי פרידמן, פליישמן פלס. הפקת תוכן מולטימדיה: מדיה פרו - איציק דניאל. צילום: דב בער הכטמן, יוסי גולדברג



הקהל העצום במעמד



מונה רוזנבלום



רוט, מונה, סמט, שטיינמץ, ויזל, ויינברגר, פנחס ביכלר וקמפה, במחרוזת הסיום



מוטי שטיינמץ



אהרליה סמט ומוטי ויזל



הגר"מ קוטלר ננשיא דרשו הרה"ג דוד הופשטר, בעת הסיום על המשנ"ב



אייזיק האנג

שוואקי ועקיבא כבשו את לוס אנג'לס

בלוס אנג'לס נערך מופע "ביחד נשיר 4", בהשתתפות יעקב שוואקי, בני פרידמן, עקיבא, ברוך לוין ואיתן כ"ץ. הפיק וניהל מוזיקלית: מנדי הרשקוביץ ותזמורתו. צילום: Heather Koepp



יעקב שוואקי ועקיבא



כל הזמרים בשיר הסיים



בני פרידמן



עקיבא



בני פרידמן וברוך לוין



ברוך לוין ואיתן כ"ץ

מופע הצדעה לגדולי המלחינים החסידיים

באולם יוקרתי בניו ג'רזי נערך מופע מיוחד כהצדעה לגדולי המלחינים החסידיים - יוסי גרין, איצי וולדנר וברוך לוין, שהופיעו, ניגנו ושרו, וסיפרו את הסיפורים שמאחורי השירים הגדולים. הצטרפו בשירה: בני פרידמן, משה מנדלוביץ' ודובי מייזלס. הפקה: יוסף חיים אריה



וולדנר, מייזלס, לוין, גרין, פרידמן



וולדנר, גרין ולוין



יוסי גרין



וולדנר, יוסף חיים אריה ויוסי גרין



ברוך לוין, משה מנדלוביץ' ובני פרידמן



דינר למען ביהמ"ד בנווה יעקב

בבנייני האומה נערך דינר למען בית המדרש חניכי
הישיבות בשכונת נווה יעקב בירושלים. הופיעו: זאנוויל
וייברגר ומקהלת "מלכות" בליווי המוזיקלי של יואלי
דיקמן ותזמורתו. צילום: מעדי הכטמן. הפקה: מוטי
רבינוביץ, טיפ הפקות



מקהלת מלכות



פנחס ביכלר



זאנוויל וייברגר



מסע מוזיקלי בבודפשט

דינר ומסע מוזיקלי מרגש נערך בבודפשט עבור קהילת
"מאור התפילה" מארה"ב. ליוו מוזיקלית את המסע: יומי
לואי מארה"ב, יענקי דסקל ומקהלת נשמה



מקהלת נשמה



יומי לואי



יענקי דאסקל



בתמונות: גרטנר, סמט, ויינברגר, אונגר ווגשל סועדים « האחים ישראל-אשל מקליטים » מאחורי הקלעים של מופע "60 שנות מוזיקה: ישראל לאם וסוקי ברי" « משה לאופר ויוסי גרין » « לאם, שייע מנדלוביץ' »

אברהם מרדכי שוורץ (שהוציא בימים אלה אלבום ריקודים בעיבודו של **אודי דמארי**), נמצא בשיאן של ההקלטות לקראת אלבומו המקורי השני שייצא אחרי ל"ג בעומר. **יואלי דיקמן** אחראי על הקלטת חלק מהשירים.

יעקב שוואקי (שהוציא השבוע סינגל חדש בשם "אין דבר רע הכל לטובה"), הופיע בדיון יוקרתי למען ישיבת מיר שנערך בפריז, בליווי המוזיקלי של **יואלי דיקמן**. רגע מיוחד באירוע היה כאשר ראש הישיבה הגאון רבי **יצחק אזרחי** שליט"א, נתן יד לשוואקי ורקד איתו ביחד לצלילי השיר "לערנען" מהאלבום האחרון. לפני פסח, צפוי להתקיים בניו יורק דינר נוסף, במתכונת זהה.

האירוע המדובר של החודש היה המופע הענק שהפיק **שייע מנדלוביץ'** בניו יורק, לרגל 60 שנות מוזיקה חסידית. במופע סוקרו 30 השנים הראשונות, והתכנית היא להפיק מופע נוסף בו יסוקרו 30 השנים הבאות. את רשימת האמנים תוכלו למצוא במדור הגלריות, והנה הרגעים המעניינים: **אברהם פריד** השתלב במופע מהמסך, מאחר ושהה בארץ בזמן המופע. בין השאר, ביצע מחרוזת משירי **יוסי גרין**, כולל "התקבצו", כשגרין מלווה על הפסנתר, בחי. **מרדכי בן דוד** עלה בהתחלה במסך, ולאחר מכן הפתיע את הקהל על הבמה. מחווה מיוחדת בוצעה ל**פריח לונדון**, בהתחלה עם מקהלת בוגרי "לונדון" בניצוחו של **יואל צליק**, הבן של יגאל, ולאחר מכן, על המסך, הצטרפו ילדי המקהלה הנוכחיים מלונדון, בניצוחו של הנכד, **שוע צליק**, שהופיע ממש כהעתק של הסבא. בפניאלה, הוקרן קטע בו מנצח **יגאל צליק**, מכיסאו, על המקהלות.

עוד באירוע: פתיח מוזיקלי מרשים של **ישראל לאם**, שזכור כמי שכתב גם את הפתיח המיתולוגי ל"האסק"; **בני פרידמן** מחקה את **מרדכי בן דוד**, **אברהם פריד**, **האחים פיאמנטה** ו**שלמה קרליבך**, במחרוזת מיוחדת; **סוקי ברי** מנצח על מספר מחרוזות באירוע, אחרי עשרות שנים שלא עשה זאת. רעייתו, **חומי ברי**, כתבה את שיר הסיום המיוחד שבוצע על ידי כלל המשתתפים, שיר שאמור לפי התכנית גם לראות אור כסינגל.

אירוע ענק נוסף בארה"ב, היה מופע "הארט" בניו ג'רזי בהפקתו של **אלי גרסטנר**, ובניצוחו המוזיקלי של **יואלי דיקמן**. הופיעו, בין השאר, **יעקב שוואקי**, **שמילי אונגר**, **אבי פיאמנטה**, **מייך קאהן**, **איצי וולדנר**, מקהלת הישיבה בויס, **משה טישלר**, **איתן כ"ץ** ועוד. באירוע בוצע חומר מוזיקלי יוצא דופן.



גד אלבז בקליפ החדש

מנדי וייס, שהוציא רק לאחרונה קליפ חדש, עובד על שיר נוסף בשם "אם אשכחך ירושלים", בהפקה המוזיקלית של **יואלי דיקמן**.

הזמר והיוצר **ברוך שלום בלסופסקי**, נמצא רגע לפני הוצאת אלבום חדש.

האחים **חיים ישראל ואיציק אשל**, נפגשו באולפן של **יוני קיסר**, להקלטת דואט חדש ומסקרן.

אחרי ציפייה רבה, אלבומו החדש של **מרדכי בן דוד** מלחני **חזקי וייס** כבר כאן, יוצא השבוע לאור. שמו בישראל: "השפעות".

אותו בן דוד הוציא ממש בימים אלו סינגל נוסף, ללא קשר לאלבום מהאייטס הקודם, הסינגל נקרא "לנצח".

ואילו **אברהם פריד** עתיד, סוף סוף, להוציא בערב פסח הקרוב את השיר המדובר "ויושע" שהלחין **יוסי גרין**. בעיבוד מיוחד של **יובל סטופל**.

גם **פיני איינהורן** החל לעבוד באולפנים על אלבומו הבא, בו יופיעו, בין השאר, לחנים שקיבל מ**חזקי וייס**.

היכוננו: במוצאי שבת הגדול יתקיים מופע שירת המונים בבניי האומה של "קול ברמה", בניצוחו של **יואלי דיקמן**.

מקהלת **נשמה** ותזמורתו של אותו דיקמן מהאייטס הקודם, בסגירות אחרונות למחרוזת מרשימה – מצולמת ומוקלטת – מלהיטיו של **מרדכי בן דוד**, בליווי הזמרים **מוטי ויזל ומשה דוד וייסמנדל**.

המלחין החסידי **הרשי ויינברגר** נצפה בישראל במשך כמעט חודש, והספיק להיפגש בין השאר עם **יואלי דיקמן**, **קליין ברי**, **בני לאופר**, **יענקי כהן** ועוד.

מסתבר שווינברגר עובד בימים אלו על אלבום מקורי מלחניו שביצע לראשונה בקולו, והתחיל לעבוד על העיבודים עם המוזיקאים המוזכרים. לחלק מהפגישות הצטרף גם **שמילי אונגר** ששהה בארץ.

אחרי מספר אירועים בארץ, נפגשו **שלומי גרטנר**, **הרשי ויינברגר**, **שמילי אונגר**, **אהרליה סמט** והמפיק **שלום וגשל**, לארוחת ערב בירושלים.



ושלומי דקס << עקיבא פוגש את שטיינמץ ובנט בלוס אנג'לס >> לאופר ומוישי רוט מאחורי הקלעים באירוע "דרשו" בארה"ב >> אונגר ויינברגר באולפן עם איצי ברי

טרנד שירי פורים: **משה קליין, שוקי סלומון ואריק דביר, גד אלבז** ועוד רבים, הפתיעו עם סינגלים חדשים שיוצאים בימים אלו. אלבז גם צילם קליפ מושקע בארץ, במהלכו לבש ופשט דמויות שונות, עם תחפושות מגוונות.

הנגיד **דן גרטלר** ערך חתונה מפוארת לבנו באולמי "אווניו". על הבמה: **שמילי אונגר, המלחין הרשי ויינברגר ומנדי וייס**, בליווי תזמורתו של **יואלי דיקמן**.

המלחין **איצי וולדנר** עובד בימים אלה על הפקה חדשנית וסודית מלחניו, בהפקה המוזיקלית ובעיבודו של **יהודה גלילי**. גלילי צפוי לעבד שיר גם ל**אברהם פריד**, לפרויקט אחר.

בימים אלה **יואלי דיקמן** מקליט את המקהלות לכל האלבום החדש של גדול הזמר **יעקב שוואקי**, שצפוי לצאת בל"ג בעומר.

אחרי ההצלחה של האלבום הקודם "על הבמה", הוציא השבוע **שמילי אונגר** את אלבום הריקודים הבא שלו, "שמילי אונגר חוזר לבמה". באלבום הוא משתף פעולה עם אחד הכשרונות הצעירים במוזיקה החסידית, המעבד ומנהל התזמורת **שייע קלר**, שכבר בגיל 19 חתום על עיבוד אלבום שלם ומדובר. על ניהול ההפקה המוזיקלית חתום המפיק **נפתלי שניצלער**, בשיתוף פעולה עם המלחין החסידי **הרשי ויינברגר**.

מסע הסיומים העולמי של "דרשו" הביא את גדולי הזמר החסידי מישראל אל התפוח הגדול, ואלה, שממילא הגיעו לארה"ב, כבר הופיעו באירועים נוספים לפני ואחרי המעמד הגדול של דרשו. בין היתר נצפו **מוטי שטיינמץ** ומנהלו **רובי בנט** במיאמי, לאחר מספר אירועים בפלורידה, שיקגו, לוס אנג'לס ועוד (בשדה"ת בלוס אנג'לס עוד הספיקו לפגוש את **עקיבא**, שהגיע למופע הראשון שלו בארה"ב); **נפתלי קמפה** הופיע בקומזיצים ואירועים רבים, ונשאר בארה"ב עד לאחר פורים. גם מקהלת **מלכות** נצפתה באירוע גדול שנערך בבורו פארק, ובין החזרות של "דרשו" לאירוע הגדול, נצפה **משה לאופר** משמיע ל**מוטי שטיינמץ** מספר לחנים חדשים. הפתעות בקרוב.

מפיקים רבים שקלטו את הפוטנציאל במופעים לבחורי הישיבות בבין הזמנים, התארגנו לקראת תחילת ימי בין הזמנים ניסן, ואנחנו מתבשרים כי לפני פסח לא נשאר ולו תאריך פנוי אחד בבעיני האומה. פרטים נוספים בקרוב.

ולסיום: **אורי דוידי** שחרר בימים האחרונים סינגל חדש בשם "אחד מי יודע", לקראת אלבום שלישי שייצא ככל הנראה בל"ג בעומר.

בין השאר, מחרוזת נוסטלגית של עמודי שש, ומחרוזת מלחני איצי וולדנר.

האמרגנים מארה"ב **דוד שטענדיג ומנדי וייס**, נצפו בפגישה עם האמרגן והמפיק **מוישי ביכלר** במלון אוריינט בירושלים לקראת חתונה גדולה. נמשיך לעקוב...

עקיבא מרגליות סוגר את האלבום עליו עבד בשנה האחרונה, בו הוא מארח אמנים שונים. בימים הקרובים עתיד לצאת סינגל קצבי מתוך האלבום. הלחן של מרגליות, ואילו העיבוד, של **יואלי דיקמן**.

אמרו מזל טוב לזמר **אוהד מושקוביץ** שחיתן בימים האחרונים את בנו באולמי "הדר דימול". שימחו באירוע: **ישי לפידות** וכמובן שלל אמני משרד **דוד פדידה**, בהם **קובי ברומר, יונתן רזאל, יונתן שינפלד ואהרליה נחשוני** שהיה על התזמורת. כלל אמני המשרד של פדידה, אף הופיעו בשבע הברכות שנערך במסעדת "ריקוטה" בירושלים.

בז' באדר נערך באולמי פביליון בירושלים דינר מפואר של נדבורנה ביתר עילית, עם **זאנוויל ויינברגר**, מקהלת **מלכות** המורחבת, מקהלת ילדים גדולה של **חסידימלעך**, ותזמורתו המורחבת של **יהודה גלילי**.

אותו גלילי צפוי לצאת מיד לאחר פסח למספר חתונות יוקרה בארה"ב, בהשתתפות כמה מגדולי הזמר (לפי המנהג בארה"ב לקיים חתונות עד ר"ח אייר).

החזן **צבי וייס** ישחרר בימים הקרובים את הסינגל המרגש שלו, שיקרא "קולי", בעיבודו של **יואלי דיקמן**.

הסתיימו הצילומים האחרונים לקראת הקליפ החדש של **עמירן דביר** ביחד עם **צמד רעים**.



מב"ד, גרין, דינג, שוקי ואיצי ברי ויענקי קטינא, מאחורי הקלעים במופע של שייע

קייפטאון, דרום אפריקה: כשאפריקה מפתיעה לטובה



זודי רובינשטיין יועץ תיירות ומנהל "חו"ל מהודר"



תעודת זהות: דרום אפריקה | **עיר הבירה:** פרטוריה, הממשל. קייפטאון, הפרלמנט. בלומפונטיין, בית המשפט. הפרדת רשויות גם בערי הבירה. **העיר הגדולה:** יוהנסבורג | **שפה:** 11 שפות רשמיות, לכל השבטים. אנגלית ואפריקנס (תערובת של הולנדית וניב מקומי) הן השפות המובילות | **מטבע:** ראנד | **מצב קורונה:** כל אחד יכול להיכנס בהצגת PCR וטופס הצהרת בריאות. בתוך המדינה מאד שומרים על התקנות, מסיכות וכו' | **חברות תעופה:** יש טיסת אל על פעם שבוע ליוהנסבורג. יש קונקשנים טובים עם אתיופיה דרך אדיס אבבה, או עם טורקיש דרך איסטנבול או דובאי

והיפות של הלבנים, בהן הכל נוצץ ומצוחצח כמו בחופי קליפורניה. מאידך, אין מגבלות רשמיות לשחורים, כמו מניעת כניסה לשכונה לבנה, והם אכן באים משכונות העוני לקבץ נדבות ולחפש אוכל ליד החנויות של המבוססים. וכאן נכנס השלטון ועושה דבר חכם: "עבודות יזומות". עשרות, אם לא מאות שחורים, לובשים אפודה של העירייה והנה הם סדרנים, סדרני חניה, סדרני ניקיון, סדרני סדר... וכך, אתה כתייר מרוויח עיר נקייה ומצוחצחת כעולם ראשון, והם מרוויחים שזרם התיירים לא פוסק מלהגיע, והעיר תוססת. יש גם רווח פנימי בכך שההגירה השלילית של התושבים הלבנים, נעצרת.

קשה לפתור את כל הבעיות של דרום אפריקה במדור אחד, מה שברור הוא שאין קשר בין כמות הפחדים והסטיגמות השליליות של המקום לבין המציאות בשטח, לפחות בקייפטאון.

קייפטאון וסביבתה - מפתיעים בכל פרמטר!

השלטון לקח את כל התשתיות של הלבנים מזמן האפרטהייד, ובמקום לכולות עליהן את זעמו הוא שימר אותן ואף הוסיף עליהן. התוצאה פשוט מדהימה: עולם ראשון. לפחות בקייפטאון והסביבה.

עם זאת, עדיין כמובן צריך להיות ערני, לא להיכנס לשכונות של שחורים, שם בהחלט אין לכם מה לחפש (אגב, הממשלה בחבל קייפטאון עוסקת כעת בפרויקטים אדירים, בהחלפת שכונות הפחונים של השחורים בשכונות מסודרות למגורים).

צריכים להיות ערניים, במיוחד בלילה מאוחר. לא להסתובב לבד ברחוב שומם.

ואחרי כל האזהרות - קייפטאון מתקדמת, מסודרת, מאורגנת. עיר מדהימה. עולם ראשון! בשבילי זה היה שוס פתיחה שהתמשך בכל שבוע המסע.

שנים תכננתי להגיע ליבשת הזו: שחורה, אותנטית, שבטית, סוערת, מסתורית, נשרכת הרחק מאחור. מבחינת הקדמה, בין הבכון לג'ירפה. גם הקורונה דחתה את התכנונים עוד ועוד ועוד, אבל לבסוף הגיע היום, ומוצ"ש אחד אני מוצא את עצמי שוב בנתב"ג, כשבלב לא מעט חששות כיצד יראה המסע במדינת כף התקווה הטובה.

נתחיל מהסוף: התבדיתי ובענק. כבר הרבה זמן שאינני זוכר כזה יעד מוצלח, ב"ה, ומכל הבחינות.

רגע, אתם מרימים גבה, כולה אפריקה, מה קרה לדודי?...?

אז לפני שנתחיל את המסע המרתק להכרת הצד המערבי של מדינת דרום אפריקה, בואו נדבר על האסימונים שנפלו לי בראש בביקור הזה. ואל דאגה, הציטוטים והפינגווינים לא יברחו, גם אליהם נגיע.

סטיגמה א'

עולם שלישי, או עולם ראשון?

ה"שוס" הראשון שחטפתי פה, היה הסדר, הניקיון, התשתיות, היופי, הקדמה. אולי זה כי התחלתי את הביקור שלי ביבשת אפריקה - בקייפטאון.

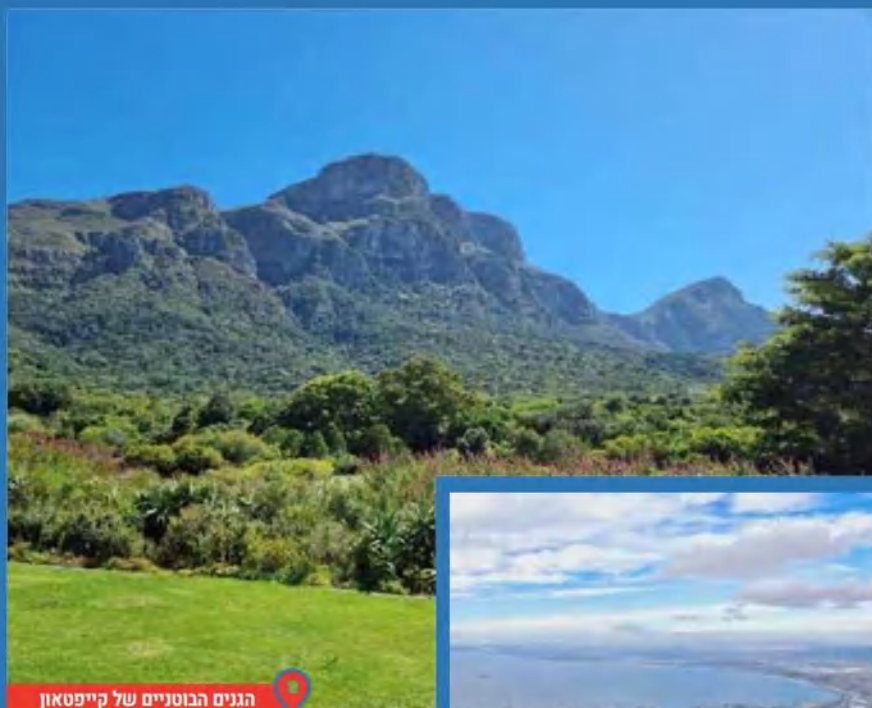
קייפטאון היא בירת החבל המערבי, המוצלח ביותר של מדינת דרום אפריקה, שהיא המדינה המתקדמת ביותר ביבשת אפריקה, "הבוטיק של הבוטיק..."

אוקיי, לא נטאטא את הבעיות ואת הפחדים מתחת לשטיח, אבל הם ממש לא כזעקתה!

דרום אפריקה מתנהלת תחת עבר חברתי קשה. מצד אחד, הלבנים שלטו פה, פיתחו את המדינה בסטנדרטים גבוהים ומערביים, ומצד שני זה נעשה תחת אפליה חמורה ושלילת כל הזכויות של הרוב השחור המוחלט.

כיום, השלטון הוא שחור, וכ-85% מתושבי דרום אפריקה הינם שחורים. השלטון כיום מלהטט בין הגלים והזרמים. מצד אחד חשוב לו לשמור על ההישגים של הלבנים ועל התושבים הלבנים, ומצד שני, חשוב לו מאד לקדם ולפתח את הרוב השחור, חלק גדול מהם עד היום במצב עוני בו ישמחו לעבוד תמורת פת לחם. בקייפטאון, רואים את זה במוחש. מצד אחד - השכונות החדישות





הגנים הבוטניים של קייפטאון



בדרך היין של קייפטאון



בשדה התעופה קייפטאון



הנוף של קייפטאון מהר השולחן



כלבי הים בהוט ביי

סטיגמה ב'

"ברדק" הקורונה

דרום אפריקה פתוחה לכולם בהצגת בדיקת פי. סי. אר. שלילית של 72 שעות טרום הטיסה, ובנוסף תיידרשו במטוס למלא הצהרת בריאות ידנית.

והנה, שוש נוסף! הרשויות דורשות רישום מסודר באיזה מושב יושבת במטוס. אם תצא חיובי, הם ידעו את מי בדיוק להכניס לבידוד... זוכרים את זה? "בידוד"?

עובדים כאן גם עם מתזי סניטציה בכל פינה, מודדי חום... בדרום אפריקה לוקחים את הקורונה ברצינות שוויצרית. אני אראה את זה בהמשך גם בכל כניסה למלון, לקניון, לאטרקציות, ואני חשבת שאפריקה היא בכלל עולם שלישי מוזנח ומבולגן...

סטיגמה ג'

מה נאכל? ואיך נסתדר מבחינת יהדות?

עוד דבר שהפתיע מאד לטובה, היה מגוון המוצרים הכשרים ביחס למדינה שרובה המוחלט שחורים.

בסי פוינט, השכונה בה מתרכזים מירב יהודי קייפטאון, אפשר למצוא כמה סופרים שבתוכם יש מחלקות כשרות שלא מביישות סופרים בריכוזים החרדים בארץ. שפע מוצרים תחת חותמת הכשרות של בית

הדין, מה שהביא אותי לשאול מה יש לכל כך הרבה מפעלי מזון לבקש חותם כשרות?

זה המקום לספר על הרב מייזלס, מחשובי רבני דרום אפריקה, שמסר את נפשו למען הכשרות במדינה והגיע להישגים מדהימים, לא מעט בזכות הקהילה המיוחדת בדרום אפריקה. גם בקהילות של היהודים הרחוקים משמירת תורה ומצוות - עזרו לרב לפתוח דלתות במפעלים שיקבלו עליהם עול כשרות. זה כוחה של קהילה מאוחדת שמכבדת את רבניה.

התוצאה הברוכה לכך היא, שכמעט בכל תחנת דלק זניחה תוכלו למצוא מוצר בחותמת הכשרות של בית הדין. לתיירים המהודרים, זהו פלוס ענק.

הרב מייזלס הלך לעולמו לפני כשנה, ולא ברור עדיין מה יהיה עם מפעל הכשרות שלו. אני מאחל ליהודי דרום אפריקה שישכילו לשמור על האחדות ולא שנראה וועדי כשרות נלחמים זה בזה, כי חבל לפספס הישג כזה של מוצרי כשרות זמינים לרוב, אפילו יותר מאירופה.

וכל ההקדמה הזו - עוד לפני הזכרות, הצ'יטות, הפינגווינים, האטרקציות, הנופים והחוויית, ריכוז זה של חוויות מיוחדות אינני זוכר בשום מקום אחר שביקרתי בעולם, וביקרתי... הישארו עמנו למדור הבא. יהיה מלהיב במיוחד!

ליתר פרטים על דרום אפריקה וליצירת קשר, ניתן לפנות במייל:



שדרה קולינרית בשוק פרדס כץ בני ברק



כך שמצאתי את עצמי שופך כמות מטורפת של פפריקה, עד כדי כך שלא היה מצב לאכול בים מהסיר הזה."

כמה שנים אתה כבר בתחום האוכל?
"17 שנים".

מה חומר הגלם האהוב עליך במיוחד?
"דגים טריים".

מהו סוג האוכל שמאפיין אותך?
"צרפתי קלאסי. ואני אוהב לבשל אוכל עדות. כל סוגי העדות".

מה מרגש אותך בעבודה עם אוכל?
"כל פעם זו יצירה חדשה".

איך התמודדת עם משבר הקורונה, והטראומה הגדולה שהוא גרם לענף המסעדות?
"זה נתן לנו זמן לחשוב על העתיד, ולדעת שאין עוד מלבדו".

לסיום טיפ למבשל/אופה:
"להיות מאורגנים, ולא להתחיל לעבוד לפני שהכל מונח לפניך, כל חומרי הגלם כולל הציוד הנדרש לבישול. זה יחסוך זמן ויביא לתוצאה הכי טובה".

הכותבים הם מנהלי "דטילישס",
קהילת הקולינריה הכשרה הגדולה בישראל
www.datilishes.co.il

את החיך השווה של חיים בלוק, אתם תוכלו לראות מרחוק. וזה שם המשחק. חיך, שמחה, רוח טובה, וכמובן, אוכל טעים. זאת כנראה הנוסחה של חיים. לעשות את הכל בחיך ובשמחה.

את חיים הכרנו בחו"ל. בתקופה ההיא של לפני הקורונה, כשחור"ל היתה דבר שבשגרה. אז, חיים התמחה בפרויקטים עצומים של אירוח קהל שומר כשרות בחורים נידחים בעולם: תכנון אספקה, צוות, ציוד וכמובן ניצוח על מטבח שיקלע לטעם של האורחים המתקבצים מכל קצוות העולם.

עם בוא הקורונה, חיים התקבע בארץ הקודש וככה נולדו מספר פרויקטים מוצלחים. החדש והמרתק מכולם מתרחש בימים אלו. חיים יצר חיים חדשים בשוק פרדס כץ הנמצא בפאתי בני ברק, שיפץ רחוב שלם של בסטות ישנות והפך את המקום לשדרה קולינרית שוקקת חיים.

וכך, בינות לחנויות הירקות, הקצביה ומוכר הסידיקית, תוכלו למצוא את שדרת 'גורמה בשוק', המקום של אוכל גורמה וטעים באווירה שמחה ומיוחדת כמו שרק חיים יודע ליצור.

המקום פועל באופן קבוע בימי חמישי של סופי השבוע, עם תפריט אוכל יהודי משובח וטעים, ובשאר ימות השבוע, תפריט מיוחד של בשרים, דגים ותבשילי עדות מתחלפים.

מה הזיכרון הראשון שלך מהמטבח?
"הייתי ילד. החלטתי להכין טשולנט ולא כל כך ידעתי את המינוגים,

פינת מחתכון

מצרכים

4-3 קילו רגליים של בקר או גידים
הרבה שום טרי
מלח ופלפל שחור

אופן ההכנה:

מבשלים את הרגליים או הגידים במשך 12 שעות על אש נמוכה. מוסיפים שני שום כתושות בשפע. מוסיפים מלח ופלפל שחור לפי הטעם. בסוף, טוחנים הכל בבלנדר יד ומוסיפים מעט פפריקה לצבע. מעבירים לקופסאות או למגש הגשה ולמקרר לכמה שעות עד שמתקרר. ... מלקקים אצבעות.

ארי גוטהלף
arigprod@gmail.com



יין לכל טיפוס וטיפוס



משלוחי מנות רק על היין. מצד שני, אתם לא רוצים 25 כפול כאלה שחושבים שאתם קמצנים והבאתם להם את היין הכי זול בסופר. אז כאן המקום לומר תודה ליקב בן דוד שהחליטו שהעובדה שהם יקב קטן לא תמנע מהם להוציא יין שמחזיר עודף משטר של 50 ש. אז היין בעל השם המבריק "בן דוד צעיר" והתווית הצעירה והפורמית שלו שמוסיפה לחווית הטעימה, יוציאו אתכם מבריקים במשלוחי המנות.

המייבין האמיתי. המייבין יכול להיות החבר הכי טוב שלכם. האח, הבוס, השכן שאתם חייבים לו או אפילו אתם בעצמכם. המייבין מחפש את היין המיוחד, השונה, היצירתי, הנאמן לזן, למקום הגידול או לסגנון העשייה שלו. יין שיש לו סיפור, ושיהיה על מה לדבר כשהוא ייפתח, ואם אפשר - שיתחבר לפורים. אז למה לא? היין הזה נקרא אור מאופל (חיבור ראשון לפורים - קריצה) של היוצר יעקב אוריה. זהו יין שמורכב מבלנד של זנים אדומים מיוחדים שהתחפשו ליין לבן (חיבור שני לפורים - קריצה נוספת), או בשמו הצרפתי: בלאן דה נואר. יין ארומטי, חד ומינרלי עם חומצה גבוהה ונוכחת שדורשת אוכל שיעזור להתמודד איתה.



המתחיל במצווה. ומה עם כל השאר? מה עם עדלאידע? לטעמי הדרך הנכונה לשכוח היום ולזכור מחר היא להתמקד בשתיית יין מבלי לערב כל מיני משקאות אלכוהוליים שלא היו עולים על קרנות המזבח.

אם מתחילים לשתות בבוקר מבלי לדעת לאן הפורים הזה יכול להגיע, כדאי להתחיל עם יין קל ונעים לשתיה, כך שלפחות החלק שתזכרו יהיה מתוק. ואם מתוק וקל, אז מה יכול להיות טוב יותר מגוורצטרמינר מהדורה מיוחדת של יקב גוש עציון. הזן הזה שנוטה למתיקות, מגיע בגרסה היבשה והמחמיאה שלו, קל לשתיה, ארומטי מאוד. המון פירות טרופיים שמתחברים לסיומת מינרלית ומעט מריירה. יין שתזכרו לרגעים שתחילו לשכוח.

פורים שמח!

בגיליון הזה רצינו מאד לכתוב לכם על נתן גרנדז'אן, יהודי חשוב מאוד לעולם היין הכשר. והאמת היא שלא רק שרצינו לכתוב עליו, אלא כבר ישבתי וכתבתי את החלק הראשון של המדור, אבל אז התקשרה אליי דמות חשובה מאוד בעולם האוכל ובפיה רעיון אדיר שבעקבותיו החלטתי לשמור את המדור על נתן גרנדז'אן להזמנות אחרת. תזכירו לי אם אשכח.

לפני כמה ימים, פנתה אליי תהילה, אשת קולינריה ומובילת דעה בעולם האוכל הכשר, ושאלה אם אוכל לכתוב המלצות לפורים לקהילת "פודוס" - קהילת האוכל הכשר אותו היא מנהלת. עניתי לה שהמלצות יין לפורים זה מעייף, ואין מי שלא עושה את זה. כהרגלה, היא לא נבהלה, והיא הציעה שבמקום שאכתוב סתם המלצות על יין, אכתוב המלצות של יין ספציפי לסגנון אנשים ספציפי, וכך אוכל להקל לאנשים את בחירת היין למשלוחי המנות לחג. פשוט וגאוני.

כמה גאוני? כל כך נהניתי מהרעיון שהחלטתי שאני חייב לשתף גם אתכם.

המחנך. יין למחנך צריך להיות מרשים ובהכשר הבד"ץ, כי מי ייקח סיכון על הילד שלו? הוא צריך להיות טוב, אבל לא טוב מדי, כי אחרי הכל הוא מחנך ולא המנהל. הוא גם צריך להיות בסגנון קלאסי, כי מחנך טוב אוהב שגרה. לכן, הבחירה הנכונה היא **חמרא סמטת השילוח**. יש לו שם יהודי מספיק, והוא מגיע בקופסה - ג'וקר שתמיד משרדג כל דבר. בלנד קלאסי של קברנה סובניון ומרלו, היין עשוי טוב ובעלות של 119 ש, זו בחירה של קלף בטוח.

המורה החברמן. לכל הילד יש את אותו מורה שהורה חב לו את תודתו גם אם הוא רק מורה צעיר ללשון שמלמד פעמיים בשבוע למשך שעה. מורה כזה צריך לקבל יין שדומה לזה של המחנך, אבל קצת שונה: צעיר ולא קלאסי. לכאן נכנס אחד היינות האהובים עליי, נטופה לאטור. הוא נראה טוב, הוא ייחודי - בלנד מעולה של סירה ומורבדרה שגם מתיישן מעולה ובמחיר של 89 ש הוא שווה את היחס שהילד שלכם מקבל.

השווער. פה כבר צריך להשקיע, כי לא בטוח שהוא מבין ביין, אבל הוא לפחות מתיימר להיות כזה. לכן, חשובים פה שלושה דברים: ראשית, אפקט הוואו. שנית, שיהיה כתוב קברנה סובניון איפשהו. ושלישית, שהוא יספר לחבר והוא יהנהג בהסכמה. אז זה המקום לומר שלום לגבעות מצדה, שמעבר להיותו יין מדהים ויין דגל "לפי הספר", הוא נראה מעולה, מגיע עם קופסא מרשימה והוא מספיק מוכר כדי שהחבר יהנהג לו. **ההברקה.** החלטתם בכל זאת להכין משלוחי מנות בעצמכם, ובא לכם להכניס יין, אבל פחות בא לכם לחשב 100 כפול 25



www.kiddush.co.il

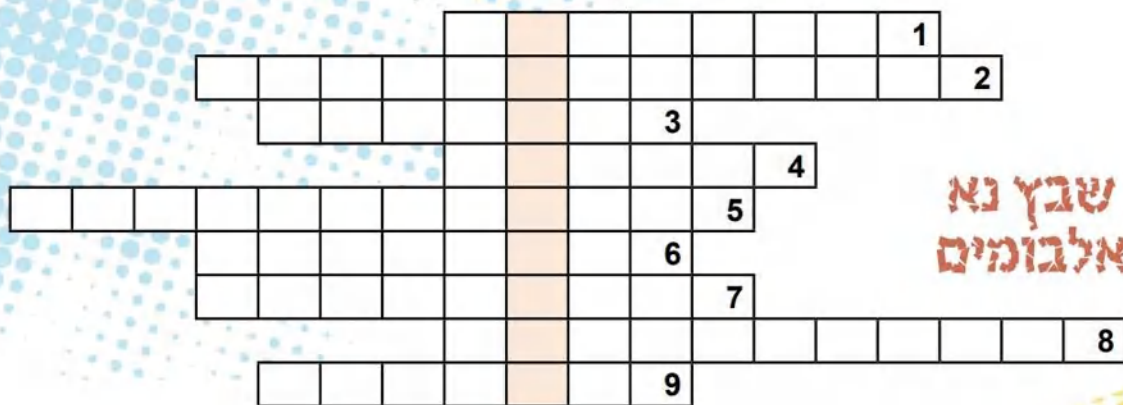
בואו להיות חלק מהסטטוס של קידוש

רוצים לקבל עדכונים מעולם היין? פעילויות זוכות פרסים ומבצעים בלעדיים?

שלחו הודעת וואטסאפ עם השם המלא
שלכם למספר +97226525975 ואתם בפנים

הגיע הזמן שתהיו
מעודכנים <<

תסביו קוליק



שבץ נא
אלבומים

לפניכם הגדרות לשמות של אלבומים שונים במוזיקה היהודית. אם תפתרו נכונה, בעמודה המודגשת תגלו שתי מילים שקשורות לחג הפורים (6, 3). בהצלחה!

1. האלבום הראשון של חיים ישראל.
2. האלבום האחרון של אברהם פריד
3. אלבומן של זאנוויל ויינברגר
4. האלבום האחרון של ליפא שמעלצר
5. אלבום השבת של איציק אשל
6. אחד מאלבומיו של שמילי אונגר
7. אלבום נודע מאד של יוסי גרין
8. אלבום מוגדל שהוציא מרדכי בן דוד, בעיבודו של ישראל לאם
9. אלבום משותף של שלמה כהן ועמי כהן

פתרונות מגיליון שעבר:



השיר של הצייר

איזה שיר הלחין הצייר יוסי רוזנשטיין?



השיר של המפיק

איזה שיר מפורסם מאד הלחין המפיק שייע מנדלוביץ'?



מי הזמר: הזמר שעם משפחתו קשור לתקופה, הוא כמובן עמרם אדר

פרויקט פורימי: הזמר שהוציא פרויקט שירים לפורים בשם "פורים חזק", הוא יהודה דים, ביחד עם שלום ברנהולץ

הזוכים: יהושע שטרנברג, בני ברק; טליה לוין, נתניה



@

פתרונות ניתן לשלוח למייל: magazine@kol-play.co.il



דוליק בולש



דוליק מאתר עובדות לא ידועות במוזיקה היהודית, וגם משיב לכם לשאלות

עם שרגי גשטטנר ז"ל באלבום "ווארעמקייט", מהיכן המילים ומה פירושן? וכמו כן, מי עיבד מוזיקלית וקולית את קבלת שבת נוסח גרין ששר אברמי רוט? ומי עיבד את הסדרה "גוונים של גרין"? (משה) את "אני שבת", כמובן, שר במקור מרדכי בן דוד, באלבום "משיח". את המילים כתב האבן עזרא ב"אגרת השבת". זהו סיפור מיוחד ולא מוכר, על חלום שחלם האבן עזרא במסגרתו קיבל אגרת מיוחדת משבת קודש, סביב נושא הלכתי שביקר. הסיפור כולו מופיע בספרו של יוסי גרין "מנגינת חיים" בפרק שכתב על השיר. את קבלת שבת של אברמי רוט, עיבד יהודה גלילי, ושרוליק הרשטיק עיבד קולית. ומסדרת גוונים של גרין יצאו חמישה אלבומים. את השניים הראשונים, בהם גרין שר לבדו, עיבד ישראל לאם. את השלישי, בו שר שלומי דאסקל, עיבד יענקי בריסקמן; את הרביעי ששר שרגי גשטטנר ז"ל, עיבד חזקי ברויאר, ואת החמישי עם שלמה שמחה ("ליל שיש") עיבד דני גרוס.

באיזה אלבום

מסדרת "חן" מופיע

השיר "בואי בשלום"

הנוסטלגי? מי המפיק

שעומד מאחורי

הסדרה היפה ההיא?

וכמה אלבומים יצאו

בסדרה? (חיים שלום)

"בואי בשלום" מופיע

ב"חן 4". המפיק הוא

הולשטיין, ויצאו שישה אלבומים בסדרה.

מי הילד ששר סולו באלבום "רילקס" עם אברהם פריד? מי הזמר השני בשיר "הטוב" של נפתלי קמפה? ומי הלחין את "יידן" של מב"ד? (ניסים) הילד הוא שלום בראדט. הזמר השני ששר עם קמפה הוא זלמן שטוב. ויידן הוא, כידוע, שיר "מגויר".

מי הפיק את האלבום "טביעת אצבע"? מתי הוא יצא? ומי הלחין את השירים שיש שם?

(דניאל) הפיק: נפתלי שניצלער. הלחין: ישראל באדאנסקי. והאלבום יצא בתחילת תמוז תשע"ט.

רציתי לשאול מי שר קולות שניים בדיסק של מיכאל שניצלר לעבעדיגע ספרי תורה? (ידי) באלבום מופיעות מספר מקהלות. מי שעיבד את הקולות השניים הוא גרשי שווארץ.

כמה אלבומים בסה"כ הוציא יואלי גרינפלד? האם הזמר שאולי וולדנר הוא אח של המלחין איצי וולדנר? והאם הוא הוציא אלבום? (חיים) לגבי גרינפלד, הוא הוציא 4 אלבומים (3 מקוריים ועוד אלבום מחרוזות). וולדנר הוא אכן אח של איצי, והוא הוציא לפני מספר שנים אלבום בשם "טוב השם", בו אחיו איצי הלחין חלק נכבד מהשירים.

א. מי זה ששינה את הפזמון בשיר "המה כרעו" של אברהם פריד, מהשיר המקורי ששר שרולי גינסבערג? ב. מהו המקור של השיר "אני אוהב השם", ששר יעקב שוואקי במופע האסק 29-30? (יאיר) א. פריד עצמו ביחד עם ליפא שמעלצר, מלחין השיר, הוסיף (לא שינה) חלק נוסף בשיר. ב. המקור הוא משם. שוואקי ביצע את השיר לראשונה במופע האסק, שיר מיוחד למופע. הלחן הוא של אלי גרסטנר, מפיק האסק בזמנו.

בפתיחת עיר התורה במקסיקו, מרדכי בן דוד הוציא סינגל בשם "אני דר אלא במקום תורה" (שרו אותו ילדים מקומיים). האם הסינגל הזה יצא באלבום החדש או בכלל? (אריה) לבן דוד היו שם שני שירים, אחד שבן דוד הלחין ושר בעצמו, ושיר נוסף שהלחין על אותן מילים, ושר ביחד עם הילדים. שניהם לא צפויים לראות אור, מעבר לביצוע באותו ערב.

לפני מספר שנים הרב הלל פלאי הלחין שיר בשם "מה אעשה לישראל! אותו שר לראשונה בסוכות תשע"ט באירוע בסביון. רציתי לדעת מתי השיר אמור לצאת? (ישראל) השיר הולחן עבור "הסמינר החדש" בירושלים, ופורסם לעת עתה במסגרת הסמינר בלבד.

לאברהם פריד יש שיר ענק שנקרא 'זכור' מתוך האלבום 'ברכה והצלחה'. מהו מקור מילות השיר ומי עיבד? ושאלה נוספת: לפריד יש שיר מיוחד באנגלית שנקרא 'The Return' מתוך אלבום האשון "אף יהודי לא יישאר מאחור". רציתי לשאול מי כתב את השיר ומי הלחין? (משה חיים) לגבי "זכור", המילים הן מתוך יוצר לפרשת זכור, והעיבוד כמובן הוא של משה לאופר. גם את The Return (השיבה/החזרה) הלחין יוסי גרין, ואת המילים כתב שמואל גולדמן.

הידעתם? אחד הפתיחים הכי ארוכים במוזיקה החסידית הוא הפתיח שכתב ישראל לאם לשיר "ולירושלים עירך" של להקת דבקות. מדובר בפתיח של לא פחות מ-3 דקות ו-13 שניות.

רציתי לשאול על השיר הנפלא של יוסי גרין "אני שבת" ("אני שבת עטרת דת יקרים") אותו הוא שר



שואלים את דוליק

יש לכם עובדה לא ידועה על המוזיקה היהודית? שאלות בנושאי מוזיקה? מעוניינים לדעת מי הלחין שיר נשכח? איפה מרדכי בן דוד ביצע את השיר הזה והזה של חיים ישראל? דוליק יבילוש עבורכם ויענה בשמחה. שאלות, בקשות והתקלות, יתקבלו בתיבת המייל שלנו (לציון: עבור מדור "דוליק בולש"), ודוליק יענה על הנבחרות שבהן בעז"ה במדור הבא



magazine@kol-play.co.il

את הרשימה הזו אסור לך להכניס **בנשימה ארוכה**

ואר־ת ניקוטין
ואר־ת נפטלין
ואר־ת אצטון
ואר־ת עטרן
ואר־ת פורמלדהיד
ואר־ת כרומיום
ואר־ת בנזן
ואר־ת ציאניד
ואר־ת ניקל
ואר־ת זפת

**מציעים לך סיגריה?
תנשום עמוק
לא מתחילים לעשן בפורים!**

מכבי

קבוצת הבריאות הטובה בישראל

יש קופות חולים ויש מכבי *4535

מוגש כמידע לחברי מכבי